

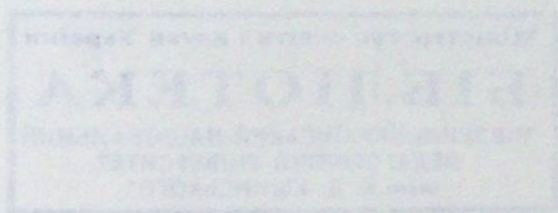
НАУКОВА
ШКОЛА
академіка
Олексія
Чебикіна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Південноукраїнський державний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського

*Науково-документальна серія книг
«Наукові школи Південноукраїнського державного
педагогічного університету імені К. Д. Ушинського»*

НАУКОВА ШКОЛА академіка ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА

Одеса
«Друкарський дім»
2009

ББК 88.840д
УДК 37.015.3 (091)
Н 34

Рекомендовано до друку Вченою радою Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського (протокол № 7 від 26.02.2009 р.).

Серія заснована у 2007 році.

Н 340

Наукова школа академіка Олексія Чебикіна / [упоряд. І. М. Пивоварчик ; наук. ред. О. А. Копусь]. — Одеса : ТЭС, 2009. — 96 с. : 37 с. кол. іл. — Серія книг (Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського) ; кн. 2).

ISBN 978-966-389-240-5

Книга висвітлює наукову школу академіка Олексія Чебикіна, ректора Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. У ній уміщено хроніку життя та діяльності вченого, показчик наукових праць, літературу про нього, а також довідковий апарат видання.

Книга адресована науковцям, викладачам-педагогам, дослідникам-початківцям (магістрантам, аспірантам), учителям, студентам психологічних та педагогічних факультетів.

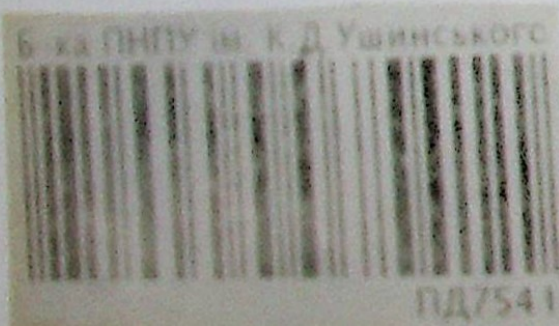
ББК 88.840д
УДК 37.015.3 (091)
Н 0303050000
2009

ПД 7541

ISBN 978-966-389-240-5

© Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, 2009

3058

Мої скромні наукові здобутки стали можливими завдяки підтримці батьків, дружини, багатьох учителів, видатних учених, колег, а також різних фахівців, з якими зводила мене доля.

**НАУКОВА
ШКОЛА
академіка
ОЛЕКСІЯ
ЧЕБИКІНА**

СЛОВО ВІД УПОРЯДНИКА

Академік Олексій Якович Чебикін належить до тих виняткових особистостей, які давно вже не потребують додаткової реклами і яким хочеться подумки і вголос висловлювати почуття безмежної та найщирішої вдячності за мудрі поради й підтримку в житті. Олексій Якович — унікальна, дуже талановита, багатогранна й інтелігентна людина. Він однаково доброзичливо слухає студента, аспіранта, науковця-початківця, солідного професора, зблизька і здалеку, з-за кордонів України, прибулих гостей. Усім їм комфортно й цікаво з Олексієм Яковичем, і всі, хто б з ним не спілкувався, помічають його надзвичайну ерудованість, енциклопедичність знань. І це не випадково, адже Олексій Якович є гідним продовжувачем славетних традицій таких усесвітньо визнаних і відомих психологів, як М. М. Ланге та С. Л. Рубінштейн, які свого часу працювали в Одесі. Неабияка працелюбність Олексія Яковича, щира захопленість психолого-педагогічною наукою, стовідсоткова самовідданість освітянській галузі викликають повагу і подив водночас.

Олексій Якович, якого ми, учні й послідовники його наукової школи, знаємо сьогодні, — це вчений, що по праву здобув загальне визнання: ректор університету, провідний професор, академік, науковець зі світовим ім'ям, оточений люблячою родиною, захопленими студентами й аспірантами, колегами-однодумцями. Та, певне, талановитість ще й рідна сестра людської гідності і скромності, якими природа щедро обдарувала цю людину. Навіть у підготовці й систематизації відібраних до друку матеріалів сам він не дуже активно сприяв нашому пошукові, посилаючись на більш важливі справи.

Звичайно, біографію Олексія Яковича можна подати на кількох сторінках, а ось його науково-педагогічна діяльність настільки багатогранна, що потребує окремого і докладного опису. Так, у підготовці книги було використано матеріали бібліотечних фондів університетів України й зарубіжжя, дані особової справи, сімейні фотоальбоми, відгуки про нього друзів, учнів, колег, науковців.

Ця книга — данина поваги Вчителеві за покликом душі. Маємо сподівання, що висвітлення різних аспектів життєвого і творчого доробку академіка Олексія Яковича Чебикіна, його педагогічної, громадської та благодійної діяльності стане ще однією важливою сторінкою національної науки.

*Ірина Пивоварчик,
к. психол. н.,
ст. викладач кафедри теорії та
методики практичної психології
Південноукраїнського державного педагогічного
університету ім. К. Д. Ушинського*

ЗА ПОКЛИКОМ ДУШІ

КРЕМЕНЬ ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ, президент АПН України, дійсний член НАН та АПН України, доктор філософських наук, професор (колишній міністр МОН України)

Олексій Якович є одним із провідних учених нашої країни. У той же час я повинен зазначити, що він відомий не лише в Україні, але й за її межами. Я був свідком глибокої шани, яку виказували йому фахівці різних країн, де його знають за науковими працями. Сьогодні мені важко уявити розвиток психологічної науки без внеску Олексія Яковича.

На мою думку, його наукові праці надзвичайно актуальні з огляду на те, що неможливо уявити інноваційний розвиток суспільства без того, щоб людина була носієм інноваційної культури, інноваційного мислення, інноваційного типу діяльності. А для реалізації цього необхідно, щоб людину з дитинства навчали в інноваційному освітньому просторі.

Інший складник його ідей — це взаємодія вчителя з учнем. Надзвичайно важливо усвідомити, що за сучасних умов місце вчителя в навчальній діяльності змінюється. Останній наразі повинен взаємодіяти під час розробки та реалізації траєкторії індивідуального розвитку з вихованцями, а не спостерігати за учнями і студентами. У цьому разі педагогіка толерантності, педагогіка взаємодії, педагогіка суб'єктно-суб'єктних відносин у навчальній діяльності, де обидва компоненти навчального процесу — учитель та учень — є активними, надзвичайно важливі. Для здійснення навчального процесу необхідно, щоб викладач був здатним до самореалізації. Він повинен не лише організувати свою діяльність, а й реалізувати її в контексті взаємодії з учнем, ураховуючи педагогічне середовище, залежне від певних суспільних процесів. У цьому полягає цінність системно-діяльнісної концепції вчителя, запропонованої Олексієм Яковичем.

Я вважаю, що одним з виявів мудрості, розумності людини є толерантність. Саме це, на мою думку, і характеризує Олексія Яковича як визнаного вченого-організатора, керівника в демократичному суспільстві. У попередні часи логічними здавалися авторитарні дії, проте і це не привело до чогось позитивного, тому що в авторитарному середовищі неможливо самореалізуватися: усі вони були слухняними «гвинтиками» авторитарного керівництва. Зважаючи на це, здатність Олексія Яковича вступати виключно в толерантні стосунки надзвичайно важлива. Це спонукає до утвердження атмосфери довіри в університеті між викладачами, між студентами, а також між викладачами і студентами.

Я вважаю, що університет під час діяльності Олексія Яковича на посаді ректора зробив суттєві кроки у своєму розвитку: по-перше, він став дійсно сучасним; а по-друге, розвинено традиційні наукові школи і досягнення. Це дуже важливо, тому що саме в навчальному процесі традиції відіграють серйозну роль. Завдяки його зусиллям та авторитету в університеті суттєво зміцни-

лися наукові міжнародні зв'язки, що як ніколи важливо, оскільки сучасний педагогічний університет не можна уявити собі замкнутим у вітчизняному науковому і навчальному середовищі. Університет став більш європейським, отримав світове визнання. Водночас Олексієм Яковичем налагоджені й внутрішні відносини між університетом та інститутами Академії педагогічних наук, що теж дуже важливо. Раніше ми здійснювали виїзні засідання Президії Академії педагогічних наук України на базі Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського та Південного наукового центру АПН України (засновником якого, до речі, теж є Олексій Якович), які відбувалися результативно. Я думаю, що незважаючи на складні соціально-економічні умови, Олексій Якович буде і надалі робити суттєві кроки з розвитку Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського та Південного наукового центру АПН України, а також із розширення діяльності своєї наукової школи.

ЗЯЗІОН ІВАН АДРІЙОВИЧ, директор Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих АПН України, дійсний член АПН України, доктор філософських наук, професор (колишній міністр МОН України)

Я вдячний долі, що років 20 тому познайомився з Олексієм Яковичем як із психологом, який одним з перших не лише в Україні, а й у Радянському Союзі звернув увагу на емоції й почуття людини як найважливіші її складники. Він отримав і мою повагу та схвалення його дій. На мою думку, Олексія Яковича можна також вважати першовідкривачем багатьох напрямів досліджень психологічної науки. У той час, коли перетнулися наші наукові інтереси, я працював ректором Полтавського педагогічного інституту і мене надзвичайно цікавила проблема місця та ролі чуттєвого досвіду людини в освітній системі. І досі це питання залишається нерозв'язаним. Наша система освіти ґрунтується на раціональному чинникові. Наприклад, ми думаємо, що знання визначають суть людського розвитку, людського розумового руху. Насправді ж, як це зазначає Олексій Якович, емоційний світ є першоджерелом, на якому виникають раціональні структури, вони зумовлюють логіку людського мислення та відповідно логіку дії, людського самоствердження, людського посування вперед. Емоції (зокрема, позитивні) як засіб для виживання в докільлі виокремлюють людину та її неповторність у поведінковій активності. І це надзвичайно важливо для освіти. Якщо людину не виховувати на найвищому рівні ставлення до неї з її специфічними емоційними вподобаннями, які треба підсилювати й розвивати, вона втрачає свій творчий особистісний потенціал.

Саме в Одесі Олексієм Яковичем започатковані наукові підходи до педагогічної майстерності особистості, що були покладені в основу й нашого підходу до розвитку творчого стилю, творчої поведінки вчителя, яку можна формувати через компетенції. Надзвичайно цікаві в цьому відношенні його наукові статті

й книги. Ми з Олексієм Яковичем працювали паралельно. Я як філософ, а він як психолог, ми цікавилися однаковими проблемами. Я дуже радий, що обійнявши посаду ректора, він перетворив Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського на один з найкращих закладів освіти і продовжує примножувати всі традиції цього славного вишу. Усе це дає мені підстави пишатися цією людиною та її надзвичайно великим впливом на мене.

САВЧЕНКО ОЛЕКСАНДРА ЯКІВНА, дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор (колишній віце-президент АПН України та заступник міністра МОН України)

Олексія Яковича як ученого я знаю давно, принаймні, уже понад 20 років, і з самого початку в мене було ставлення до нього як до людини надзвичайно талановитої і глибоко захопленої своєю справою. Упродовж усіх цих років моє враження лише поглиблювалося, тому що ми працюємо разом і в Президії АПН України, і на різних конференціях, і в процесі підготовки спільних документів, тому маю достатні підстави, щоб сказати, що він — людина науки. Дуже приємно, що в останні роки Олексій Якович успішно реалізовує себе на посаді ректора Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

Щодо наукових досягнень Олексія Яковича, то його концепція підготовки вчителя як інноваційної людини, людини культури є дуже прогресивною, і важливо, що вона реалізована його учнями та послідовниками. Я високо ціную знану у світі наукову школу, створену Олексієм Яковичем саме в галузі емоційної регуляції. Її значення має буде оцінено в усіх видах діяльності, зокрема в професійній. На мою думку, саме Олексій Якович багато зробив для підготовки вчителя в аспекті інтеграції дидактичних і психологічних знань.

ЗАХАРЧЕНКО ІГОР ГРИГОРОВИЧ, проректор з наукової роботи університету, професор

Так склалося, що наукова діяльність академіка Олексія Яковича Чебикіна реалізовувалася під час його роботи проректором в університеті. Як і багато років тому, його творчий колектив за результатами своєї наукової діяльності випереджав інші творчі колективи, що діяли в нашому закладі, на кілька порядків. А коли він став ректором, то за порівняно короткий час університет був визнаний МОН України кращим за науковою діяльністю. Інші показники розвитку університету також збільшилися в кілька разів. Сьогодні університет є лідером серед 34 вишів свого напрямку та визнаний у світі.

З упевненістю можна сказати, що нашому університетові пощастило, що ректором є Олексій Якович Чебикін, видатний учений з потужною науковою школою.

КІВ АРНОЛЬД ЮХИМОВИЧ, завідувач кафедри фізичного та математичного моделювання, доктор фізико-математичних наук, професор, двічі лауреат Державної премії

Я маю досвід роботи в кількох університетах світу, а також досвід спілкування з ученими цих країн. Олексій Якович — це особистість ученого, визнана міжнародною спільнотою. Багато з тих, хто має можливість працювати з ним, не усвідомлюють, яка це глибинна постать у розвитку науки й університетської освіти.

МАКСИМЕНКО ЮРІЙ БОРИСОВИЧ, декан художньо-графічного факультету, доктор психологічних наук, професор

Про академіка Олексія Яковича Чебікіна можна говорити дуже багато. Хочу лише відзначити ті результати його досліджень, що мають революційне значення для психологічної науки та практики.

По-перше, ще в 70-х рр. ним був запропонований психофізіологічний тренажерний хвилинний тест для оцінки психологічної готовності оператора до діяльності. Прогностична надійність його дуже суттєва. Ми знаємо, що помилка оператора чи то у військовій, чи авіаційній, чи космічній галузі, чи атомній енергетиці призводить до катастрофічних наслідків. Сьогодні багато хто пропонує різні подібні тренажерні тестування, у витоків яких стояв академік Олексій Якович Чебікін.

Другим моментом, який має неабияке значення, виступає запропонований академіком Олексієм Яковичем Чебікіним підхід до психологічної експертизи різних економічних і політичних проектів-програм. Відомо, що реалізація подібних програм стовідсотково залежить від психологічної готовності фахівців, які будуть її впроваджувати. На жаль, як політики, так і економісти ігнорують цей чинник. Якби проводилася така експертиза, то, можливо, у країні було б більше стабільності, і вона з меншими втратами переживала різні кризи.

Я щасливий, що маю змогу працювати в його команді.

ХМЕЛЬ НАТАЛІЯ ДМИТРІВНА, директор Інституту психології, професор

Так склалася доля, що академік Олексій Якович Чебікін є моїм учителем від студентських, аспірантських років і до сьогоднішніх днів. Його наукові досягнення настільки вражають, що за кілька хвилин їх перелічити неможливо. Я зупинюся лише на його системно-діяльнісній концепції формування вчителя. До речі, це універсальна концепція до будь-якої системи підготовки фахівців. Я наведу кілька основних її позицій. По-перше, це переорієнтація системної підготовки вчителя з передавача знань на підготовку його як розробника навчальної діяльності, спроможного реалізовувати інноваційні й авторські технології. По-друге, переорієнтація підготовки вчителя з розпорядника учнівського колективу на підготовку його як організатора спільної діяльності з учня-

ми. По-третє, переорієнтація переважно з формування в учителя емпіричного типу мислення на теоретичний творчо-педагогічний. Сьогодні ця концепція активно реалізовується в підготовці студентів і є, на думку багатьох учених, однією з прогресивніших у світі.

Не можу не відзначити і значний внесок академіка Олексія Яковича Чебикіна в розвиток психологічної науки в Україні, а саме проведення щорічних вересневих наукових форумів, починаючи із 70-х рр. і дотепер, започаткування підготовки практичних психологів у нашому університеті, створення наукового товариства психологів у нашому місті, відкриття аспірантури, докторантури та спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій тощо.

Олексій Якович – різнобічна та видатна особистість, завжди відкрита для всіх, кому потрібна його допомога. Так, протягом багатьох років він веде велику роботу з надання консультативної допомоги різним фахівцям, науковцям, аспірантам, учням та їхнім батькам, які проживають в Одесі й в інших містах далекого і ближнього зарубіжжя. У свої вихідні з 8 години ранку Олексій Якович проводить прийом громадян. Усі його консультації та психологічна допомога здійснюються на громадських засадах. Тільки за останні 10 років він надав таку допомогу більше як 5 тисячам осіб. З огляду на європейські економічні стандарти до таких послуг, можна вважати що діяльність Олексія Яковича для громадян нашого міста меценатством. У цьому аспекті слід також відзначити передачу ним власної бібліотеки до книгарні університету. Крім того, за його ініціативою було створено кілька волонтерських груп студентів з надання психолого-педагогічної допомоги дітям та учням дитячих будинків, інтернатів і центрів для безпритульних.

СИМОНЕНКО СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології, доктор психологічних наук, професор

Відомо, що всі наукові відкриття здебільшого мають, на перший погляд, просте рішення. Але ми знаємо, що це не так. Це повною мірою можна сказати про низку концепцій, автором яких є академік Чебикін Олексій Якович. До останніх належить концепція емоційної регуляції пізнавальної діяльності, яка розкриває механізми й алгоритми почуттєвого забезпечення цього процесу. Можна стверджувати, що це фактично перші у світі результати, що дають змогу на підставі емоційних і раціональних дій представити рух розгортання пізнавального процесу та використати ці відомості в удосконаленні навчальної діяльності, рекламі, психології іміджу, мистецтві й інших видах діяльності.

Ще більш вражаючими є його результати досліджень, що стосуються психології надійності людини, її емоційної стійкості. Запропонований академіком Олексієм Яковичем Чебикіним підхід до психологічного відбору багатьох фахівців, діяльність яких проходить в екстремальних умовах, сьогодні впроваджується в різних сферах людської діяльності.

Не можу не зупинитися на його концепції емоційної зрілості. Останні результати мають всесвітньо визнане значення, оскільки розкривають певні стандарти розвитку емоційної сфери людини.

ВДОВІЧЕНКО ОКСАНА ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики практичної психології

Мені пощастило, що я працюю в межах наукової школи академіка Олексія Яковича Чебикіна. Складно говорити про таку яскраву особистість, відомого вченого в психологічній науці і талановитого викладача. Як його студентка знаю, що лекції Олексія Яковича запам'ятовуються на все життя. Наприклад, незабутні моменти, що ілюструють його здібність читати думки інших людей та демонструвати публічно в аудиторії досліди з деформації інформації під час її передачі, впливу різних вербальних настанов особистості тощо.

Хочу також відзначити з власного досвіду, що одна його консультація може замінити рік самостійної праці в бібліотеках. Це надзвичайно креативний учений, який системно бачить актуальні проблеми на кілька років уперед. Останнє можуть чітко проілюструвати теми дисертацій, які Олексій Якович рекомендує аспірантам. Перші в Україні дисертації під його керівництвом виконувалися в минулому столітті із психології реклами, психології менеджменту, психології ризику, екологічної психології, психології жіночої привабливості, психології безпечної поведінки, подолання стресових станів та інших, результати яких сьогодні як ніколи актуальні.

Також хочу відзначити, що незважаючи на його напружену діяльність, уже понад 30 років щосуботи Олексій Якович проводить для аспірантів, викладачів, науковців семінари, консультації, різні дебати з актуальних проблем у межах своєї наукової школи.

САННІКОВА ОЛЬГА ПАВЛІВНА, декан факультету післядипломної освіти «Психологія», завідувач кафедри загальної та диференціальної психології, доктор психологічних наук, професор

Я вдячна долі, що можу працювати поруч з академіком Олексієм Яковичем Чебикіним. По суті, він був тим, хто сприяв моєму залученню до досліджень проблеми емоцій. З того часу наша майже 30-річна співпраця завжди спонукала мене до активності в особистому науковому становленні.

Результати його фундаментальних досліджень детермінант емоційної стійкості людини, механізмів емоційної регуляції, розвитку емоційної сфери, емоційної зрілості, прояву ризику, психології подолання різних небезпечних ситуацій, особливостей впливу емоціогенних чинників реклами на свідомість, формування основ іміджу та емоційно-вольових якостей, концептуальні засади систем підготовки психологів і педагогів можна віднести до рівня світових надбань української психологічної науки.

Оригінальним є концептуальний підхід, запропонований академіком Олексієм Яковичем Чебікіним, до розуміння особистості й пізнання її психологічної сутності. У своїх дослідженнях він дотримується особливої позиції про те, що не кожна людина може себе репрезентувати як особистість. Останнє відбувається лише за умови, коли вона дійсно стає активним діячем суспільного розвитку в певній сфері діяльності. Крім того, Олексій Якович пропонує пізнавати особистість через її емоційну сферу як інтегральну властивість психіки. Адже емоції – невід’ємні складники практично всіх властивостей, станів, процесів та якостей. Згідно з його підходом саме емоції в поєднанні з багатьма іншими психічними явищами виступають тим системоутворювальним механізмом, що відкриває оптимальний шлях цілісного дослідження особистості на всіх рівнях її розвитку й функціонування.

Олексій Якович є патріотом нашого міста й університету. Мені відомо, що йому неодноразово пропонували престижну роботу в Москві в Інституті психології РАН, університетах Сіднея, Берліна, Нью-Йорка та інших міст, а також очолити Інститут психології АПН України, але він залишився вірним творчому колективу наукової школи, яку започаткував у нашому університеті.

Це все характеризує Олексія Яковича як видатного і талановитого науковця. Проте неможливо обійти його особистісні якості. Він людина з великим почуттям гумору й дотепності, з якого завжди легко та приємно спілкуватися на різні теми. Олексій Якович завжди відкритий і своїм оптимізмом заряджає оточуючих.

ЖИТТЄВІ ПРІОРИТЕТИ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА

МОЄ ЖИТТЯ — це мрії, які ведуть до мети і допомагають досягти бажаного.

ОСВІТА І НАУКА — гарантія процвітання будь-якої держави. За рахунок високих технологій деякі країни Азії за короткий період стали високорозвиненими, в усіх відношеннях, державами. На жаль, в Україні поки що інші пріоритети...

МОЄ КРЕДО — не розмови про справу, а прагнення досягти конкретних результатів. Справжню насолоду отримуєш тоді, коли вдається вирішити проблему, яку раніше ніхто не вирішував.

ПОЛІТИКУ СПРИЙМАЮ, як дуже дороге шоу людей, зацікавлених вирішити перш за все свої особисті проблеми. Водночас для подолання виробничих труднощів з політиками потрібно дружити, хоч зрідка — та вони допомагають.

ТЕ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ В НАШІЙ КРАЇНІ останніми роками, викликає більше песимізму, ніж оптимізму. Єдине, що пом'якшує ситуацію, — це гумор і толерантність.

СІМ'Я — це найсвятіше і найкоштовніше в моєму житті. Я дуже люблю своїх близьких.

УСІ МОЇ ЗАХОПЛЕННЯ пов'язані переважно з моєю роботою. Напевно, це погано. Хоча, справа не в захопленнях і їх кількості, а в тому, що вони тебе надихають і духовно збагачують.

ЗАВЖДИ ОТРИМУЮ ВЕЛИЧЕЗНЕ ЗАДОВОЛЕННЯ, як інтелектуальне, так і емоційне, від спілкування з розумними і гарними людьми.

ПРАЦЮЮЧИ 16 ГОДИН НА ДОБУ, я постійно перебуваю в стресових ситуаціях. Як людина азартна, долаю їх, а потім знаходжу нові. Іноді хочеться все кинути, але знаю напевно, що вже за день відчую нестачу адреналіну.

Я ЗАВЖДИ ВІДКРИТИЙ ДЛЯ СПІЛКУВАННЯ З ДРУЗЯМИ, однодумцями й опонентами. Щодо ворогів скажу, що в мене їх немає, оскільки зла я нікому не роблю. Усі неприємності — від заздрісників.

БУТИ ВЧИТЕЛЕМ УЧИТЕЛІВ — неймовірно складно і дуже відповідально. Горджуся, коли мої учні роблять великі успіхи і в чомусь перевершують мене.

*Фаворит удачі. —
Одесса, 2007. - № 2. — С.34.*

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА

1949, 28 березня — народився в с. Нерубайському Одеської області.

1956-1966 — навчання в Нерубайській середній школі (закінчив 10 класів).

1965 — призер національної олімпіади з фізики.

1966-1967 — лаборант, учитель Нерубайської середньої школи.

1967-1971 — студент факультету фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського (нині Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського).

1971-1972 — викладач Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

1972-1973 — служба в армії (закінчив авіаційну школу, отримав звання лейтенанта).

✓ 1973-1974 — викладач Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

1974-1977 — аспірант кафедри психології ДНОЛПФК (Москва).

1976 — одружився з Трубниковою Тамарою Миколаївною.

1977 — народився син — Чебикін Дмитро Олексійович.

1977-1988 — викладач, доцент, завідувач кафедри педагогіки та психології Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

1978 — організатор та керівник творчого колективу з розробки наукової теми «Психологічні фактори упередження автомобільних катастроф».

✓ 1979 — захист кандидатської дисертації з проблем емоційної стійкості людини (Інститут психології АН СРСР).

1981 — організатор та керівник круглого столу з проблем емоційної стійкості на Міжнародному психологічному семінарі в Оломоуці.

1983 — присвоєно вчене звання доцента.

1983 — голова організаційного комітету Всесоюзного семінару-наради «Психічна стійкість у професійній діяльності» (Одеса).

1984 — засновник і організатор Одеського товариства психологів.

1984 — президент Одеського товариства психологів.

1984 — голова організаційного комітету Всесоюзного симпозіуму «Навчальна діяльність і практика» (Одеса).

1985 — організатор першої в Україні школи-лабораторії на базі кафедри педагогіки і методики початкового навчання.

1985 — голова організаційного комітету Всесоюзної конференції «Емоційна регуляція навчальної та трудової діяльності» (Одеса).

1986 — запровадив авторську систему оперативних психодіагностичних тестів для відбору абітурієнтів до педагогічних інститутів.

1986 – обраний членом Міжнародної асоціації психологів (ICP).

1986 – засновник і організатор першої в УРСР авторської системи підготовки практичних психологів при Одеському державному педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського.

1986 – голова організаційного комітету Всесоюзного симпозиуму «Напрями перебудови психолого-педагогічної підготовки вчителів» (Одеса).

1987 – керівник симпозиуму Всесоюзного з'їзду товариства психологів.

1987-1991 – член Центральної Ради товариства психологів СРСР.

1987 – голова організаційного комітету Міжнародної конференції «Емоційна регуляція навчальної діяльності» (Одеса).

1987-1991 – керівник наукової теми «Психологічні основи чотирирічної початкової освіти».

1988-1991 – докторант кафедри психології Київського державного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова.

1988 – керівник наукової теми «Теоретико-методологічні проблеми емоційної регуляції пізнавальної активності».

1988 – голова організаційного комітету Всесоюзного семінару-наради «Психолого-педагогічні основи початкового чотирирічного навчання» (Одеса).

1989 – організатор круглого столу з проблем емоційної регуляції в професійній діяльності на Міжнародному психологічному семінарі в Сегеді.

1989 – голова організаційного комітету Всесоюзного симпозиуму «Діагностика та регуляція емоційних станів» (Одеса).

1990 – керівник наукової теми «Актуальні питання виховання особистості».

1990 – голова організаційного комітету Всесоюзної конференції за участю зарубіжних учених «Проблеми емоційного і раціонального в дидактиці» (Одеса).

1990 – організатор круглого столу з питань емоційної стійкості на Міжнародному психологічному конгресі в Кіото.

1990-1993 – науковий керівник творчого колективу «ВОТУМ» з дослідження впливу наслідків Чорнобильської катастрофи на емоційну сферу людей.

1990-1994 – голова профспілки професорсько-викладацького складу університету.

✓ 1991 – захист докторської дисертації «Емоційна регуляція навчальної діяльності» (Московський державний університет ім. М. В. Ломоносова).

1991 – організатор круглого столу з проблем емоційної регуляції пізнавальної активності на психологічному конгресі в Празі.

1991-1992 – керівник Міжнародної програми «Вивчення емоційної сфери дітей, які постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС».

1992 – керівник творчої групи програми «Ракита АН» з дослідження поведінки людини в екстремальних умовах.

1992-1995 — керівник національної програми «Розробка системи підготовки психологів в освітніх закладах України».

1992-2001 — завідувач кафедри педагогіки та психології Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

1993 — керівник творчої групи програми «Рядно АН» з дослідження психічної стійкості людини.

1993 — присвоєно вчене звання професора.

1993 — голова організаційного комітету Міжнародної конференції «Перспективні системи та технології навчання» (Одеса — Відень).

1993 — організатор круглого столу з питань емоційної стійкості на міжнародному конгресі в Токіо.

1994 — голова спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій.

1994 — керівник творчого колективу з дослідження теми «Розробка системи корекції затримки психічного розвитку дітей шкільного віку в навчанні».

1994 — організатор круглого столу з проблем формування емоційної стійкості на Міжнародному конгресі у Вашингтоні.

1995 — обраний дійсним членом Академії педагогічних наук України.

1995 — голова організаційного комітету Міжнародного симпозіуму «Психологія підприємства» (Одеса).

1995 — голова організаційного комітету Міжнародного симпозіуму «Проблема емпатії у психології» (Одеса).

1995 — організатор круглого столу з питань діагностики емоційної зрілості на психологічному конгресі в Токіо.

1995 — організатор круглого столу з проблем емоційної стійкості на Міжнародному психологічному конгресі в Афінах.

1996 — керівник дослідницького проекту «Підготовка вчителя до оцінки та корекції емоцій учнів».

1996 — засновник, організатор, директор (за сумісництвом — дотепер) Південного наукового центру АПН України в Одесі.

1996 — організатор круглого столу з проблем емоційної зрілості на Міжнародному психофізіологічному конгресі в Пізі.

1997 — присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

1997 — обраний дійсним членом Міжнародної академії психологічних наук.

1997 — обраний дійсним членом Міжнародної академії педагогічних та соціальних наук.

1997 — обраний членом координаційної ради відділення Міжнародного фонду Відродження (Одеса).

1997-2009 — засновник і головний редактор наукового журналу «Наука і освіта».

1998 — керівник Міжнародної програми «Стреси в навчанні».

1998 — засновник лабораторії профорієнтації учнівської молоді при ПНЦ АПН України.

1998 — засновник і організатор міжвузівської лабораторії «Психодіагностика та психолого-педагогічна корекція» при ПНЦ АПН України.

1998 — засновник і організатор науково-практичного об'єднання «Інноваційні та інформаційні технології освіти» при ПНЦ АПН України.

1998 — голова організаційного комітету Республіканської конференції «Психологічна освіта в системі вищої школи України» (Одеса).

1998 — організатор круглого столу з проблем діагностики емоційної зрілості на Міжнародному психологічному конгресі в Дюссельдорфі.

1998-2009 — член Президії АПН України.

1999 — засновник Інституту психоаналізу (Одеса).

1999 — експерт Міжнародного фонду «Відродження» (Київ).

2000 — обраний дійсним членом Української академії економіки та кібернетики.

2000 — голова організаційного комітету Міжнародного конгресу «Стреси в повсякденному житті дітей» (Одеса).

2000-2009 — член редакційних колегій журналів «Педагогіка і психологія», «Виховання і культура», «Гуманітарні науки», «Індустріальна ергономіка», «Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського», «Перспективи», «Наукове пізнання: методологія та технологія», «Психологія і суспільство».

2001-2003 — заступник директора, перший заступник директора, в. о. директора Одеського регіонального інституту державного управління Української Академії державного управління при Президентові України.

2003 — керівник творчого колективу з розробки наукової теми «Психолого-педагогічні основи особистісного розвитку в навчальній та навчально-професійній діяльності».

2003 — керівник творчого колективу з розробки наукової теми «Теоретико-методологічні основи становлення особистості психолога в системі фахової підготовки».

2003 — голова організаційного комітету Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців «Психологія сучасності: наука і практика» (Одеса).

2003 — керівник міжнародного проекту «Інтенсивне вивчення англійської мови».

2003 — керівник міжнародного проекту «Використання тренінгових технологій у подоланні стресу».

2003-2008 — відповідальний координатор трансатлантичного проекту «Психологічна наука в США та Україні: здобутки й тенденції розвитку».

2003-2009 — ректор Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

2004 — керівник міжнародного проекту «Психологічна профілактика ураження СНІД».

2004 — засновник чотирьох інститутів при Південноукраїнському державному педагогічному університеті ім. К. Д. Ушинського (Інституту психології, Інституту мистецтв, Інституту фізичної культури та реабілітації, Інституту фізики та математики), соціально-психологічної служби й електронної бібліотеки.

✓ 2004 — нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

2005 — організатор круглого столу з проблем комп'ютерної діагностики емоційних станів людини на міжнародному психологічному симпозіумі в Лас Вегасі.

2005 — голова організаційного комітету Міжнародної конференції «Актуальні проблеми психологічної підготовки фахівців у системі вищої школи» (Одеса).

2005 — нагороджений медаллю «60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні».

✓ 2005 — нагороджений почесною відзнакою «За заслуги перед містом».

✓ 2005 — нагороджений Орденом Лицарської звитяги.

2006 — керівник творчого колективу з розробки наукової теми «Розвиток особистості в різних умовах навчальної діяльності».

2006 — керівник творчого колективу з розробки наукової теми «Системно-діяльнісна концепція підготовки вчителя».

2006 — ініціатор створення науково-практичного комплексу Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського та Південного наукового центру АПН України.

2006-2009 — заступник голови спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій.

✓ 2006 — нагороджений почесною відзнакою «Кращий науковець року» — 2005.

2006 — нагороджений нагрудним знаком «Петро Могила».

2006 — нагороджений медаллю АПН України «Ушинський К. Д.».

2006 — нагороджений почесною відзнакою Одеської обласної ради.

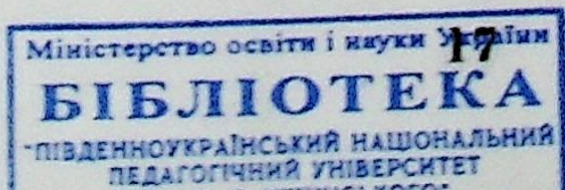
2006 — обраний членом ради Асоціації університетів Центральної та Східної Європи й координатором від України.

2006-2009 — заступник голови експертної ради ВАКу України.

2007 — ініціатор і головний редактор довідково-бібліографічного видання «Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє».

2007 — ініціатор та головний редактор опису «Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського».

2007 — голова організаційного комітету Міжнародного симпозіуму «Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє».

Handwritten signature and number: 7541

- 2007 – нагороджений почесною відзнакою «Кращий керівник року» – 2006.
- 2007 – нагороджений орденом Рівноапостольного Князя Володимира II ступеня.
- 2007 – нагороджений відзнакою Голови Одеської облдержадміністрації «75 років утворення Одеської області».
- 2008 – керівник творчого колективу з розробки наукової теми «Теоретико-методологічні основи психолого-педагогічного супроводу особистості на різних етапах професійного становлення».
- 2008 – координатор Міжнародної платформи «DA».
- ✓ 2008 – нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня.
- 2008 – нагороджений орденом «За розбудову України».
- 2008 – присвоєно чергове звання Генерал-отаман Українського Козацтва.
- 2008-2009 – член президії науково-методичної комісії з вищої освіти МОН України.
- 2008-2009 – організатор і координатор міжнародного проекту «Викладацькі професійні студії».
- 2008-2009 – організатор та координатор міжнародного проекту «Професіонали Професіоналам».
- 2009 – ініціатор розбудови нової бібліотеки Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.
- 2009 – організатор і координатор реалізації проекту «Міжнародний міжуніверситетський консорціум онлайн».
- 2009 – організатор та голова комітету міжнародного форуму з трьох симпозіумів: «Толерантність як основа соціальної безпеки», «Емоційна регуляція діяльності», «Психологічна освіта в системі вищої освіти».
- 2009 – керівник симпозіуму на Міжнародному конгресі з ергономіки (Лас Вегас).
- ✓ 2009 – нагороджений відзнакою «Почесний працівник фізичної культури та спорту України».
- 2009-2010 – засновник і координатор міжнародного проекту «Адміністративний діалог в університетській освіті».

ВІХИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА

ЧЕБИКІН Олексій Якович, 1949 року народження, закінчив Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського в 1971 р. Проїшов шлях від студента, аспіранта, викладача, завідувача кафедри, керівника психологічного відділення, директора Південного наукового центру АПН України до ректора Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Важливим моментом творчої біографії академіка О. Я. Чебікіна є те, що впродовж багаторічної наукової діяльності він вивчав досвід та стажувався в університетах — Московському державному університеті ім. М. В. Ломоносова (Росія), Сегедському (Угорщина), Пільзенському та Оломоуцькому (Чехословаччина), Афіньському (Греція), Дюссельдорфському, Хагенському університетах та Інституті психології ім. К. Левіна (Німеччина), Вищій школі адміністративного управління м. Криниці (Польща), Люїсвільському університеті, університетах міст Балтимора, Сан-Хосе, Сан-Франциско, Нью-Йорка, Вашингтона, Нью-Джерсі, Чикаго, Бостона, Гарварда (США), університетах міста Стамбула (Туреччина), а також Токійському (Японія), Сіанському, Чинхайському університетах, Інституті освіти Шаанксі й м. Гуаджоу (Китай) та ін.

Олексій Якович Чебікін є дійсним членом АПН України, який був обраний академіком без попереднього обрання членом-кореспондентом. Він є членом міжнародної (ICP) та американської (APA) асоціацій психологів, Міжнародної психологічної академії, дійсним членом Міжнародної академії психологічних наук, Міжнародної академії педагогічних та соціальних наук, Української академії економіки та кібернетики, Міжнародної платформи «DA», а також різних громадських академій, асоціацій, з якими веде активне співробітництво. Олексій Якович неодноразово обирався членом центральної ради товариства психологів України та СРСП, ради психологів науково-методичного об'єднання педагогічних навчальних закладів, членом Президії АПН України. Олексій Якович є координатором від України в Східноєвропейській асоціації університетів (EEUN).

На світогляд Олексія Яковича як ученого вплинули такі вітчизняні й іноземні видатні наукові діячі, як А. Адлер, А. В. Брушлинський, Л. С. Виготський, В. Вундт, П. Я. Гальперін, В. В. Давидов, Д. Б. Ельконін, Ю. М. Забродін, Дж. Кеттелл, О. М. Леонтьєв, Б. Ф. Ломов, В. Д. Небішкін, С. Л. Рубінштейн, Б. М. Теплов, О. К. Тихомиров, З. Фройд, Е. Фром, К. Г. Юнг та багато інших.

З особливою вдячністю він також відзначає таких учених, як Л. М. Аболіна, Ю. І. Вісковатова, А. Є. Ольшаннікову, Л. Г. Дику, М. В. Бодунова, В. М. Русалова, І. Д. Беха, С. Д. Максименка, В. К. Каліна та інших, співпраця з якими також сприяла становленню його як науковця.

НАУКОВА ШКОЛА АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА

Наукова діяльність ученого

Діапазон проблем, що входять у коло інтересів Олексія Яковича Чебикіна, досить широкий. Провідними напрямками його досліджень є розвиток емоційної сфери людини, емоційна регуляція діяльності, емоційна стійкість, психічна надійність людини, стресові, постстресові стани людини, система навчальної та навчально-професійної діяльності, професійний відбір.

До фундаментальних наукових здобутків, отриманих у межах наукової школи академіка О. Я. Чебикіна, можна віднести:

По-перше, концепцію про детермінуючі фактори емоційної стійкості людини й умови її формування. У межах останньої доведено, що емоційна стійкість людини детермінується різним комплексом психологічних особливостей, що знаходяться в певному співвідношенні, яке залежить від домінувального мотиву та конкретних умов діяльності. При цьому таких комплексів може бути безліч і в кожному з них є провідні властивості. Визначення останніх дозволяє оптимізувати процес оцінки психологічної підготовки людини до підвищення її емоційної стійкості.

По-друге, концептуальну модель емоційної регуляції пізнавальної діяльності, що передбачає в її змісті розгортання трьох етапів: орієнтовано-мотиваційного, виконавчого та рефлексивно-оцінного. Доведено, що на першому етапі емоції відображають співвідношення зовнішніх мотивів успіху чи неуспіху та реалізації стереотипних схем дій, що здійснюються заради цих зовнішніх мотивів. На цьому етапі характер емоційних проявів фіксується у вигляді задоволення чи незадоволення. На другому етапі емоції відображають відношення між внутрішніми мотивами і кінцевим результатом. Емоційні стани успіху та неуспіху, які виникають при цьому, на відміну від задоволення, виконують функції внутрішніх оцінок проміжних результатів мети, що сприяє механізму емоційної регуляції у виконанні функції наведення і виникнення впевненості чи сумніву. На третьому етапі емоції відображають відношення між внутрішніми мотивами предметного змісту, що якісно розвивається. Вони входять у процес цілепокладання і сприяють не лише досягненню проміжних результатів, але й осмисленню внутрішніх закономірностей проміжного змісту діяльності. Тут функції емоцій пов'язані з процесом формування новоутворень, що ведуть до зміни предметів діяльності відповідно до закономірностей її розвитку. Визначено також психолого-педагогічні умови підтримки емоційної регуляції пізнавальної діяльності. Так, на першому етапі провідним емоціогенним ефектом є новизна, що відображається в здивуванні, на другому — драматизація, що відбивається в цікавості та допитливості, на третьому — успіх, що ха-

рактизується інтересом. Розроблено адекватні методи емоційної регуляції пізнавальної діяльності.

Зазначені результати досліджень активно використовуються не тільки в навчальній діяльності, але й у рекламі, побудові іміджу, веденні переговорів тощо.

По-третє, системно-діяльнісну модель підготовки сучасного вчителя, виходячи з трьох парадигм: переорієнтації системи підготовки вчителя як передавача знань у підготовку його як розробника власної навчальної діяльності, новатора, спроможного реалізувати інноваційні технології в професійній діяльності; переорієнтації підготовки вчителя з розпорядника учнівського колективу в організатора спільної діяльності учнів; переорієнтації з формування переважно емпіричного типу мислення в майбутніх учителів на розвиток теоретичного, творчо-педагогічного. Створені й апробовані конкретні психолого-педагогічні умови щодо методичного забезпечення навчальних планів та програм цієї підготовки.

Слід зазначити, що результати досліджень, які виконувалися під його керівництвом, суттєво доповнили й уточнили скарбницю наукових надбань загальної психології, вікової та педагогічної психології, а також психології професійної діяльності.

Серед важливих результатів, отриманих під його керівництвом, слід відзначити дані, що торкаються різних аспектів загальної психології, а саме теоретико-методологічні підходи щодо визначення закономірностей емоційного розвитку дітей різного віку та статі, які виховуються в різних умовах. У межах останніх уперше встановлено зростання в структурі емоційного розвитку в усіх дітей дошкільного віку підвищеного прояву агресивності та тривожності, що найбільш виразно фіксується в тих дошкільників, які виховуються в дитячих будинках. Розкрито спільні та відмінні ознаки в механізмах емоційного розвитку дітей залежно від віку й соціально-психологічних умов виховання, що можуть бути представлені на рівні загальної емоційності як відносно провідної властивості на всіх етапах розвитку та емоційної амбівалентності, що детермінуються переважно соціально-психологічними умовами виховання.

Важливими є дані про те, що сенситивними в змінах окремих проявів емоційної сфери виступають періоди: від 12 до 13 років, в якому відзначається підвищення почуття відчуженості, ворожості та зниження різних проявів тривожності; від 13 до 14 років — підвищення особистісної тривожності, саморегуляції, депресивності й емоційної лабільності, зниження ворожості й особистісної агресії; від 14 до 15 років — підвищення різних проявів тривожності, особистісної самооцінки, а також зниження ворожості і впевненості в собі.

Суттєвими також є дані, в яких, визначені психологічні особливості процесу адаптації (та дезадаптації) дітей, рівні її прояву з урахуванням статевих відмінностей та розвитку пізнавальних, мотиваційних, емоційно-вольових і комунікативних особливостей учнів різного віку. Розкрито психолого-педа-

гогічні умови Вальфдорської педагогіки, що сприяють емоційному забезпеченню процесу адаптації дітей до навчальної діяльності.

До особливих надбань слід віднести виділені етапи становлення емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці (11-13 років, 14-15 років, 16-17 років та 18-23 роки), кожний з яких має характерні особливості динаміки цього процесу. Запропоновано типологічну модель емоційної зрілості особистості, що містить 7 типів (експресивний, саморегуляційний, емпатійний, експресивно-емпатійний, експресивно-саморегуляційний, саморегуляційно-емпатійний та емпатійний). Розкрито закономірності в становленні емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці, а саме: нерівномірність її становлення; інтеграція і наступне набуття автономії окремих її компонентів; зв'язок з певними особистісними властивостями, а саме: з екстраверсією та товариськістю. При цьому також встановлено, що в культурі емоцій істотними виступають особливості сформованості емпатії, експресії, саморегуляції, емоційної чутливості, пізнавально-естетичної спрямованості особистості.

Доведено, що генеза емпатії детермінується так званим механізмом перемикавання з емоції об'єкта емпатії на емоції її суб'єкта, а множина подвійних емоційних перемикань характеризує процесуальність цього феномену як складника функціональної системи. Запропоновано структурно-динамічні моделі різних видів емпатії: натуральної, елементарної, особистісно-сислової, трансфінітної. Показано, що розвиток емпатії особистості в умовах соціально-психологічного тренінгу є передумовою усвідомлення й переосмислення суб'єктом усіх складників професійного самовизначення: потреб, цінностей, цілей, системи образів «Я». Результатом цього процесу виступає формування психологічної готовності до професійного самовизначення. В основі можливості такої регуляції лежить ідентичність основних психологічних механізмів емпатії та структурних компонентів професійного самовизначення.

Цікавими є результати, в яких розкрито особливості змін в емоційно-вольовому образі студентів залежно від використання ними фізичних вправ. Встановлено, що емоційно-вольовий образ «Я» студентів, що займаються за різними програмами фізичного виховання, детермінується певним набором особистісних якостей, з-поміж яких є провідні. Так, провідними якостями, що детермінують емоційно-вольовий образ «Я» студентів, які займаються за програмами спеціальних навчально-тренувальних занять і підготовки фахівців з фізичного виховання, є відвертість, зібраність, енергійність, сумлінність, наполегливість, високий рівень емоційної саморегуляції та інші. Для студентів, що займаються за програмою лікувальної фізичної культури і традиційною програмою фізичного виховання для ВНЗ, провідними є стриманість, емоційна нестійкість, залежність від групи, слабкий самоконтроль, апатичність тощо.

У цьому аспекті важливими є розробка та апробація системи цілеспрямованого формування емоційно-вольового образу «Я» за рахунок спеціально підібраних комплексів вправ, що дозволяють сформувати в студентів рішучість, са-

мовладання, наполегливість, активність та інші якості особистості. Крім того з'ясовано, що рівень прояву вольових якостей студентів також детермінується специфікою навчально-професійної діяльності. Виділено типи особистості за проявом вольових якостей, які характеризуються як самодостатньо-впевнений, цілеспрямовано-наполегливий, саморегулятивний, ініціативно-імпульсивний, рішучо-сміливий та пасивно-слабовільний.

Серед даних, що стосуються пізнавальних процесів, слід відмітити результати, в яких визначено, що характер співвідношення розвитку мисленнєвих операцій залежно від віку змінюється на рівні провідних операцій. Так, у дітей 6 років такою є операція аналізу, у дітей 7 років — аналіз та узагальнення, 9 років — узагальнення та порівняння. Остання є провідною і в учнів 10 років; Встановлено, що розвиток і корекція розумових операцій залежать від урахування індивідуальних особливостей їх прояву і співвідношення та використання взаємодоповнюючих завдань і вправ, що мають цільову спрямованість.

Описано психологічні механізми візуально-розумової діяльності особистості в рамках стратегіально-семантичного підходу та побудована структурно-функціональна модель візуального мислення. Доведено, що прояв візуального мислення детермінується семантичними структурами свідомості, її образом світу й абстрактно-понятійним мисленням особистості. Важливими ознаками такого мислення можуть бути креативні здібності в різних сферах людської діяльності.

Важливими для психологічної науки є результати досліджень, в яких уперше з'ясовано, що є форми поведінки, які всі підлітки, незалежно від вікових та статевих особливостей, достатньо чітко диференціюють та усвідомлюють як небезпечні. При цьому найбільше усвідомлюється підлітками небезпечна поведінка, пов'язана з рухом транспорту. Виділено три різновиди ставлення підлітків до небезпеки ураження ВІЛ: безумовно тривожне, відносно занепокоєне та достатньо байдуже. Доведено також, що ситуативно-мотиваційні чинники є провідними у сприйнятті підлітками цієї загрози. Представлено психологічну характеристику статево специфічних та вікових особливостей ставлення підлітків до загрози інфікування ВІЛ на рівні когнітивних та особистісних властивостей.

У науковий обіг уведено психологічне розуміння ризику як інтегральної властивості особистості, яка ґрунтується на емоційно-вольових, інтелектуальних та інших ознаках, внаслідок яких людина потрапляє до небезпечних ситуацій та прагне з них вийти. Визначено основні теоретико-методологічні підходи, що розкривають сутність змісту ризику; умови прояву ризику в навчально-професійній діяльності. Встановлено, що прояв ризику залежить від специфіки навчально-професійної діяльності й певних властивостей особистості. До останніх належать: сміливість, рішучість, азарт, упевненість та ін. Показано, що спрямованість ризику до конкретної діяльності визначається вибором навчально-професійної підготовки: правознавців, інженерів, психологів, військових.

Виділено комплекс професійно-важливих дій, пов'язаних з діагностикою та лікуванням стоматологічних захворювань, а також розкрито психологічні механізми впливу спрямованості мотивації, рівня інтелекту й особливостей емоційної сфери студентів-стоматологів на ефективне засвоєння професійно важливих дій.

Описано комплекс професійно важливих якостей різних фахівців суднового-обслуговуючого персоналу, де провідними виступають інтерес до професії, моральність особистості студента. З'ясовано, що ефективність психологічної підготовки фахівців сфери обслуговування на морському транспорті в навчально-професійній діяльності може бути забезпечена системою спеціального їх відбору, оптимізацією формування певних психологічних компетентностей в умовах соціально-психологічних тренінгів.

Здійснено аналіз професійних функцій менеджера в рекламному бізнесі, розроблено модель діяльності такого спеціаліста. Установлено, що стендова реклама, що ілюструє алкогольну та тютюнову продукцію, є найбільш істотно представленою у свідомості молоді, і ця представленість з віком збільшується. Розкрито також розходження в значущості елементів рекламного щита (графічна частина, слоган, текстова інформація) у процесі його сприйняття між особами, у свідомості яких домінує тютюнова й алкогольна продукція, і тими, у кого немає подібної залежності. Виділено мотиваційні, емоційно-вольові, інтелектуальні, комунікативні та інші властивості особистості, що виступають певного роду детермінантами при вибірковості сприйняття реклами різних видів продукції. Уточнено тлумачення психологічної сутності реклами як певної психотехнології, орієнтованої на маніпулювання мотиваційно-потребнісною сферою особистості, яка розвивається. Розроблено систему цілеспрямованої психологічної підготовки менеджерів рекламного бізнесу.

Важливими для педагогічної та психологічної науки є дані, в яких визначено й систематизовано особистісно-професійні особливості, що детермінують імідж учителя, де провідними є цілеспрямованість, рішучість, інтелектуальний потенціал, професійний досвід та інші. Виокремлено типи іміджу (збалансований, суперечливий, інертно-напружений, спонтанно-пасивний). Побудовано систему цілеспрямованого формування основ іміджу студентів-педагогів, яка враховує індивідуально-особистісні особливості, що сприяють їх становленню.

До цікавих результатів можна віднести ті, в яких з'ясовано, що найбільш інформативними, стосовно специфіки діяльності вчителя, виступають мімічні та біомеханічні ознаки емоційних проявів. При цьому найбільш суттєвими на рівні мімічних ознак є зміни у верхній та нижній зонах обличчя при погляді.

На рівні біомеханічних ознак найбільш вагомими є: а) амплітуда жестів; б) динаміка поз (тобто моменти її зміни); в) вегетосоматика (забарвленість покриву шкіри обличчя, секреторні виділення). При цьому доведено, що характер успішності оперативного розпізнавання майбутніми вчителями емоцій-

них проявів в учнів є неоднозначним, тобто одні емоції (радість, задоволення, образа, розчарування, побоювання, страх, інтерес, допитливість) успішно оцінюються ними, а інші (сором, збентеження, вагання, здивування, нудьга, злість, гнів) викликають труднощі при їх розпізнанні. Розроблено систему цілеспрямованої психологічної підготовки педагога до візуальної діагностики емоційних проявів в учнів.

На особливу увагу заслуговують результати, в яких виділено основні стилі саморегуляції студентів-педагогів та описано їхню психологічну характеристику. Так, представникам гармонійного стилю притаманний помірно-інтернальний рівень суб'єктивного контролю і досить висока емпатія; автономного — високий самоконтроль, нормативність поведінки, тенденція до інтернальності, розвинені навичками забезпечення процесу професійної діяльності, емпатія та значна мотивація досягнення мети; оперативного — помірно-інтернальне ставлення до життя; стійкого — товариськість, конкретність мислення, тривожність, тенденція до екстернальності, неготовність до діяльності, пов'язаної з подоланням труднощів; неефективного — конформність, помірна інтернальність, недостатня розвиненість емпатії та низька мотивація досягнення мети.

Не менш важливими є дані, в яких описано професійно-педагогічні стереотипи, що є відносно стійкими утвореннями, які характеризують відношення психолога до об'єкта професійної діяльності. Доведено, що своєрідність проявів і нівелювання негативних стереотипів залежить від індивідуального стилю особистості. У свою чергу, запропонована типологія когнітивних стилів «імпульсивність — рефлексивність» і «гнучкість — ригідність» виступає не лише передумовою визначення оптимального способу корекції стереотипів, але й спеціалізації слухачів у різноманітних видах практичної діяльності (психолог-консультант, психолог-дослідник, психолог-діагност). Побудована система корекції негативних професійних стереотипів включає спеціальний груповий тренінг, а також методи й прийоми стимулювання самокорекції з урахуванням індивідуального стилю особистості.

Сформовано принципи систематизації психологічних тренінгових технологій на рівні теоретико-методологічних засад, форми організації занять, характеру впливу на психіку. Виділено й описано індивідуальні стилі тренерської діяльності психологів (дипломатично-дистанційний, емпатійно-чутливий, інтелектуально-креативний та імпровізаційно-ситуативний).

Доведено, що психологічна готовність юнаків і дівчат до подружніх взаємовідносин проявляється неоднозначно, тобто рівень готовності має тенденцію підвищуватися чи знижуватися в певні вікові періоди. Розкрито, що психологічно готові до подружніх стосунків юнаки й дівчата відрізняються від неготових до них за рівнем сформованості індивідуальних особливостей, пов'язаних із соціальною адаптацією. Розроблено й апробовано комплексну систему цілеспрямованого формування психологічної готовності до подружніх взаємо-

відносин, основу якої складає спеціально організована просвітницька робота; підбрано психологічні вправи й рольові ігри з урахуванням індивідуальних особливостей старших підлітків та юнаків.

До наукових досягнень академіка О. Я. Чебикіна також необхідно віднести більше десяти офіційно затверджених упроваджень у навчальну, навчально-професійну, трудову та військову діяльність, що дали значний народногосподарський і реальний економічний ефект на десятки тисяч гривень. Це перші результати досліджень у галузі психологічної науки, в яких був розрахований та підтверджений економічний ефект.

Науково-організаційна діяльність

Професійне становлення Олексія Яковича Чебикіна протягом багатьох років супроводжується стрімким розширенням науково-організаційної діяльності. Особливого значення як для нашого міста, так і держави загалом набуває робота, пов'язана зі становленням професійно-кваліфікаційної освіти психологів. Завдяки його діяльності в Україні вперше розпочата підготовка практичних психологів.

Учений виступив ініціатором створення відділення психології, а пізніше факультету та Інституту психології при Південноукраїнському державному педагогічному університеті ім. К. Д. Ушинського, а також відкриття магістратури й аспірантури. За його ініціативою та сприяння з 1994 р. в університеті почала працювати спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських, а з 2006 р. — докторських дисертацій із психології, яка успішно продовжує свою діяльність дотепер. Усе вищезначене певною мірою створило платформу підготовки фахівців не лише для нашого регіону, держави, але й інших країн.

Завдяки його авторитету як визнаного вченого та значній науково-організаційній діяльності в Одесі створено Південний науковий центр АПН України, Об'єднання «Інноваційні та інформаційні технології освіти», міжвузівську лабораторію «Психологічна діагностика та психолого-педагогічна корекція», Психоаналітичний інститут, соціально-психологічну службу, лабораторію профорієнтації учнівської молоді, експериментальну школу-лабораторію з навчальної діяльності. Завдяки роботі цих установ поширилася кількість нових експериментальних майданчиків, суттєво покращилося надання науково-методичної допомоги практичним психологам, педагогам, батькам та учням.

За ініціативою та безпосередньою участю Олексія Яковича в 1984 році вперше створено незалежне Одеське товариство психологів, президентом якого він є і сьогодні. Цей факт став поштовхом для створення подібних товариств у Києві, Львові, Харкові й інших містах.

Завдяки О. Я. Чебикіну суттєво розширилися міжнародні партнерські взаємовідносини з університетами Європи, Азії та Америки.

Для координації й апробації результатів досліджень академік О. Я. Чебикін не лише регулярно бере участь у роботі та організації різних конференцій, але

й виступає їх ініціатором. Олексій Якович — учасник понад 100 конгресів, з'їздів, конференцій з різноманітних проблем сучасної психологічної науки. До найбільш важливих з-поміж них можна віднести: Всесоюзні з'їзди товариства психологів (1977, 1987, 1989), світові конгреси-конференції (Оломоуц — 1981; Москва — 1983, 1985, 1987; Сегед — 1989; Кіото — 1990; Прага — 1991; Брюссель — 1992; Токіо — 1993, 1995; Оттава — 1993; Вашингтон — 1994; Афіни — 1995; Піза — 1996; Дюссельдорф — 1998; Лас Вегас — 2005; Стамбул — 2007 та ін.)

Ураховуючи як зарубіжний, так і вітчизняний досвід, починаючи з 1983 р. О. Я. Чебикін щорічно організовував в Одесі за участю провідних учених АПН і АН України та інших країн світу конгреси, симпозиуми, конференції, семінари-наради, що одержали високу оцінку як у нашій країні, так і поза її межами. Серед таких найбільш вагомих наукових форумів, що проводилися під його керівництвом, є: Всесоюзний семінар-нарада «Психічна стійкість у професійній діяльності» (Одеса, 1983), Всесоюзний симпозиум «Навчальна діяльність і практика» (Одеса, 1984), Всесоюзна конференція «Емоційна регуляція навчальної та трудової діяльності» (Одеса, 1985), Всесоюзний симпозиум «Напрями перебудови психолого-педагогічної підготовки вчителів» (Одеса, 1986), Всесоюзна конференція за участю зарубіжних учених «Емоційна регуляція навчальної діяльності» (Одеса, 1987), Всесоюзний семінар-нарада «Психолого-педагогічні основи початкового чотирирічного навчання» (Одеса, 1988), Всесоюзний симпозиум за участю зарубіжних учених «Діагностика та регуляція емоційних станів» (Одеса, 1989), Всесоюзна конференція за участю зарубіжних учених «Проблеми емоційного і раціонального в дидактиці» (Одеса, 1990), Міжнародна конференція «Перспективні системи та технології навчання» (Одеса — Відень, 1993), Міжнародний симпозиум «Психологія підприємництва» (Одеса, 1995), «Проблема емпатії у психології» (Одеса, 1995), Республіканська конференція «Психологічна освіта в системі вищої школи України» (Одеса, 1998), Міжнародний конгрес «Стреси в повсякденному житті дітей» (Одеса, 2000), Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців «Психологія сучасності: наука і практика» (Одеса, 2003), Всеукраїнська конференція «Актуальні проблеми психологічної підготовки в системі вищої школи» (Одеса, 2005), Міжнародний симпозиум «Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє» (Одеса, 2007) та інші.

Сьогодні академіком О. Я. Чебикіним започаткована Академічна щорічна сесія міжнародних наукових форумів із серії симпозиумів з актуальних проблем сучасної науки і практичної психології для молодих учених-психологів нашої країни. Це оригінальна платформа, де вони можуть безпосередньо спілкуватися з визнаними академіками, докторами, які працюють у різних країнах світу.

Ще більш вражаючим у цьому аспекті є реалізація під його керівництвом Міжнародного університетського консорціуму онлайн, завдяки якому перед-

бачено безпосереднє спілкування з магістрами, аспірантами, докторантами та вченими провідних світових навчально-наукових установ, наприклад таких, як: Гарвардського, Оксфордського, Кембріджського та інших університетів.

Запропоновані та втілені О. Я. Чебикіним наукові форуми суттєво збагачують психологічну науку, підвищують її авторитет та стають поштовхом до активізації, розширення наукових досліджень як у нашій державі, так і поза її межами.

У науковій творчості Олексія Яковича важливу роль відіграє також редакційна та видавнича діяльність. Він є членом редакційних колегій провідних наукових журналів, серед яких: «Педагогіка і психологія» АПН України (м. Київ), «Виховання і культура» (м. Одеса), «Гуманітарні науки» (Крим), «Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського» (м. Одеса), «Психологія і суспільство» (м. Тернопіль), «Індустріальна ергономіка» (США) та ін. Водночас О. Я. Чебикін є ініціатором створення та головним редактором часопису «Наука і освіта» Південного наукового центру АПН України (м. Одеса). Він є рецензентом кількохсот різних монографій, дисертацій, статей, навчальних посібників.

Сьогодні академік Олексій Якович Чебикін очолює Південний науковий центр АПН України, який є одним з провідних в аспекті розвитку психологічної та педагогічної науки в Україні. Завдяки зусиллям вчених центру за останні 10 років на основі проведення завершених фундаментальних досліджень видано майже 20 монографій та 50 навчальних посібників для різних освітніх закладів.

За порівняно короткий час академік Олексій Якович Чебикін, працюючи ректором Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, перетворив його в потужний науково-освітній заклад в Україні, що став знаним у світовому просторі. За переважною більшістю показників діяльності за цей період університет перевищив свої досягнення в кілька разів.

Загалом реформаторські програми, ініційовані в університеті, дозволили:

- підвищити якість підготовки студентів за рахунок залучення талановитої молоді до навчання;
- удосконалити навчальні плани і програми, а також методичне забезпечення, виходячи з вимог Болонської конвенції;
- розширити можливості оцінки якості викладання дисциплін за рахунок моніторингових досліджень, введення нових спеціальностей, спеціалізацій, спекурсів, факультативів, що відповідають сучасним потребам освітньої галузі;
- розпочати впровадження системно-діяльнісної концепції підготовки сучасного вчителя, що сприятиме підготовці його як новатора педагогічних інновацій, організатора спільної діяльності та фахівця, який володіє творчим професійно-педагогічним мисленням;
- здійснити науково-дослідну роботу з актуальних як фундаментальних, так і прикладних проблем різних галузей знань;

- забезпечити подальший розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва через двосторонні угоди з різними фондами, шляхом участі у програмах ЄС, ЮНЕСКО та інших з метою залучення зарубіжних інвестицій;

- створити умови для функціонування університету як провідного науково-методичного центру педагогічної освіти в Південному регіоні України;

- реалізувати програми інформатизації університету, модернізації комп'ютерної мережі відповідно до світових стандартів;

- удосконалити структуру підрозділів університету, зміцнити кадровий потенціал і забезпечити підвищення його кваліфікації;

- покращити соціально-побутові умови викладачів та студентів;

- поглибити інтеграцію університету до європейського освітянського і наукового простору, виходячи з вимог Болонської конвенції, вивчити та впровадити позитивний досвід діяльності вишів інших країн;

- удосконалити виховну, культурно-масову і спортивну роботу, а також сприяти розширенню діяльності університетського самоврядування, залученню молоді до активної творчої, патріотичної діяльності тощо.

До найбільш вагомих досягнень університету за 2003-2008 рр. слід віднести:

- успішне проведення акредитації університету;

- отримання свідоцтва про внесення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави;

- створення спеціалізованих учених рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій;

- оновлення роботи інформаційно-видавничого центру, що дозволило друкувати наукові журнали, які визначені ВАКом України як фахові в галузях педагогіки, психології, філології, філософії;

- збільшення кількості підготовки кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру й докторантуру;

- реалізацію низки проектів, у тому числі за фінансової підтримки Міжнародних грантів щодо створення та введення в дію освітнього дистанційного центру, що дозволило університету ініціювати започаткування Міжнародного міжуніверситетського консорціуму онлайн для впровадження в систему підготовки студентів інноваційних і високотехнологічних наукових здобутків;

- створення електронної бібліотеки й підключення університету за допомогою оптоволоконного зв'язку до системи URAN;

- підготовку і видання на належному науковому рівні історії розвитку університету;

- підготовку та видання опису «Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського»;

- створення шістьох нових науково-дослідних лабораторій;

- збільшення кількості університетів Європи, Азії, Америки, з якими налагоджено співробітництво на основі договорів;

- запровадження регіональної учнівської олімпіади «Обираю професію «Вчитель»;

- розширення підготовки іноземних студентів у десять разів;
- відкриття за сприяння Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України навчально-наукового комплексу Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського й Одеського національного політехнічного університету;

- збільшення кількості студентів, які поєднують навчання з активною участю в науково-дослідній роботі;

- підвищення якості підготовки студентів, що сприяло їх успішному виступові на багатьох змаганнях, конкурсах, олімпіадах як державного, так і міжнародного рівнів;

- започаткування видання університетської газети «КПД» та інше.

Важливі зміни відбулися у створенні умов для проведення навчально-наукової діяльності. Збільшилася кількість навчальних корпусів, які обладнано сучасною технікою та інформаційними засобами.

Особливо слід відмітити розвиток в університеті студентського самоврядування та його функціонування на всіх рівнях.

Відбулося покращання соціального захисту як викладачів, так і студентів за рахунок медичного обслуговування, оздоровлення та стимулювання за досягнення в навчанні і праці.

За зазначений період діяльності вдалося запровадити ряд результативних заходів та дій щодо вдосконалення системи управління університетом.

До останніх можна віднести:

- розробку концепції діяльності університету на 2003-2012 рр.;

- підготовку та реалізацію Стратегічного плану розвитку університету на 2003-2008 рр.;

- оновлення положення про відокремлені структурні підрозділи і здійснення комплексної перевірки їхньої діяльності;

- щотижневе звітування ректора на ректоратах, оперативних нарадах;

- щомісячні звіти ректора на Вченій раді університету;

- щоквартальні звіти ректора перед студентським активом;

- річні звіти ректора перед трудовим колективом;

- звітування керівників структурних підрозділів на ректоратах та засіданнях Ученої ради щодо організації навчально-виховного процесу в університеті з урахуванням вимог Болонського процесу;

- розроблення й упровадження щосеместрового моніторингу думки студентів щодо соціальних та інших умов їхньої навчально-професійної підготовки, громадянської активності, проблем функціонування студентського самоврядування;

- започаткування роботи «телефону довіри», «консультаційного телефону з питань вступної кампанії», встановлення «схрешок скарг, подяк та пропозицій»;

- запровадження щосеместрового моніторингу якості викладання всіх дисциплін викладачами університету;
- удосконалення рейтингової оцінки наукової діяльності викладачів університету;
- запровадження щорічного «Рейтингу популярності» науково-педагогічних працівників і співробітників університету;
- розробку та впровадження системи тестування абітурієнтів.

Важливі зміни сталися в інфраструктурі університету.

Відкрито: нову бібліотеку та її електронні підрозділи, мультимедійну студію, освітній дистанційний центр, чотири інститути, два професійних ліцеї, Методичний центр художньо-естетичного виховання дітей та молоді, Кременчуцький НКЦ, нові кафедри (загальних дисциплін та управління освітніми закладами, спорту та допризовної підготовки, методики фізики та мультимедійних засобів навчання), соціально-психологічну службу, загальний відділ, підготовче відділення для іноземних громадян, сектор довузівської підготовки та управління освітніми закладами тощо.

Покращено матеріально-технічну базу університету, за рахунок її збільшення, проведення реконструкції та капітального ремонту, придбання обладнання й поповнення бібліотечних фондів за рахунок спеціального фонду тощо.

Здобутки університету за звітний період було відзначено на державному та інших рівнях. За даними різних рейтингів університет стабільно знаходиться в когорті лідерів серед вишів свого напрямку.

Усе вищенаведене свідчить, що як учений-організатор академік Олексій Якович Чебикін своєю активною творчою діяльністю робить суттєвий внесок у розвиток як освіти, так і психолого-педагогічної науки, і в такий спосіб підвищує їхній імідж на державному та світовому рівнях.

Науково-педагогічна діяльність: учні й послідовники

Науково-педагогічній діяльності Олексія Яковича Чебикіна притаманний широкий спектр проблем.

Академік Олексій Чебикін один з перших (1979) розробив та апробував в Одеському державному педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського систему оперативних психодіагностичних тестів для відбору абітурієнтів до педагогічних інститутів. Уперше в Україні (1986) за його ініціативою й безпосередньою участю в Одеському державному педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського була відкрита і розпочата підготовка практичних психологів.

До вагомих здобутків його діяльності як ученого-педагога та новатора-практика можна віднести розроблені та втілені в процес підготовки практичних психологів понад 20 навчальних планів та програм, в яких враховано як вітчизняний, так і зарубіжний досвід. Це насамперед:

- навчальний план «Педагогіка та методика початкового навчання з подвійною спеціальністю: практична психологія».

- навчальні програми з курсів «Загальна психологія», «Психологія виховної діяльності», «Патопсихологія з основами психотерапії», «Основи профорієнтаційної роботи», а також програма з предмета «Психологія для середньої школи» та інше. Водночас академіком Олексієм Чебікіним були сформульовані основні методичні передумови організації і проведення психологічних досліджень, які знайшли своє відображення в авторській програмі спецкурсу «Методологічні й методичні основи організації і проведення психологічних досліджень» для студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів. Зазначені програми передбачали, крім загально-психологічних засад, і практичну підготовку. Особливо це стосувалося психодіагностики, використання різних технологій, проведення організаційно-ділових ігор, профвідбору, різних видів психологічної експертизи, психокорекційних та виховних заходів з дітьми, які мають певні вади розвитку.

Олексій Якович Чебікін був організатором і керівником першої в Україні кафедри педагогіки та психології, що перейшла працювати в 1986 р. у реальні умови школи-лабораторії № 122 при інституті. Ця школа формувалася ним як прообраз експериментальної школи АПН № 91 (м. Москва). Школа-лабораторія при кафедрі була справжнім центром апробації та втілення в практику нетрадиційних і перспективних навчально-виховних технологій. Крім науково-дослідної роботи в початкових класах, з 1990 року з ініціативи академіка О. Я. Чебікіна та за підтримки ряду ВНЗ Одеси в школі-лабораторії було створено клас для обдарованих дітей за типом малої академії. Відбір учнів у цей клас було проведено за розробленою ним системою психологічних тестів. Досвід цієї роботи позитивно оцінений Колегією Міністерства освіти України. На базі означеної школи неодноразово проходили конференції з ініціативи Академії педагогічних наук України.

У 1987 р. на Всесоюзній організаційно-діяльній грі, проведеній АПН СРСР, уперше визначені та позитивно оцінені концептуальні позиції О. Я. Чебікіна щодо побудови структури професійної підготовки вчителів на базі так званих великих регіональних педагогічних університетів, які сьогодні активно впроваджуються у практику як в Україні, так і в інших державах.

За останній час під його керівництвом в Південноукраїнському педагогічному університеті проведені реформи, що дозволили створити чотири інститути (Інститут психології; Інститут мистецтв; Інститут фізичної культури та реабілітації; Інститут фізики та математики; Соціально-психологічну службу), збільшити кількість спеціальностей, оновити навчально-матеріальну базу. Відкрито чотири спеціалізовані ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій.

Академік Олексій Якович Чебікін, як провідний учений-організатор розвитку психологічної науки та практики в Одесі регулярно виступає з доповідями в різних університетах нашої держави та за кордоном, а також проводить значну роботу серед студентської молоді щодо залучення її до науково-дослідної

діяльності. Його учні неодноразово були переможцями різноманітних наукових конкурсів. Вони успішно працюють у багатьох освітніх закладах нашої держави та інших країн, де реалізують наукові розробки, що пов'язані з гуманістичним підходом до організації процесу навчання.

Протягом багатьох років учений успішно керує підготовкою кандидатських та докторських дисертацій аспірантів та докторантів з різних напрямів сучасної психології (А. М. Ананьєв, О. М. Андрієвський, І. С. Бедна, І. В. Березовська, О. О. Богданова, О. Р. Боделан, В. Л. Болдигіна, О. Ю. Булгакова, Л. П. Бутузова, О. І. Бистрицька, О. В. Вдовіченко, Л. П. Виговська, В. А. Гаврічко, П. А. Галчанський, О. А. Головешкіна, І. Г. Головська, А. О. Денисенко, С. І. Дрогаєв, Н. О. Єфімова, С. П. Жюха, Л. Л. Жукова, К. І. Захарченко, О. В. Іншакова, А. А. Кареліна, А. В. Кашеварова, Т. В. Кін, А. В. Кічук, Л. О. Кияшко, Н. В. Клімова, О. О. Ковальова, С. М. Коваль, К. Б. Коломійчук, С. О. Колот, М. В. Концибовська, М. Б. Коробіцина, О. М. Куровська, О. В. Леконцева, І. А. Макас, С. М. Максимець, А. В. Массанов, І. В. Мельничук, Н. Л. Моїсєєва, К. О. Орловська, І. Г. Павлова, Т. І. Пахомова, Т. П. Пашкова, І. М. Пивоварчик, А. М. Поляков, Є. В. Поплавська, І. Д. Поспелова, Т. В. Проценко, Т. П. Рєпнова, Л. М. Реуцька, Н. І. Сидоренко, С. М. Симоненко, С. В. Ситнік, А. М. Сізоненко, Т. В. Сінельникова, Л. А. Снігур, І. П. Сопрун, І. П. Тарасенко, В. В. Терехова, Л. В. Ткачук, В. Г. Тодорова, М. В. Федорчук, Н. Д. Хмель, Л. М. Цибух, О. М. Чебан, Т. П. Чернявська, О. К. Чибіч'ян, Н. П. Шапошников, М. М. Шевчук, І. І. Щепетова, В. М. Ямницький та ін.).

Вплив наукових ідей Олексія Яковича на розвиток сучасної психологічної науки та визначення її тенденцій виходить далеко за межі нашої держави. Так, науковими центрами в Україні, в яких знайшли підтвердження й одержали подальший розвиток його наукові здобутки, є дослідження академіків І. Д. Бе-ха, О. В. Киричука, С. Д. Максименка, А. В. Скрипченка, (м. Київ), професорів В. К. Каліна, В. П. Носатова (м. Сімферополь), В. Ф. Моргуна (м. Полтава), доцентів Г. М. Андрієнка (м. Львів), Ф. В. Боданського та Е. І. Олександрової (м. Харків), Н. Ф. Каськової (м. Кіровоград), Л. П. Виговської (м. Житомир), у Росії — дослідження академіків В. В. Давидова, Ю. М. Забродіна (м. Москва), Л. М. Аболіна, О. О. Прохорова (м. Казань), професорів В. І. Гінецинського (м. Санкт-Петербург), М. Ф. Фетіскіна (м. Кострома), А. З. Рахімова (м. Уфа), доцента Л. І. Максимова (м. Волгоград), у Казахстані — доцента А. С. Ромен (м. Алма-Ата), у Вірменії — професора Р. В. Агузумцяна (м. Єреван), у Литві — професора С. П. Крягжде (м. Вільнюс), у Польщі — доктора А. Мауер (м. Краків), в Угорщині — доктора Л. Дуро та доктора Балюга (м. Сегед), на Кубі — доктора Ж. Ромона, у Нігерії — доктора Чимезі (м. Ібудан), в Японії — професора Ногаямі (м. Осака), у Франції — доктора А. Форе (м. Париж), у США — доктора В. Карловського, професора Г. Бедного (м. Ньюарк), у Греції — професора Кантоса (м. Ратрос) та інших.

На підставі вищенаведеного можна відзначити, що учні (понад 50 аспірантів, докторантів) та послідовники, які працюють не лише в Україні, але й у Росії, Казахстані, Вірменії, Литві, Болівії, Польщі, Угорщині, Японії, Франції, США та інших державах, успішно поглиблюють творчий доробок Олексія Яковича Чебикіна.

Результати діяльності наукової школи з емоційної регуляції діяльності позитивно оцінені світовою асоціацією психологів та висвітлені в психологічних інформаційних журналах для вчених різних країн.

Керівництво міжнародними науковими проектами. Суспільна та громадська робота

Академік Олексій Якович Чебикін є ініціатором створення більше як двадцяти великих творчих колективів для реалізації вітчизняних і міжнародних програм.

Він перший в Україні (1978) створив науковий колектив з різних спеціалістів для розробки психологічних вимог щодо зменшення кількості автомобільних катастроф. Його науково-практичні дослідження дозволили побудувати цілісну систему як технічних, так і психолого-педагогічних вимог, утілення яких у практику дозволило скоротити ці катастрофи до 20 %.

О. Я. Чебикін один з перших учених в Україні ініціював проект з дослідження впливу катастрофи на ЧАЕС на емоційний стан дітей. У період з 1990 по 1992 рр. був призначений науковим керівником творчого колективу «ВОТУМ» при Інституті психології АН СРСР з розробки Міжнародної програми «Діти Чорнобиля», а з 1993 р. продовжив цю роботу з Інститутом психології АПН України. На основі комплексного обстеження дев'яти регіонів, що постраждали від цієї аварії, ним описана психологічна характеристика розвитку емоційної сфери дітей, яка дозволила розробити систему спрямованого коригування їхніх негативних станів у навчальній діяльності та в період оздоровлення.

На сьогоднішній день ним започаткований новий трансатлантичний проект «Психологічна наука в США й Україні: здобутки і тенденції розвитку» за участю 20 провідних учених різних університетів обох держав. Зазначений проект став першою спробою узагальнити найбільш вагомні результати досліджень у галузі психологічної науки завдяки залученню видатних учених США, України, Росії та Великобританії. Як наслідок цієї роботи спільно підготовлено першу в історії відносин вчених психологів США та України книгу «Ergonomics and Psychology Development in Theory and Practice». Крім цього, Олексій Якович є виконавцем ряду розділів міжнародних програм, які пов'язані з упровадженням дистанційного навчання за підтримки Європейської програми «TEMPUS – TACIS», а також низки проектів фонду «Відродження», посольства США в Україні та ряду університетів. До основних слід віднести реалізовані проекти з інтенсивного вивчення англійської мови, психологічних засад профілактики ураження СНІД, використання тренінгових технологій в подоланні стресу та ін.

На особливу увагу заслуговують проекти, спрямовані на інтеграцію української науки й освіти світової спільноти. Це проекти «Професійні міжнародні викладацькі студії» та «Професіонали Професіоналам» для ректорів і президентів університетів України й інших держав.

Слід відзначити, що О. Я. Чебикін майже три роки був експертом наукових проектів Міжнародного фонду «Відродження».

Для розв'язання науково-практичних питань під його керівництвом функціонують тимчасові творчі колективи у співдружності з науковими центрами як України, так і інших держав.

Необхідно підкреслити, що О. Я. Чебикін успішно керував виконанням ряду підрозділів комплексних програм НДР, що мали важливе освітнє значення. Це програми АПН України: «Психологічні основи чотирирічної початкової освіти на 1987-1991 рр.», «Теоретико-методологічні проблеми емоційної регуляції пізнавальної активності»; «Актуальні питання виховання особистості» та інші, з військової тематики: «Ракита АН», «Рядно АН»; Державна програма «Розробка системи корекції затримки психічного розвитку дітей»; Міжнародна програма «Вивчення емоційної сфери дітей, які постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС», «Проблема керування навчально-професійною діяльністю», «Стреси в навчанні»; міністерські програми: «Розробка системи підготовки психологів в освітніх закладах України», «Підготовка вчителя до оцінки та корекції емоцій учнів», «Психолого-педагогічні основи особистісного розвитку в навчальній та навчально-професійній діяльності», «Розвиток особистості в різних умовах навчальної діяльності», «Системно-діяльнісна концепція підготовки вчителя», «Теоретико-методологічні основи становлення особистості психолога в системі фахової підготовки», «Теоретико-методологічні основи психолого-педагогічного супроводу особистості на різних етапах професійного становлення» та інші.

Отже, завдяки діяльності очолюваних О. Я. Чебикіним колективів пройшли апробацію та втілені в практику: комплексна система психологічного відбору й підготовки дітей до навчання в школі; система цілеспрямованого естетичного розвитку дітей в умовах продовженого дня; система активного формування навчальної діяльності з урахуванням положень концепції емоційної регуляції; система підготовки вчителів до гуманістичного виховання; система оперативної діагностики і коригування психічних відхилень у дітей; система психологічного відбору та формування емоційної стійкості людини й інші.

Відтак, наукова творчість академіка Олексія Яковича Чебикіна впродовж багатьох років сприяла та продовжує сприяти активізації розвитку психолого-педагогічної науки і практики не лише в Україні, а й далеко за її межами.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УЧЕНОГО

1. Олексій Якович Чебикін: [Біогр. довідка] // Ярмаченко М. Д. Академія педагогічних наук України (п'ятиріччя становлення і розвитку) / М. Д. Ярмаченко. — К., 1997. — С. 135.

2. Олексій Якович Чебикін — директор Південного наукового центру АПН України // Наука і освіта. — 1997. — Квіт. (спец. вип.) — 2-а с. обкл.: фотогр.

3. Чебикін Олексій Якович // Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. — К., 1997. — С. 359.

4. Богданова І. М. Педагог і науковець за покликанням: [До 50-річчя від дня народж. О. Я. Чебикіна] / І. М. Богданова // Науковий вісник Південно-українського державного педагогічного ун-ту ім. К. Д. Ушинського. — 1999. — №1, 2. — С. 7-8.

5. Мелихова І. А. Мой ученик — мой учитель // Вечерняя Одеса. — №45. (6981) — 23 марта 1999. — С. 3.

6. О. Я. Чебикіну — 50! // Наука і освіта. — 1999. — №1/2. — 2-а с. обкл. ✓

7. Олексію Яковичу Чебикіну — 50 // Педагогіка і психологія. — 1999. — №1. — С. 151.

✓ 8. Перелік наукових праць О. Я. Чебикіна. АПН України. Півд. наук. центр. — Одеса, 1999. — 40 с.

9. Каминская Е. И., Златова Г. В. Мечтал стать летчиком, а стал академиком. Интервью с юбиляром // Пси-фактор. — №1. — Март 1999. — С. 4.

10. Чебикін Олексій Якович // Хто є хто в Україні, 2000. — К., 2000. — С. 520.

11. Скрипченко О. В. Чебикін Олексій Якович / Скрипченко О. В. // Довідник з педагогіки та психології: Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Т. М. Лисенська, Д. О. Скрипченко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К., 2001. — С. 208.

12. Ярмаченко М. Чебикін Олексій Якович / М. Ярмаченко // Педагогічний словник / АПН України. Ін-т педагогіки; За ред. М. Д. Ярмаченка. — К, 2001. — С. 485-486.

13. Чебикін Олексій Якович // Академія педагогічних наук України: Інформ. довід. / За заг. ред. М. С. Вашуленка. — К., 2002. — С. 160-161.

14. Чебикін Олексій Якович // Український педагогічний календар: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Упоряд.: Л. О. Калмикова, Т. Ф. Баєва; За ред. В. П. Коцура; Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ін-т. — К.; Переяслав-Хмельницький, 2002. — С. 53.

15. Олексій Якович Чебикін (до 55-річчя від дня народження) / АПН України. ДНПБ України, УБА; Упоряд.: Л. І. Ніколюк; Наук. ред. П. І. Рогова; Відп. за вип. Л. О. Пономаренко — К., 2004. — 37 с. (Ювіляри АПН України; Вип. 19).

16. Соколова Т. Алексей Чебыкин // Фаворит. — 2006. — №2. — С. 34-35.

17. Пивоварчик І. М. Внесок О. Я. Чебикіна у розвиток психологічної науки / Актуальні проблеми сучасної психологічної науки: Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. — Одеса: СМІЛ, 2006. — С. 9-11.

18. Наукова школа О. Я. Чебикіна / Богущ А. М., Койчева Т. І. Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — Фаворит. — Одеса, 2007. — С. 112-150.

19. Інститут психології / Болдирєв І. А., Добролюбський А. О., Добролюбська Ю. А., Листопад О. А. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє. — Фаворит. — Одеса, 2007. — С. 136-153.

20. Пономаренко Л. І., Почтар О. О. Життєвий та творчий шлях Чебикіна Олексія Яковича / Актуальні проблеми сучасної психології: Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. — Одеса: СМІЛ, 2007. — С. 44-46.

21. Наукова школа академіка О. Я. Чебикіна / Пивоварчик І. М., Чебикін О. Я. Історія становлення психологічних наукових шкіл на півдні України (XIX — XX). Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2007. — С. 118-126.

22. Чебикін Олексій Якович / Інформаційний довідник АПН України (1992-2008). — К., 2008. — С. 35.

НАУКОВИЙ ДОРОБОК АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ВИБРАНИХ ПРАЦЬ

Наукові звіти, виконані під керівництвом О.Я.Чебикіна за державними, академічними та міністерськими програмами:

1. Разработка начального курса геометрии на основе положений содержательных обобщений и условий эмоциональной регуляции познавательной активности. НИИ общей и педагогической психологии АПН СССР. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. Регистр. номер х/т20-81/83, 1983. — 331с. (В соавторстве с И. Д. Якимовой, Т. А. Шевченко, Д. Н. Зельцер).

2. Диагностика и формирование эмоциональной устойчивости (на примере учебно-профессиональной деятельности операторов). Институт психологии АН СССР. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. Государственный номер регистрации 01.83.007.1020. Инвентарный №0286.0037678, 1986. — 180с. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым, Д. П. Барам, А. П. Чустраком).

3. Проблема эмоциональной регуляции учебной и трудовой деятельности. Министерство просвещения УССР. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. Государственный номер регистрации 01.83.0071017. Инвентарный №628770011314, 1986. — 94 с. (В соавторстве с Н. Д. Хмель, О. Г. Высочанской, И. Д. Якимовой).

4. Реализация положений теории эмоциональной регуляции в эстетическом воспитании детей. Институт философии АН СССР. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — 25с. (В соавторстве с О. И. Долговой, Т. С. Кононенко).

5. Разработка диагностических программ психологической готовности детей к обучению в школе. Госкомитет по народному образованию СССР. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — М., 1990. Регистрационный номер 101/90. — 85с. (В соавторстве с Т. П. Свищуновой, О. И. Дольовой, Ю. И. Висковатовым).

6. Исследование эмоциональной сферы населения, пострадавшего в результате аварии на ЧАЭС. Институт психологии АН СССР, 119913 Регистрационный номер 15/90. — 290с. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым, И. А. Мелихой, А. В. Массановым, А. Н. Андриевским, Н. Н. Масловым).

7. Изучение влияния аварии ЧАЭС на эмоциональную сферу детей и выявление адекватных подходов к организации их учебной деятельности. НИИ психологии Украины. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1991, №105/91. — 80 с. (В соавторстве с А. В. Массановым, И. А. Мелиховой, Т. П. Свистуновой, А. В. Кашеваровой).

8. Психология диагностики эмоциональных особенностей детей, подвергшихся влиянию аварии на ЧАЭС. НДІ психолог. АПН України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1992. — 70 с. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым, Т. П. Свистуновой, А. П. Чустраком).

9. Розробка системи підготовки фахівців-психологів в освітніх закладах України МОУ. — Одеса, 1992, №1. — 23 с. (У співавторстві з І. А. Меліховою, А. В. Массановим).

10. Психологічна діагностика емоційних особливостей дітей, що підлягали впливу аварії на ЧАЕС. Академія педагогічних наук України. Міністерство освіти України. Інститут психології АПН України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1992. Номер реєстрації 2/92. — 70 с. (У співавторстві з Ю. І. Вісковатовим, Т. П. Свистуновою, А. П. Чустраком).

11. Розробка системи підготовки фахівців-психологів в освітніх закладах України. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1993. Номер реєстрації 3/92. — 80 с. (У співавторстві з І. А. Меліховою, А. В. Массановим).

12. The method of determinating and regulating the learners' Emotions International Research & Exchanges Board Inc. (IREX), Princeton, USA, 1993. — 50 с. (А. Р. Chustrak).

13. Діагностика та корекція затримки психічного розвитку дітей. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського, — Одеса, 1992. — 25 с. (У співавторстві з Т. П. Свистуновою, Б. В. Сермеевим).

14. Психокорекція затримки психічного розвитку учнів. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського, 1993. — 30 с. (У співавторстві з Т. П. Свистуновою, Ю. І. Вісковатовим).

15. Розробка системи підготовки фахівців-психологів в освітніх закладах України. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1994. — 35 с. (У співавторстві з С. М. Симоненко, А. В. Массановим, Т. М. Козіною).

16. Діагностика та корекція затримки психічного розвитку дітей. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1994. — 40 с. (У співавторстві з Т. П. Свистуновою, Ю. І. Вісковатовим).

17. Проблема підготовки вчителів до діагностики та корекції емоційних станів. Міністерство освіти України Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 1994. — 40 с. (У співавторстві з І. Г. Головською, А. П. Чустраком, В. О. Іскрою).

18. Розробка системи підготовки фахівців-психологів в освітніх закладах України /заклучний/. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1995. — 50 с. (У співавторстві з Т. П. Свістуною, І. Г. Головською, А. В. Массановим, Т. М. Козіною).

19. Діагностика та корекція затримки психічного розвитку дітей /етаповий/. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 1995. — 120 с. (У співавторстві з Ю. І. Вісковатовим, Т. П. Свістуною).

20. Проблема підготовки вчителів до управління та корекції емоцій учнів. Міністерство освіти України. Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1995. — 48 с. (У співавторстві з І. Г. Головською, А. П. Чустраком).

21. Підготовка вчителів до управління емоціями учнів. Міністерство освіти України. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1996. — 110 с. (У співавторстві з І. Г. Головською, Н. Д. Хмель, В. О. Іскрою).

22. Розробка комп'ютерного варіанту методики діагностики емоційної зрілості. Міністерство освіти України. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1999. — 40 с. (У співавторстві з І. Г. Головською).

23. Психологічне забезпечення розвитку та діяльності особистості. Південний науковий центр АПН України. — Одеса, 2000. — 300 с. (У співавторстві із С. М. Симоненко, І. Г. Головською, З. Н. Курлянд та ін.).

24. Тенденції і закономірності психічного розвитку учнів. Південний науковий центр АПН України. — Одеса, 2000. — 345 с. (У співавторстві з З. Н. Курлянд, І. М. Богдановою, А. В. Массановим, І. Г. Головською, І. Г. Павловою, С. М. Симоненко, В. Е. Закревським).

25. Створення параметричних моделей для аналізу доцільності включення методичного забезпечення до змісту програм підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців та керівників державних підприємств, установ і організацій (загальна редакція, перший етап). Одеський регіональний інститут державного управління УАДУ при Президенті України. — Одеса, 2002. — 4 с. (У співавторстві з М. Д. Василенком, С. А. Поповим).

26. Діагностика особистісних професійно важливих якостей державних службовців та соціально-психологічне супроводження їхнього кар'єрного становлення (загальна редакція, перший етап). Одеський регіональний інститут державного управління УАДУ при Президенті України. — Одеса, 2002. — 4 с. (У співавторстві із С. К. Хаджирадевою, А. М. Ананьєвим, М. І. Вігдорчик).

27. Психолого-педагогічні основи особистісного розвитку в навчальній та навчально-професійній діяльності. Південний науковий центр АПН України. — Одеса, 2003. (У співавторстві із С. М. Симоненко, З. Н. Курлянд, А. В. Массановим та ін.).

28. Розвиток особистості в різних умовах навчальної діяльності. Південний науковий центр АПН України. — Одеса, 2006. (У співавторстві з С. М. Симоненко, З. Н. Курлянд, А. В. Массановим та ін.).

29. Системно-діяльнісна концепція підготовки вчителя. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 2006. (У співавторстві з Н. В. Яблонською, О. В. Вдовіченко та ін.).

30. Теоретико-методологічні основи психолого-педагогічного супроводу особистості на різних етапах професійного становлення. — Одеса, 2009.

Охоронні документи:

31а. Пристрій для наочного сприйняття часу та типів темпераменту. Декларацийний патент на корисну модель №15800 від 17 липня 2006 р. (У співавторстві із В. І. Акімовим, Ю. Б. Максименком, В. А. Туковим, Ю. М. Швалбом, С. В. Алімовою, В. А. Туковим, А. П. Штихно).

31б. Пристрій для вивчення окоміру. Декларацийний патент на корисну модель №23833 від 11 червня 2007 р. (У співавторстві із С. В. Алісовою, В. І. Акімовим, Ю. Б. Максименком, В. А. Туковим, Ю. М. Швалбом, А. П. Штихно).

32. Науковий твір «Методика «Незаконченные предложения» (диагностика показателей жизненных перспектив подростков)». Свідectво про реєстрацію авторського права на твір №26507 від 18 листопада 2008 р. (У співавторстві з К. О. Орловською).

Монографії:

33. Диагностика и формирование эмоциональной устойчивости. Министерство просвещения УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1987. Депонирование в ИНИОН АН СССР № 305 67 (28.07.87). — 190 с.

34. Эмоциональная регуляция в структуре учебной деятельности. Министерство просвещения УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1989. Депонировано в ОЦНИ «Школа и педагогика» 16.10.89 № 360-89. — 110 с.

35. Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности. Академия наук СССР, Общество психологов СССР. Москва — Одесса, 1990. — 164 с.

36. Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности (второе издание). Академия наук СССР, Общество психологов СССР. — Одесса, 1991. — 167 с.

37. Чернобыльский след. Психологические последствия Чернобыльской катастрофы. «ВОТУМ». — Москва, 1992. — 253 с. (В соавторстве с М. Н. Бобневой, С. И. Кириленко, М. В. Бодуновым и др.).

38. Проблема эмоциональной устойчивости. Министерство образования Украины. Южноукраинский государственный педагогический университет им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1995. — 195 с.

39. Психологічна підготовка фахівців судового обслуговуючого персоналу. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2002. — 160 с. (У співавторстві із С. В. Ситнік).

40. Діагностика та корекція мислення в особистості, яка розвивається. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2002. — 170 с. (У співавторстві з Л. М. Цибух).

41. Емоційна сфера дітей та особливості її розвитку. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2002. — 135 с. (У співавторстві з І. П. Сопрун).

42. Выраженность риска у студентов. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2004. — 200 с. (В соавторстве с О. В. Вдовиченко).

43. Генезис эмоциональных особенностей у детей разного пола и возраста. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2004. — 177 с. (В соавторстве с И. В. Мельничук).

44. Формування психологічної готовності до подружніх взаємовідносин старших підлітків та юнаків. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2005. — 135 с. (У співавторстві з А. О. Денисенко).

45. Психологія становлення підлітків до небезпеки ураження ВІЛ. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2006. — 200 с. (У співавторстві з Л. П. Бутузовою).

46. Усвідомлення небезпечної поведінки дітьми підліткового віку. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2006. — 212 с. (У співавторстві з О. Ю. Булгаковою).

47. Системно-діяльнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя. — Одеса, 2006. — 120 с. (У співавторстві з З. Н. Курьянд, І. М. Богдановою, Н. В. Яблонською, Н. Д. Хмель, О. В. Вдовиченко).

48. Історія становлення психологічних наукових шкіл на півдні України (XIX — XX). Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2007. — 251 с. (У співавторстві з І. М. Пивоварчик).

49. Емоційно-волевая сфера студентов, занимающихся различными видами физической культуры. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2007. — 170 с. (У співавторстві з В. Г. Тодоровою).

50. Психологічні особливості формування основ професійного іміджу. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2009. — 223 с. (У співавторстві з О. О. Ковальновою).

51. Становлення емоційної зрілості особистості. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2009. — 230 с. (У співавторстві з І. Г. Павловою).

Науково-тематичні збірники:

52. Психологическая устойчивость профессиональной деятельности (общая редакция). Академия наук СССР, Общество психологов СССР. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — М., 1984. — 201 с.

53. Эмоциональная регуляция учебной и трудовой деятельности (предисловие и общая редакция). Академия наук СССР, Общество психологов СССР, Министерство просвещения УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — М., 1986. — 265 с.

54. Эмоциональная регуляция учебной деятельности (введение и общая редакция). Академия наук СССР, Общество психологов СССР. Институт психологии АН СССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — М., 1987. — 272 с.

55. Эмоциональная регуляция учебной деятельности (общая редакция). Академия наук СССР, Общество психологов СССР. Институт психологии АН СССР, Институт психологии АН УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — МГНИ, М., 1988. — 255 с. +

56. Диагностика и регуляция эмоциональных состояний (введение и общая редакция). Академия наук, Общество психологов СССР, Институт психологии АН СССР. В двух частях. М., 1990. Ч. I. — 214 с., Ч. II. — 156 с. +

57. Санникова О. П., Хмелюк Р. И. Проблемы эмоционального и рационального в дидактике (общая редакция). Общество психологов Украины. Министерство просвещения Украины. — Одесса, 1992. — 195 с.

58. Психолого-педагогічні аспекти перспективних систем та технологій навчання: погляд у майбутнє (загальна редакція). Товариство психологів Одеси. — Одеса, 1993. Відень. — 197 с. +

59. Класична педагогіка і філологія в світлі сучасних завдань шкільної і вузівської словесності (редакція). Матеріали міжвузівської конференції. — Одеса, 1993. — Ч. 1-2. (Богущ А. М., Дроздовський І. П., Хмелюк Р. І.).

60. Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков (общая редакция). АПН Украины, Одесское общество психологов. Материалы международного конгресса. — Одесса, 1994. — 200 с. (Висковатов Ю. И., Головская И. Г., Свистунова Т. П.). +

61. Наука в Одеському педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського (редакція). Доповіді конференції, присвяченої 75-річчю Одеського державного педагогічного інституту. — Одеса, 1994. — 120 с. (Орищенко В. Г., Захарченко І. Г., Хмелюк Р. І. та ін.). +

62. Психологія підприємства (загальна редакція). Міжнародна асоціація психологічних наук — Одеське товариство психологів. Матеріали міжнародного конгресу. — Одеса, 1995. — 90 с. (Чернявська Т. П.).

63. Візуальне мислення та творчість (загальна редакція). Одеське товариство психологів. Південноукраїнський педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського.

кого. Одеський інститут удосконалення вчителів. Матеріали доповідей міжнародної конференції. — Одеса, 1995. — 110 с. (Симоненко С. М.).

64. Соціально-психологічна природа емпатії: проблеми та перспективи досліджень (загальна редакція). Одеське товариство психологів, Південноукраїнський педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Одеський інститут удосконалення вчителів. Матеріали доповідей міжнародної конференції. — Одеса, 1995. — 192 с. (Виговська Л. П.).

65. Психологічна освіта в системі вищої школи (загальна редакція). Міністерство освіти України. Академія педагогічних наук України. — Одеса, 1997. — 191 с.

66-143. Наука і освіта (загальна редакція). Журнал Південного наукового центру АПН України. Одеса. — 1997. — №1-6.; 1998. — №1-6.; 1999. — №1-6.; 2000. — №1-6.; 2001. — №1-6.; 2002. — №1-6.; 2003. — №1-6.; 2004. — №1-9.; 2005. — №1-8.; 2006. — №1-6.; 2007. — №1-9.; 2008. — №1-8.; 2009. — №1-2.

144. Economics and Psychology Development in Theory and Practice. CPC Press Taylor Francis Group Boca Raton London New York, 2008. — 412 p. (Bedny G., Karwowski W.)

Науково-методичні посібники, реферати, брошури та методичні розробки:

145. Особенности эмоциональной устойчивости и психологические средства ее формирования. Академия наук СССР. Институт психологии. — М., 1979. — 25 с.

146. Задачи по составлению психолого-педагогической характеристики учащегося. Министерство просвещения УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1984. — 30 с.

147. Методические рекомендации к песенно-хоровому репертуару для младших школьников (вступительная статья и общая редакция). Министерство просвещения УССР. — Одесса, ОГПИ 1984. — 30 с. (В соавторстве с В. Г. Кузнецовым).

148. Памятка для водителей автомобилей междугородних и международных сообщений по повышению психологической готовности к выезду на линию. Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1986. — 20 с. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым, Д. П. Барамом, А. П. Чустраком).

149. Психомоторная регуляция познавательной активности (методические рекомендации). Академия наук СССР, Общество психологов СССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Москва-Одесса, 1986. — 38 с.

150. Психолого-педагогические возможности формирования понятий «величина» (методические рекомендации). Академия наук СССР, Обще-

ство психологов СССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Москва, 1986. — 35 с. (В соавторстве с Т. А. Шевченко, Д. Н. Зельцер).

151. Определение психологической готовности детей шестилетнего возраста к обучению (методические рекомендации). Академия наук СССР, Общество психологов СССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Москва, 1986. — 35 с. (В соавторстве с Л. М. Безотосной, Е. С. Романовой).

152. Методические рекомендации по экспресс-оценке и повышения психофизиологической готовности водителей к профессиональной деятельности. Министерство просвещения УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Москва, 1987. — 35 с. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым).

153. Организация и пути совершенствования учебно-воспитательной практики студентов (методические рекомендации). Министерство просвещения УССР, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одеса, 1987. — 35 с. (В соавторстве с Л. А. Нагорных).

154. Эмоциональная регуляция учебной деятельности. Московский государственный педагогический университет им. В. И. Ленина. — М., 1991. — 31 с.

155. Как определить и развить психологическую готовность ребенка к учению в школе (научно-методическое пособие). Министерство образования Украины, Одесское общество психологов, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1992. — 35 с.

156. Формирование начальных геометрических понятий на основе теории эмоциональной регуляции учебной деятельности (научно-методическое пособие). Министерство образования Украины, Одесский областной институт усовершенствования учителей, Одесский государственный педагогический институт им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1992. — 101 с.

157. Основи емоційної регуляції навчальної діяльності (навчальний посібник). Міністерство освіти України, Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1993. — 80 с.

158. Пособие по освоению курса педагогики (для специальности учитель начальных классов). Министерство образования Украины, Южноукраинский государственный педагогический университет им. К. Д. Ушинского. — Одесса, 1994. — 60 с. (В соавторстве с Т. С. Кононенко, И. А. Пальшкова).

159. Одеському державному педагогічному інституту 75 років (загальна редакція). Міністерство освіти, України Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1994. (Орищенко В. Г., Казанжи Ф. І.).

160. Теорія і методика емоційної регуляції навчальної діяльності (навчальний посібник). Південний науковий центр Академії педагогічних наук. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 1999. — 150 с.

161. Перелік наукових праць (О. Я. Чебикін). Південний науковий центр АПН України. — Одеса, 1999. — 20 с.

162. Можливості побудови та використання дидактичних тестів у системі фахової підготовки державних службовців. Українська Академія державного управління при Президенті України, Одеський регіональний інститут державного управління. — Одеса, 2002. — 25 с. (У співавторстві із С. К. Хаджирадевою).

163. Психодіагностика за модульною системою організації навчання. Наукове видання Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського — Одеса, 2004. — 90 с. (У співавторстві з Н. Д. Хмель, О. В. Вдовіченко).

164. Презентація. ХГТУСА, ПДПУ ім. К. Д. Ушинського. Харків «Апекс+». — № 3/24, 2005. — 60 с. (У співавторстві з Р. Міллер, О. П. Санніковою та ін.).

165. Моделі розвитку. ХГТУСА, ПДПУ ім. К. Д. Ушинського. Харків «Апекс+». — № 3/24, 2005. — 60 с. (У співавторстві з Р. Міллер, О. П. Санніковою та ін.).

166. Общая психология: справочник-конспект (загальна редакція). Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса: СИД Н. П. Черкасов, 2007. — 272 с. (Велитченко Л. К.). +

167. Моделі прийняття рішення (навчально-методичний посібник). ХГТУСА, ПДПУ ім. К. Д. Ушинського. Харків «Апекс+». — № 7/64, 2007. — 60 с. (У співавторстві з А. І. Санніковим, О. П. Санніковою).

168. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє (передмова, післямова та загальна редакція). — Фаворит. — Одеса, 2007. — 240 с. (У співавторстві з І. А. Болдиревим, А. О. Добролюбським, Ю. А. Добролюбською, О. А. Листопадом). +

169. Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського (загальна редакція). — Фаворит. — Одеса, 2007. — 256 с. (Богущ А. М., Койчева Т. І.). +

170. Общая психология. Справочник. Конспект. Наукове видання Південного наукового центру АПН України. — Одеса, 2008. — 110 с. (У співавторстві з Л. К. Велитченко). +

Навчальні плани, програми:

171. Программа педагогических институтов по курсу «Психология» для специальности 2121 «Педагогика и методика начального обучения» (экспериментальный вариант). Академия педагогических наук СССР, Государственный комитет по народному образованию. — Москва, 1988. — 11 с. (В соавторстве с В. В. Давыдовым, Н. И. Слободниковым, Ю. А. Полуяновым, Г. А. Матис, Л. Л. Жуковой).

172. Программа педагогических институтов по курсу «Основы организации и проведения психологических исследований» для специальности 2121 «Педагогика и методика начального обучения» (экспериментальный вариант).

Академия педагогических наук СССР, Государственный комитет по народному образованию. — Москва, 1988. — 8 с.

173. Программа практикума «Диагностика и психолого-педагогическая техника регуляции познавательной активности» для специальности 2121 «Педагогика и методика начального обучения» (экспериментальный вариант). Академия педагогических наук СССР, Государственный комитет по народному образованию. — Москва, 1988. — 6 с.

174. Учебный план и программа дисциплины «Методология и методы психолого-педагогических исследований». Радянська школа. — Киев, 1988. — 8 с. (В соавторстве с С. Д. Максименко).

175. Экспериментальный учебный план «Педагогика и методика начального обучения с психологией» (раздел психологической подготовки). Государственный комитет по народному образованию, Министерство просвещения УССР, 1988. — 2 с.

176. Программа спецпрактикума «Основы эмоциональной регуляции учебной деятельности» для студентов педагогических вузов. Диагностика и регуляция эмоциональных состояний. — М., 1990. — 18 с.

177. Навчальний план для спеціальності «Психологія». Міністерство освіти України. Одеський відкритий університет. — Одеса, 1992. — 8 с. (У співавторстві з В. Л. Медведєвим).

178. Навчальний план для спеціальності «Соціальний педагог та рідна мова». Міністерство освіти України, Одеський відкритий університет. — Одеса, 1992. — 8 с.

179. Навчальний план для спеціальності «Практичний психолог та іноземна мова». Міністерство освіти України, Одеський відкритий університет. — Одеса, 1992. — 8 с.

180. Навчальна програма з курсу «Основы організації психологічних досліджень». Міністерство освіти України, Одеський державний педагогічний інститут. — 1994. — 8 с. ✓

181. Навчальна програма з курсу «Загальна психологія». Міністерство освіти України. Одеський педагогічний інститут. — 1994. — 11 с. (У співавторстві із С. М. Симоненко, І. Г. Головською). ✓

182. Навчальна програма з курсу «Основы профорієнтаційної роботи». Міністерство освіти України, Одеський педагогічний інститут. — 1994. — 10 с. (У співавторстві з А. В. Массановим).

183. Навчальна програма з курсу «Психологія виховної роботи». Міністерство освіти України, Одеський педагогічний інститут. — 1994. — 10 с. (У співавторстві з І. О. Меліховою). ✓

184. Навчальна програма з курсу «Психологія» (для середньої школи). Міністерство освіти України, Одеський педагогічний інститут. — 1994. — 4 с.

185. Навчальна програма з курсу «Патопсихологія з основами психотерапії». Міністерство освіти України, Одеський педагогічний інститут. — 1994. — 11 с. (У співавторстві з Т. П. Свистуновою). ✓

186. Психологія спілкування. Програма предмета для учнів старших класів загальноосвітніх шкіл і ПТУ // Наша школа, 1995. — №2. — С. 8-11. (У співавторстві з Т. М. Козіною).

Статті та доповіді:

* 187. Попытка экспериментального исследования образца психических качеств, обеспечивающего достижение цели спортсменом в условиях международных соревнований // Теоретические и прикладные исследования в психо-физиологии спортивной деятельности. — Казань: Изд-во Казанского университета, 1978. — С. 10-27. (В соавторстве с Л. М. Аболиным).

188. Опыт исследования критериев психологического отбора борцов // Вопросы физической культуры и спорта. — М., 1986. — С. 123-125.

189. Изучение эмоциональной устойчивости учащихся // Педагогическое наследие К.Д.Ушинского в современной практике воспитания и обучения. — К: Вища школа. — С. 72-75. (В соавторстве с Л. М. Аболиным).

190. До питання про психологічний відбір спортсменів // Фізичне виховання дітей і молоді. — К: Здоров'я, вип. 7. 1980. — С. 91-94. (У співавторстві з В. Д. Палигою).

191. Особенности диагностики и формирования эмоциональной устойчивости // Психолого-педагогические аспекты формирования личности в учебно-воспитательном процессе. — Киев, 1981. — С. 16-18.

192. Сюжетно-ролевой комментарий как средство эмоциональной регуляции учебной деятельности // Психическая саморегуляция. — М., 1983. — №3. — С. 223-224. (В соавторстве с Н. Д. Хмель).

193. Исследования эмоциональной устойчивости и психологических средств ее формирования // Психологический журнал. — 1984. — №5. — С. 83-89. (В соавторстве с Л. М. Аболиным).

194. О возможности формирования эмоциональной устойчивости оператора // Проблемы инженерной психологии. Доклады VI Всесоюзной конференции по инженерной психологии. — Ленинград, 1984. — Ч. II. — С. 317-319.

195. Экспериментальные исследования возможности систематизации средств психической саморегуляции в связи с повышением эмоциональной устойчивости // Проблемы диагностики и управления состоянием человека-оператора. Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1984. — С. 191-192.

196. Школе нужен психолог // Вечерняя Одеса, № 67 (3202).

197. Психологические аспекты формирования эмоциональной устойчивости в учебной деятельности // Психологическая устойчивость профессиональной деятельности. Доклады Всесоюзного семинара-совещания. — М., 1984. — С. 182-185.

198. Об эмоциональной регуляции учебной деятельности при переподготовке операторов // Психологические аспекты тренажеро-строения. Материалы Всесоюзной конференции. — Ереван, 1984. — С. 206-210.
199. Проблема эмоциональной регуляции учебной деятельности // Доклады Всесоюзного семинара заведующих кафедрами педагогики и методики начального обучения. — Минск, 1985. — С. 69-70.
200. Теоретические подходы к выделению психологических механизмов, обеспечивающих эмоциональную регуляцию учебной деятельности // Формирование творческого мышления в учебной деятельности. — М., 1985. — С. 156-161.
201. О природе эмоциональной устойчивости // Проблемы формирования профпригодности специалиста. — М., Экономика 1985. — С. 235-236.
202. Управление эмоциональными состояниями учебно-познавательной деятельности // Психология обеспечения АСОУ. Научные сообщения Всесоюзного семинара-совещания. — Одесса, 1986. — С. 66-71.
203. Теоретико-методологические аспекты проблемы эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности // Эмоциональная регуляция учебной и трудовой деятельности. — Доклады Всесоюзной конференции. — М., 1986. — С. 39-42.
204. Проблема психологической устойчивости профессиональной деятельности // Психологический журнал. — 1986. — №2. — С. 163-166.
205. Характеристика основных компонентов теории эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1987. — С. 85-95.
206. Совершенствование психологической подготовки учителей к управлению эмоциональным состоянием учащихся // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1987. — С. 266-268.
207. Проблема эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности учащихся // Вопросы психологии, 1987. — №6. — С. 42-47.
208. Проблема эмоциональной регуляции в педагогической деятельности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1988. — С. 3-8.
209. Характеристика эмоциональных изменений в детерминации учебно-познавательной деятельности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1988. — С. 159-164.
210. Диагностика социально-психологических особенностей эмоциональной сферы личности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1988. — С. 238-244.
211. Эмоционально-мотивационные показатели отношения младших школьников к трудовой деятельности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — М., 1988. — С. 170-174. (В соавторстве с И. Д. Якимовой, Ю. И. Висковатовым).

212. Psychological Stability of Occupational Performance // The Soviet Journal of Psychology. A cover-to-cover translation of Psikhologicheskii Journal. Sphinx Press Inc. 59. Boston. USA. 1988. — P. 367-377.

213. О специфических эмоциях, детерминирующих познавательную активность // Психологический журнал. — 1989. — №4. — С. 135-142. ✓

214. Учитель и эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности школьников // Вопросы психологии. — 1989. — №6. — С. 42-49. ✓

215. Проблема эмоциональной устойчивости // Психологическая напряженность трудовой деятельности. — М., 1989. — С. 197-216.

216. Основные положения концепции эмоциональной регуляции учебной деятельности // Психологические проблемы обучения. — Доклады к VII съезду Общества психологов СССР. — М., 1989. — С. 42-43.

217. Приемы регуляции эмоциональных состояний в учебной деятельности // Материалы межвузовской научно-практической конференции, посвященной вопросам подготовки учителя. — Херсон, 1990. — С. 241-245.

218. Систематизация методов регуляции эмоций применительно к условиям учебной деятельности // Диагностика и регуляция эмоциональных состояний. — Материалы Всесоюзного симпозиума. — М., 1990. — Ч.1. — С. 142-151.

219. Особенности эмоциональных характеристик в структуре основных теорий, учений // Психологические основы педагогических психологий. Доклады Всесоюзной конференции. — Москва-Волгоград, 1990. — С. 24-55.

220. Распознавание педагогами эмоций учащихся // Вопросы психологии. — 1990. — №6. — С. 74-80. ✓

221. О механизмах эмоциональной регуляции в эстетической деятельности // Материалы республиканской научно-практической конференции по проблемам художественного и эстетического воспитания. — Одесса, 1990. — С. 98-99.

222. Проблема эмоциональной регуляции в учении // Академия наук СССР. Первые международные научные Ломовские чтения. — М., 1991. — С. 57-58.

223. Развитие идей К. Д. Ушинского о проблеме в концепции эмоциональной регуляции учебной деятельности // Педагогическое наследие К. Д. Ушинского в современной практике дошкольного воспитания. — Одесса, 1991. — С. 165-166.

224. Некоторые концептуальные подходы к системе психологической подготовки учителя // Психологическая наука: проблемы и перспективы. — Доклады Всесоюзной конференции. — Киев, 1991. — Т. 2. — С. 194-198.

225. Гуманизация процесса обучения как проблема управления сферой чувств учащихся // Доклады международной конференции «Новые подходы в обучении и воспитании учащихся: поиски, проблемы, задачи». — Одесса, 1992. — С. 74-78.

226. Проблема эмоциональной регуляции в учебной деятельности // Проблема эмоционального и рационального в дидактике. — Одесса, 1992. — С. 48-53.

227. Психологическое обеспечение структурных компонентов процесса построения информационных систем учения // Доклады украинской конфе-

ренции «Новые информационные технологии обучения в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1992. С. 58-59

228. Розвиток пізнавальної діяльності майбутніх учителів // Доповіді Республіканської конференції «Соціально-психологічні проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя». — Київ, 1992. — С. 301-302.

229. Развитие идей Я. А. Коменского о соотношении чувственных и рациональных компонентов в структуре системных концепций учения // Я. А. Коменский и педагогическая современность. Материалы международной научной конференции. — Одесса, 1992.

230. Межвузовские информационные системы в научной и учебно-профессиональной подготовке специалистов // Доклады Республіканської конференції «Новые информационные технологии обучения в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1992. (В соавторстве с Н. В. Захарченко, В. Н. Орловым).

231. Розвиток проблеми емоційної регуляції діяльності відповідно до теоретичних обґрунтувань С. Л. Рубінштейна // Республіканський збірник доповідей, присвячених Рубінштейнівським читанням. — Одесса, 1992. — С. 70-73.

232. Определение эмоций человека на основе визуальных наблюдений // Материалы международной конференции «Актуальные проблемы психологической службы: теория и практика». — Одесса, 1992.

233. Комплексное исследование особенностей эмоциональной сферы детей, подвергшихся влиянию аварии на ЧАЭС // Соціально-психологічна реабілітація дітей і підлітків, що постраждали від Чорнобильської катастрофи. МОУ. — Київ, 1992. — С. 129-138. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым, Т. П. Свистановой, А. В. Кашеваровой).

234. Kształcenie gotowosci nauczycieli do regulacji emocjonalnej dzialalnosci Poznawczej uczniow // Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Zeszyt 141. 1992. — P. 115-128.

235. Деякі теоретичні міркування щодо вдосконалення системи підготовки фахівців-психологів // Матеріали міжнародних Костюковських читань. — К., 1993. С. 232-233

236. Система підготовки вчителя як будівника навчального процесу, організатора спільної діяльності та фахівця, який володіє теоретичним типом мислення // Психолого-педагогічні аспекти перспективних систем та технологій навчання: погляд у майбутнє. Праці фахівців України, присвячені міжнародній конференції «Глобальні перспективи та національні розв'язання проблем спеціального навчання». — Відень, 1993. — С. 27-30

237. Проблема підготовки фахівців-психологів // Доповіді Республіканської конференції «Нові інформаційні технології навчання у навчальних закладах України». — Одеса, 1993.

238. Эмоциональные состояния детей, проживающих в зоне влияния Чернобыльской катастрофы // Социально-психологические и психо-неврологи-

ческие последствия аварии на ЧАЭС. Материалы международной конференции. — Киев, 1993. — С. 80-85. (В соавторстве с Т. П. Свистуновой, Ю. И. Висковатовым).

239. Вместо предисловия // Материалы международного конгресса «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков». — Одесса, 1994. — С. 4-7.

240. Исследование эмоциональных проявлений, характеризующих психическое здоровье детей и подростков // Материалы международного конгресса «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков». — Одесса, 1994.

241. Резолюция // Материалы международного конгресса «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков». — Одесса, 1994. — С. 211-215.

242. З адміністраторів в проєктанти // Газета «Освіта» від 18 травня 1994. — С. 9.

243. Психологія на кожний день // Газета «Освіта» від 18 травня 1994. — С. 10.

244. До проблеми впровадження ступеневої системи освіти // Матеріали 4 Всеукраїнської науково-методичної конференції «Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України». — Одеса, 1995.

245. Чи можна удосконалити процес вступу до вищих навчальних закладів // Матеріали 4 Всеукраїнської науково-методичної конференції «Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України». — Одеса, 1995.

246. Психологічне забезпечення підприємницької діяльності // Матеріали міжнародного конгресу «Психологія підприємництва». — Одеса, 1995.

247. Методика оцінки емоціональної зрелості психолога // Доклади міжнародної конференції «Проблеми емпатії в психології». — Одеса, 1995.

248. Перубайська гімназія — полігон апробації нових технологій навчання // Наша школа, 1995. — №1. *№1 стаття в журналі*

249. Развитие идей теории учебной деятельности в рамках концепции эмоциональной регуляции // Материалы международной конференции «Теория и практика развивающего обучения: итоги и перспективы». — Уфа, 1995.

250. Проблема удосконалення системи підготовки сучасного вчителя // Матеріали Всеукраїнської конференції: проблеми, досвід мистецької освіти та виховання. — Одеса, 1995. — С. 9-11.

251. Психологическая помощь горожанам: цивилизованные пути ее развития // Вечерняя Одесса от 15 июня 1995. — С. 2.

252. Образование в кризисе // Вечерняя Одесса от 16 марта 1995. — С. 3.

253. Психологія спілкування. Програма предмета для учнів старших класів загальноосвітніх шкіл і ПТУ // Наша школа, 1995. — №2. — С. 8-11. (У співавторстві з Т. М. Козіною).

254. Навчання культури спілкування як необхідна передумова виховання учнів у дусі миру // Матеріали міжвузівської конференції. Педагогіка миру в навчально-виховному процесі. — Рівне, 1995. — С. 142-143. (У співавторстві з Т. М. Козіною, Т. М. Чебікіною).

255. Исследование постстрессовых состояний у детей // Материалы научно-практического семинара «Психологическая помощь детям и подросткам с трудностями в общении, поведении и эмоциональными нарушениями». — Одесса, 1996. — С. 34-39.

256. Удосконалення процесу вступу до навчальних закладів // Статті по матеріалам докладов 3-й Республіканської конференції «Новые информационные технологии в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1996. — С. 12-13.

257. До проблеми впровадження ступеневої системи освіти // Статті за матеріалами доповідей 4-ої Республіканської конференції «Нові інформаційні технології в навчальних закладах України». — Одеса, 1997. — С. 30-31.

258. Постанова конференції // Збірник статей за матеріалами доповідей Всеукраїнської конференції «Психологічна освіта в системі вищої школи». — Одеса, 1997. — С. 187-188.

259. Вступ // Збірник статей за матеріалами доповідей Всеукраїнської конференції «Психологічна освіта в системі вищої школи». — Одеса, 1997. — С. 3-4.

260. Актуальні проблеми фахової підготовки психологів // Збірник статей за матеріалами доповідей Всеукраїнської конференції «Психологічна освіта в системі вищої школи». — Одеса, 1997. — С. 164-167.

261. Емоційна регуляція діяльності як основа гуманізації процесу навчання // Наука і освіта. Спецвипуск. — Одеса, 1997. — С. 47-51. †

262. О теории учебной деятельности // Материалы международной конференции «Современное состояние и перспективы развития гуманитарных наук». — Одесса, 1997.

263. Психологічне забезпечення системи екологічного виховання // Збірник матеріалів міжнародної конференції «Виховання екологічної культури» (третья часть). — Одеса, 1997. — № 1. — С. 90-91. †

264. Motivativestimulation of ensuring in computer programs // Статті за матеріалами доповідей 5-ої Всеукраїнської конференції (частина 1) «Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України». — Одеса, 1997. — С. 41.

265. Психологічна освіта в системі гуманітарної підготовки студентів // «Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови». — К., 1998.

266. Вивчення оцінки професійного самовизначення учнівської молоді // Наука і освіта, — 1998. — № 6. (У співавторстві з І. М. Богдановою). 14.02.29-3

267. Нерубайська сільська гімназія як полігон апробації шкільного предмета «Психологія». Часопис гімназії. Спецвипуск, — Одеса № 1. — 1998. — С. 21-22.

268. Емоційна регуляція діяльності: деякі підсумки досліджень // Наука і освіта. — 1999. — №1-2. — С. 102-103.

269. Вплив основних концепцій пам'яті на розвиток теорії навчання іноземної мови // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених. — Одеса, 1999. (У співавторстві з М. В. Федорук).

270. Залежність розвитку емоційної сфери від змін у структурі особистості // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених. — Одеса, 1999. (У співавторстві з І. В. Ігнатенко). 138-139

271. Зависимость развития мышления детей от социально-политических условий их воспитания // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених. — Одеса, 1999. (В соавторстве с Л. М. Цибух). 155-156

272. Дослідження емоційно-мотиваційної готовності дітей до навчання // Наука і освіта. — 1999. — №2-3. (У співавторстві з О. Р. Боделан). 53-54-54-57

273. Емоційно-мотиваційне забезпечення процесу розв'язання навчальних завдань на уроках математики // Психологія на перетині тисячоліть. — Київ, 1999. — Т. 2. — С. 212-217. (У співавторстві з Л. В. Леонцевою).

274. Проблема емоційної зрілості в психології // Духовність як основа консолідації суспільства. — Київ, 1999. — Т. 16. — С. 204-207. (У співавторстві з І. Г. Павловою).

275. Психологическое образование в системе высшей школы Украины // Доклады Международной конференции «Университеты и общество. Сотрудничество университетов на рубеже веков». — Москва, 2000.

276. Психологическая коррекция эмоциональной зрелости // Наука і освіта. — 2000. — №1-2. — С. 156-158. (В соавторстве с И. Г. Павловой).

277. Эмоционально-познавательные конфликты // Наука і освіта. — 2000. — №5. — С. 50-53. (В соавторстве с С. О. Колот).

278. Мотиваційна спрямованість професійного самовизначення учнів ХХ століття // Наука і освіта. — 2000. — №5. — С. 65-68. (В соавторстве с В. М. Найдю).

279. Стресс как актуальная проблема для современной психологии // Наука і освіта. — 2000. — №1-2. — С. 2-4.

280. Особенности развития эмоциональной устойчивости у детей разного возраста // Наука і освіта. Спецвыпуск «Стреси у повсякденному житті дітей». — 2000. — С. 18-20. (В соавторстве с И. В. Игнатенко).

281. Личностные детерминанты устойчивости к стрессу студентов-стоматологов // Наука і освіта. — 2000. — №1-2. — С. 25-27. (В соавторстве с С. Н. Коваль).

282. Влияние тревожности на проявление мыслительных операций у детей // Наука і освіта. — 2000. — №3. — С. 73-75. (В соавторстве с Л. М. Цибух). 54-2. Спецвып.

283. Выраженность тревожности у детей, воспитывающихся в разных социальных условиях // Наука і освіта. — 2000. — №3. — С. 87-90. (В соавторстве с И. Н. Сопрун). 11-2. Спецвып. С. 82-84

284. Психологічна підготовка як умова підвищення стійкості до стресів у суднового обслуговуючого персоналу // Наука і освіта. — 2000. — №4. — С. 203-204. (У співавторстві з С. В. Ситнік). *стаття №4*
285. Емоційна сфера дітей, що виховуються в різних соціальних умовах // Наука і освіта. — 2001. — № 6. (У співавторстві з І. П. Сопрун). — С. 63-66
286. Індивідуально-орієнтоване навчання в межах системно-розвивальної концепції підготовки вчителя // Наука і освіта. Спецвипуск «В. О. Сухомлинський і сучасність». — 2001. — №5. — С. 132-133
287. Системно-розвивальна концепція в підготовці вчителя // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і методологічні проблеми підготовки педагога професійної школи до впровадження інноваційних та інформаційних технологій навчання». — Київ, 2001. —
288. До питання вдосконалення підготовки з інформатики // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інформатика та комп'ютерно-орієнтовані технології навчання». — Хмельницьк, 2001. (У співавторстві з Л. Б. Хіхловським, Б. Б. Петкевич).
289. Психологічна підготовка учнів у системі професійного навчання фахівців морського транспорту // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і методологічні проблеми підготовки педагога професійної школи до впровадження інноваційних та інформаційних технологій навчання». — Київ, 2001. (У співавторстві з С. В. Ситнік).
290. Эмоциональная работа и эмоциональная регуляция // Наука і освіта. — 2001. — №2-3. (В соавторстве с С. О. Колот) *С. 84-87*
291. Лично-психологические детерминанты явления риска // Материалы Международной научно-практической конференции «Дифференциация и интеграция психолого-педагогического знания в науке, социальной практике и научных исследованиях». — Смоленск, 2001. (В соавторстве с О. В. Вдовиченко).
292. Особливості усвідомлення небезпечної поведінки дітьми // Наука і освіта. — 2001. — №6. — С. 5-8. (У співавторстві з О. Ю. Булгаковою).
293. Исследование сформированности саморегуляции у подростков // Наука і освіта. — 2001. — №6. — С. 75-76. (В соавторстве с Н. Н. Шевчук).
294. Наслідки та перспективи розробки фундаментальних психолого-педагогічних проблем // Наука і освіта. — 2001. — №1. — С. 3
295. До проблеми психологічного забезпечення процесу модернізації політичної діяльності // Наука і освіта. — 2001. — №6. — С. 3-4
296. Без права на ошибку // Одесские известия, июнь. — 2001. — Одесса. (В соавторстве с Л. Б. Хихловским)
297. Лики выбора: голос избирателя // Одесские известия, март. — 2002. — №54 (2381). — С. 1.
298. Теоретико-методологічне та науково-методичне забезпечення самостійної пізнавальної діяльності магістрів державного управління // У кн.:

«Організація самостійної роботи слухачів в умовах інформаційного суспільства».
— Одеса, 2002. — С. 14-23.

299. Психодіагностика професійно важливих якостей особистості в системі фахової підготовки магістрів державного управління // У кн.: «Кадрове супроводження регіональних перетворень». — Одеса, 2002. *C. 61-71*

300. Системно-розвивальна концепція підготовки державних службовців як перспективна основа їхнього професійного становлення в аспекті інтеграції України в Європейський Союз // Матеріали науково-практичної конференції «Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз». — Київ, 2002. —

301. Комп'ютерне тестування особистісних професійно важливих якостей магістрів державного управління // Вісник державної служби України. — 2002. — №2. — С. 82-85. ✓

302. Психологическая сущность рекламы как средства манипулирования сознанием // Наука і освіта. — 2002. — №3-4. (В соавторстве с Н. А. Ефимовой). *54-53*

303. Динаміка змін у показниках емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Динаміка наукових досліджень-2003», Т. 13. — Психологія — Дніпропетровськ: Наука і освіта. — 2003. — С. 46-48. (У співавторстві з І. Г. Павловою). *2*

304. Прояв та корекція ризику у студентів // Наука і освіта. — 2003. — №4, — С. 67-71. (У співавторстві з О. В. Вдовіченко).

305. Емоційний розвиток дітей різного віку та статі // Наука і освіта. — 2003. — №4, — С. 30-34. (У співавторстві з І. В. Мельничук).

306. Прояв агресивності в дітей, що виховуються в різних соціальних умовах // Наука і освіта. — 2003. — №5-6. — С. 30-34. (У співавторстві з І. П. Сопрун).

307. Дослідження психологічної готовності до подружніх взаємостосунків старших підлітків та юнацтва // Наука і освіта. — 2004. — №2. — С. 58-63. (У співавторстві з А. О. Денисенко).

308. Майбутнє України — вчитель, якого ми готуємо сьогодні // Думська площа. — №22 (429). — 4 червня 2004 р. — С. 2-3.

309. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського // Вища освіта та наука України. — Одеса, 2004. — С. 7.

310. За педагогикой — будущее // Одесский вестник. — №178. — 23 сентября, 2004. — С. 6.

311. Новое лицо элитного педагогического образования // Журнал «Афиша Одессы». — №46, 4 июня 2004. — С. 18-19.

312. Ілля Григорович Білявський: віхи життя і творчості // Наука і освіта. — 2004. — №3. — С. 3-4.

313. Становлення емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці // Наука і освіта. — 2005. — №5-6. (У співавторстві з І. Г. Павловою). *180-186*

314. Реалізація концептуальних положень системно-діяльнісної теорії підготовки вчителя, виходячи з вимог кредитно-модульної системи // Наука і освіта. — 2005. — №7-8. (У співавторстві з Н. В. Яблонською, О. В. Вдовіченко).

315. Engineering Psychology, Health and Computer System Design // Lawrence Erlbaum Associates, Publishers Mahwah, New Jersey. London. — 2005 — 10 p. (G. Bedny).

316. The task as a basic object of study in HCI system // HCI 11th International Conference on Human-Computer Interaction. Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey. London: Publishes Mahwah, 2005.

317. Дослідження особистих ставлень підлітків до небезпеки ураження ВІЛ // Наука і освіта. — 2006. — №3-4. — С. 65-71. (У співавторстві з Л. П. Бутузовою).

318. Емоційно-вольовий образ «Я» студентів, що займаються різними видами фізичної культури // Наука і освіта. — 2006. — №5-6. (У співавторстві з В. Г. Тодоровою).

319. Альмаматер педагогів // Чорноморські новини. — Одеса, 2007. — №54 (20659). — С. 1-2.

320. У дусі українських педагогічних традицій та інновацій // Думська площа. — Одеса, 16.15.2007. — С. 1-2.

321. Алексей Чебыкин // Фаворит. — Одесса, 2007. — №2. — С. 34.

322. Витоки зародження Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського // Калейдоскоп подій та думок (КПД). — Одеса, 2007. — №5 (13). — С. 1-2.

323. Дорогі абітурієнти // Калейдоскоп подій (КПД). — Одеса, 2007. — №4 (12). — С. 1-2.

324. Современные аспекты патогенеза невротических расстройств и актуальность разработки их донологической диагностики по одгетивным психофизиологическим критериям // Вісник психіатрії та фармакології. ОМДУ, №1. — Одеса, 2007. — С. 25-34. (В соавторстве с Т. В. Дегтяренко, А. М. Гайворонським).

325. Особливості прояву емоційної зрілості особистості, що розвивається // Науковий вісник ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, — №11. — 2007. — С. 48-62.

326. Теоретико-методологічні підходи до розуміння неправди в психології // Науковий вісник ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, — №9-10. — 2007. — С. 86-91. (У співавторстві з С. І. Дрогаєвим).

327. Історія становлення українських психологічних наукових шкіл Одещини // Наука і освіта. — №3. — 2007. — С. 55-61. (У співавторстві з І. М. Пивоварчик).

328. Використання тренінгових технологій у навчально-професійній підготовці студентів-психологів // Наука і освіта. — №3-4. — 2007. — С. 29-32. (У співавторстві з Т. В. Сінельніковою).

329. Моделі прийняття рішення // Хиггеппа, №7. — Харків: «Апекс +», 2007. — С. 60. (У співавторстві з О. П. Санніковою, А. І. Санниковим).

330. Провідний осередок української освіти // Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє. — Фаворит. — Одеса, 2007. — С. 10-16.

331. Якісна педагогічна наука та освіта – наше майбутнє // Південно-український державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 232-234.

332. Інститут психології // Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 136-153.

333. Вступ // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 7-9.

334. Університетська наука, її здобутки та перспективи розвитку // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 243-255.

335. Наукова школа С. М. Симоненко // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 235-242.

336. Наукова школа О. П. Саннікової // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 202-214.

337. Наукова школа Ю. Б. Максименка // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Фаворит. – Одеса, 2007. – С. 185-189.

338. Про основні компоненти та механізми прояву емоційної зрілості // Науковий вісник ПДПУ ім. К. Д. Ушинського. – 2008. – Випуск 12.

339. Визначення педагогічних наукових шкіл у контексті історії освіти // Науковий вісник ПДПУ ім. К. Д. Ушинського. – 2008. – Випуск 8-9. – С. 120-125. (У співавторстві з І. М. Пивоварчик).

340. Особливості професійного іміджу та умови його формування // Наука і освіта. – №4-5. – 2008. – С. 48-56. (У співавторстві з О. О. Ковальновою).

341. Звіт Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського за 2003-2008 рр. // Міністерство освіти і науки України, Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2008. – 47 с.

342. Перспективна розгорнута програма діяльності кандидата на посаду ректора Південноукраїнського державного педагогічного університету // Калейдоскоп подій та думок. – Одеса, 2008. – №3 (16). – С. 2-10.

343. Головну оцінку поставить життя // Калейдоскоп подій та думок. – Одеса, 2008. – №3 (14). – С. 3.

344. Развитие эмоционально-волевых качеств человека в системе физического воспитания // Теорія і практика фізичного виховання. – №2. Частина 1. – ДОНУ, Донецьк, 2008. – С. 529-534.

345. Activity Theory: Comparative Analysis of Eastern and Western Approaches // Ergonomics and Psychology Development in Theory and Practice. CPC Press

Taylor Francis Group Boca Raton London New York, 2008. — P. 221-247. (Bedny G., Karwowski W.).

346. Emotional Regulation of the Learning Process // Ergonomics and Psychology Development in Theory and Practice. CPC Press Taylor Francis Group Boca Raton London New York, 2008. — P. 325-340: (Maksymenko S. D.).

347. Звернення ректора до абітурієнтів // Калейдоскоп подій та думок. — Одеса, 2009. — Спецвипуск. №18. — С. 1.

Тези:

348. Совершенствование системы обучения при помощи приемов саморегуляции эмоциональных состояний // Задачи подготовки к идейно-политическому воспитанию творческой молодежи. Тезисы докладов республиканского научно-методического совещания. — Одесса, 1976. — С. 185. +

349. О психологических детерминантах эмоциональной устойчивости высококвалифицированных спортсменов // Спорт, психофизическое развитие и генетика. — М., 1976. — С. 109. ✓

350. Исследование некоторых форм управления эмоциональными состояниями спортсменов-борцов // Воспитание, обучение и психическое развитие. Тезисы докладов к V Всесоюзному съезду психологов СССР. — М., 1977. — С.196-197. (В соавторстве с Г. Андриенко, А. П. Чустрак).

351. Возможности повышения эмоциональной устойчивости спортсменов-борцов // Исследования по проблемам социальной общей и дифференциальной психофизиологии. — М., 1978. — С.120-123. и психологии

352. Психолого-педагогические аспекты диагностики и формирования эмоциональной устойчивости высококвалифицированных спортсменов // Современная система подготовки легкоатлетов высокого класса. Тезисы докладов республиканской научно-практической конференции. — Киев, 1979. — С. 84-86. ✓

353. Построение курса геометрии для первого класса на основе содержательных обобщений // Психология учебной деятельности школьников. Тезисы докладов 2-й Всесоюзной конференции по педагогике и психологии. — М., 1982. — С.133-134. (В соавторстве с Т. А. Шевченко, Д. Н. Зельцер, И. Д. Пильвинис).

354. Попытка выделения психологических и дидактических условий эмоциональной регуляции учебной деятельности // Эмоционально-волевая регуляция поведения и деятельности. Тезисы Всесоюзной конференции, — Симферополь, 1983. — С. 48-49. +

355. О средствах психической саморегуляции в связи с формированием эмоциональной устойчивости человека // Категории, принципы и методы психологии. Психические процессы. Тезисы научных сообщений советских психологов к VI Всесоюзному съезду Общества психологов СССР. — М., 1983. — С. 573-574. +

356. Влияние эмоциональной устойчивости на интеллектуальную деятельность человека // Психическая саморегуляция. — М., 1983. — №3. — С. 55 (В соавторстве с М. А. Радченко).

357. Сюжетно-ролевой комментарий как средство эмоциональной регуляции учебной деятельности // Психическая саморегуляция. — М., 1983. — №3. — С. 223. (В соавторстве с Н. Д. Хмель).

358. Психологический анализ ситуаций, приводящих к срывам в трудовой деятельности // Психическая саморегуляция. — М., 1983. — №3. — С. 403-404.

359. Развитие эмоциональной устойчивости школьников в процессе физического воспитания // Педагогические и физиолого-гигиенические основы совершенствования физвоспитания общеобразовательных школ. Тезисы II Всесоюзной конференции по физическому воспитанию. — Одесса, 1983. — С. 175.

360. О диагностике функциональных состояний на тренажерных установках // Психологические аспекты тренажеростроения. Материалы II Всесоюзной конференции. — Ереван, 1984. — Ч. II. — С. 217. (В соавторстве с А. П. Чустраком).

361. Пути совершенствования тренажерного устройства Т-1 для подготовки операторов // Психологические аспекты тренажеростроения. Материалы II Всесоюзной конференции. — Ереван, 1984. — С. 237. (В соавторстве с В. Д. Якимовым, Д. П. Барам, Н. Католиченко).

362. К проблеме тренажеростроения для водителей транспортных средств // Психологические аспекты тренажеростроения. Материалы II Всесоюзной конференции. — Ереван, 1984. — С. 96. (В соавторстве с С. В. Ватащук).

363. Самодостаточность как фактор психологической совместимости автомобильных экипажей // Современные проблемы прикладной социологии в трудовых коллективах. Тезисы докладов Всесоюзной конференции. — Ленинград, 1984. (В соавторстве с Д. П. Барам, В. П. Якимовым).

364. К вопросу о диагностике эмоциональной устойчивости // Психологическая устойчивость профессиональной деятельности. Тезисы докладов Всесоюзного семинара-совещания. — М., 1984. — С. 17-18. (В соавторстве с Д. П. Барам, В. П. Якимовым).

365. Попытка создания модельных психограмм личности, предопределяющих успешность деятельности в эмоциогенных условиях // Проблемы диагностики и управления состояниями человека-оператора. Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1984. — С. 193-194. (В соавторстве с С. В. Ватащук, Т. М. Чебыкиной).

366. О формировании и корригировании эмоциональной устойчивости личности // Эмоционально-стрессовая психотерапия. Республиканская научно-практическая конференция. — Одесса, 1985. — С. 32.

367. Детерминанты эмоциональной устойчивости учебной деятельности // Республиканская научно-практическая конференция по вопросам физического воспитания, комплексного лечения. — Одесса, 1985. — С. 85.

368. Диагностика эмоционального состояния с целью его корреляции // Проблемы социально-психологической службы в промышленных предприятиях. Тезисы Всесоюзной конференции. — Курган, 1985. — Ч. II. — С. 139-140.

369. Психолого-педагогический аспект эмоциональной регуляции творческой учебной деятельности // Учебная деятельность и творческое мышление. Материалы Всесоюзной конференции. — М., 1985. — Ч. II. — С. 36-37. (В соавторстве с И. Д. Якимовой, И. Г. Головской, Е. Э. Медведевым, Н. Д. Хмель).

370. Типы эмоциогенных ситуаций в операторской деятельности // Проблемы формирования профпригодности специалистов. — М., 1985. — С. 22-23. (В соавторстве с Д. П. Барам, В. П. Якимовым).

371. О механизмах эмоционального подкрепления, детерминирующего творческую активность в учебной деятельности и творческое мышление // Учебная деятельность и творческое мышление. Материалы Всесоюзной конференции. — Уфа, 1986. — Ч. II. — С. 35-36. (1985).

372. Движения эмоций, детерминирующих учебно-познавательную деятельность // Эмоционально-волевая регуляция поведения и деятельности Тезисы 2-й Всесоюзной конференции. — М., 1986. — С. 32-33. +

373. Эмоциональная регуляция процесса интериоризации целей // Эмоционально-волевая регуляция поведения и деятельности. Тезисы 2-й Всесоюзной конференции. — М., 1986. — С. 33. (В соавторстве с Н. Д. Хмель, И. Г. Головской).

374. О методиках изучения эмоций учебно-познавательной деятельности // Эмоциональная регуляция учебной и трудовой деятельности. Тезисы докладов Всесоюзной конференции. — М., 1986. — С. 176.

375. О возможностях прогнозирования эмоциональной устойчивости // Эмоциональная регуляция учебной и трудовой деятельности. Тезисы докладов I Всесоюзной конференции. — М., 1986. — С. 196. (В соавторстве с Ю. И. Висковатовым, А. П. Чустрак, А. Е. Штеренгерц).

376. Социально-психологические аспекты эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности // Актуальные проблемы социальной психологии. Тезисы Всесоюзного симпозиума. — Кострома, 1986. — С. 153. +

377. Исследование факта эмоциональности как детерминанты учебно-познавательной активности // Научно-практическая конференция по психотерапии, лабораторным исследованиям и диагностике. — Одесса, 1987. — С. 6. (В соавторстве с М. Б. Коробицыной).

378. Учет эмоциональной устойчивости при профотборе и профессиональной подготовке учителя // Ориентация молодежи на педагогическую профессию. — Полтава, 1987. — С. 129.

379. О внедрении эстетической студии в систему продленного дня начальной школы // Актуальные вопросы культуры и искусства. Тезисы Республиканской научно-практической конференции. — Одесса, 1987. — Ч. I. — С. 153-154.

380. Изучение эмоциональных состояний учебно-познавательной активности и условий их корригирования // Психологическая наука и практика. Тезисы докладов Всесоюзной конференции. — Новосибирск, 1987. — С. 125-126.

381. Факторы, детерминирующие эмоциональную устойчивость личности учителя // Психологические условия профессионального становления личности в свете реформы общеобразовательной и профессиональной школы. Тезисы сообщений Всесоюзной конференции. — М., 1988. — С. 117-118.

382. Об эмоциональном потенциале психической регуляции учебной деятельности // Деятельность, ее психологический и философский аспекты. — Симферополь, 1988. — С. 175-176.

383. Об использовании функциональной музыки в регуляции учебно-познавательной деятельности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — М., 1988. — С. 49-51. (В соавторстве с А. Н. Андриевским, Л. В. Костюхиной).

384. Эмоциональная регуляция учебно-воспитательного процесса — условие формирования общественно-коллективной активности школьника // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — М., 1988. — С. 129-131. (В соавторстве с М. А. Радченко, И. А. Гурцевой).

385. Эмоционально-мотивационные показатели отношения младших школьников к трудовой деятельности // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. — М., 1988. — С. 170-173. (В соавторстве с И. Д. Якимовой, Ю. И. Висковатовым).

386. Проблема эмоциональной регуляции учебной и трудовой деятельности // Психологический журнал. — 1988. — №2. — С. 198.

387. Emotionality as a Prerequisite for Success in Pedagogical Activities // Psychologia 8. Vilnius, «Moklas», 1988. — P. 91-95.

388. Psychological Stability of Occupational Performance // The Soviet Journal of Psychology. A cover-to-cover translation of Psychological Journal/ Sphinx Press Inc. 59. Boston. UAS. 1988. — P. 367.

389. Конкретизация теоретико-методологических направлений в общей системе подготовки учителя нового типа // Формирование личности советского учителя: опыт и проблемы. Тезисы докладов Республиканской конференции. — Измаил, 1989. — С. 11-12.

390. Подготовка учителя и определение эмоций у слабослышащих детей // Оздоровительная физическая культура и спорт инвалидов. Тезисы I Всесоюзной конференции. — Одесса, 1989. — С. 15.

391. Сформированность основных типов эмоциональной регуляции учебно-профессиональной деятельности у студентов-педагогов // Материалы Межвузовской научно-практической конференции, посвященной вопросам подготовки учителя. — Херсон, 1990. — С. 40-42.

392. Расширение понятия Г.С.Костюка о проблемных ситуациях в концепции эмоциональной регуляции учебной деятельности // Психологическая наука: проблемы и перспективы. — Киев, 1990. — Часть II. — С. 143-144.

393. Психодиагностика творческого потенциала в эмоциональной регуляции учебно-профессиональной деятельности // Деятельностный подход в обучении и формировании творческой личности. — М., 1990. — С. 149. ; 42
394. Future Teachers! Training for Emotional Regulation of Educational Activities // 22-nd International Congress of Applied Psychology. 1990. Kyoto, Japan. — P. 138.
395. Preparing Students for Controlling Emotions in Professional-Teaching // Psychological Development and Personality Formative Processes // Prague International Conference. Prague, August 26-30, 1991.
396. The Emotiogenic Situations and Statocinetic Stabiliity // 25-th International Congress of Psychology. Brussels, 19-24 July, 1992. (Chustrak A.)
397. The Conception of Regulation of the Emotional Activity // 25-th International Congress of Psychology. Brussels, 19-24 July, 1992.
398. Kszlatcenie gotowosci nauczycieli do regulacji emocjonalnej dzialalnosci Poznawczej uczniow // Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Zeszyt 141. 1992. — P. 115-128.
399. International Bulletin Board // International Psychologist. «IP». Vol. XXXIII. February. USA. 1992. — P. 16.
400. Мультипликация как психологическая основа представления дидактического материала в обучающих информационных системах // Новые информационные технологии обучения в учебных заведениях. Материалы Республиканской конференции. — Одесса, 1992. (В соавторстве с И. Г. Головской).
401. Влияние стресса на развитие эмоциональной сферы детей // Я. А. Коменский и педагогическая современность. Материалы международной конференции. — Одесса, 1992. — С. 263-264. (В соавторстве с А. В. Кашеваровой).
402. Развитие эмоциональных проявлений у детей в зависимости от экологической среды обитания // Актуальні проблеми психології і сучасність. Тези Міжнародної конференції. — Київ, 1992. — С. 226-227.
403. Сравнительная характеристика развития эмоциональной сферы у детей // Республіканський збірник доповідей, присв'ячених Рубінштейнівським читанням. — Одеса, 1992, — С. 89-90. (В соавторстве с А. В. Кашеваровой).
404. Radioactive Influence on Emotional State of Children // III European Congress of Psychology July 4-9, 1993 Tampere, Finland. (Chustrak A.)
405. The Conception of Emotional Regulation of Cognitive Activity // III European Congress of Psychology July 4-9, 1993 Tampere, Finland.
406. Animation as a Psychological Base of Didactic Materials Presentation in the Instruction Informatic // HCI International'93 5-th International Conference on Human-Computer Interaction jointly with 9-th Symposium on Human Interfase (Japan). Hilton at Walt Disney World Village. Orlando, Florida, USA August, 8-13, 1993. (Chustrak A.).
407. Learning Emotional Motivative Ensuring in Human-Computer Interaction System // HCI International'93 5-th International Conference on Human-Computer Interaction jointly with 9-th Symposium on Human Interfase (Japan). Hilton at Walt Disney World Village. Orlando, Florida, USA August, 8-13, 1993.

408. Method of Cognitive Activity Regulation // International Association of Special Education. Third Biennial Conference. Vienna, Austria, July 5-9, 1993. Global Perspectives and Local Solutions. (Chustrak A.).

409. A Conception of Psychological and Pedagogical Training of Teacher // Third Biennial Conference. Global Perspectives and Local Solutions. Vienna, Austria, July 5-9, 1993.

410. Psychology on the Boundary of the XXI Century // International Council of Psychologists. Montreal. Canada, August 15-19, 1993. (Chustrak A.).

411. The Mental Development of Children who were Exposed to Radioactive Influence // 1993 World Congress World Federation for Mental Health. Makuhari, Japan. August 23-27, 1993. (Chustrak A.).

412. Emotional Regulation of Teaching as a Cause of Children Mental Health // 1993 World Congress World Federation for Mental Health. Makuhari, Japan. August 23-27, 1993.

413. Psychophysiological Diagnostics of Determinants of Emotional Stability // Collegium Internation. Neuropsychopharmacol. Washington, 1993.

414. Використання положень концепції емоційної регуляції у навчально-професійній діяльності при формуванні творчого потенціалу вчителя // Формування творчої особистості вчителя для оновленої національної школи. Доповіді Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Умань, 1993. — С. 118-120.

415. Исследование эмоционально-волевых проявлений учащихся // Материалы Республиканской конференции «Новые информационные технологии в обучении в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1993. (В соавторстве с Т. В. Проценко).

416. Вивчення постресових станів у дітей // Доповіді Республіканської конференції «Психолого-педагогічні та медичні проблеми дітей, що постраждали від Чорнобильської катастрофи». — Ялта, 1993. (У співавторстві з Ю. І. Вісковатовим, Т. П. Свістунною).

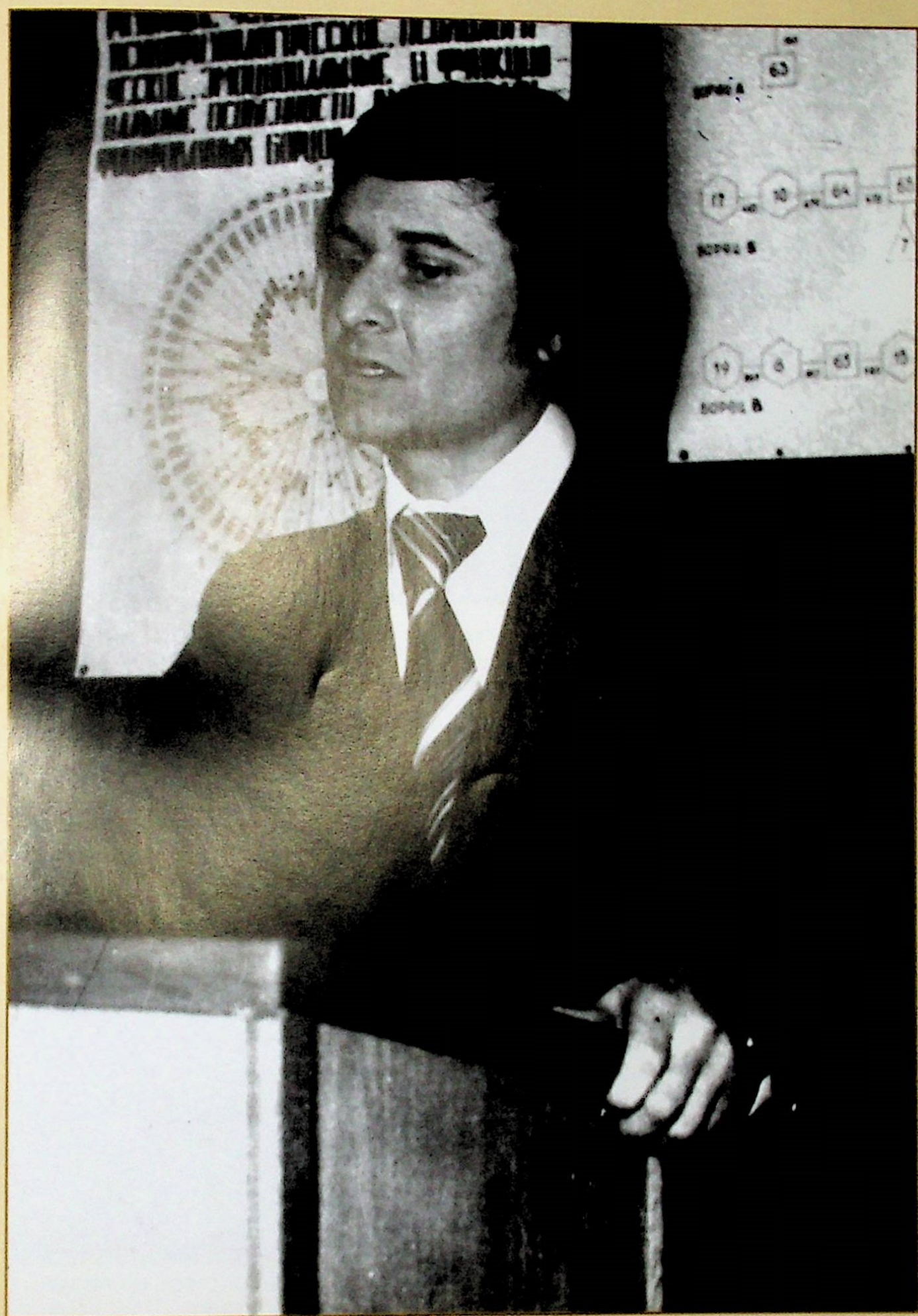
417. Опыт использования новых подходов в системе обучения // Материалы Республиканской конференции «Новые информационные технологии в обучении в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1993. (В соавторстве с А. Я. Троицкой).

418. Эмоциональная регуляция межсубъектных отношений в учебной деятельности // Тезисы докладов международной конференции «Проблема маевтики в психологии». — Киев, 1993.

419. Psychoprophylaxis of, unfavourable emotional states // International Congress of applied Psychology, Madrid, 1994.

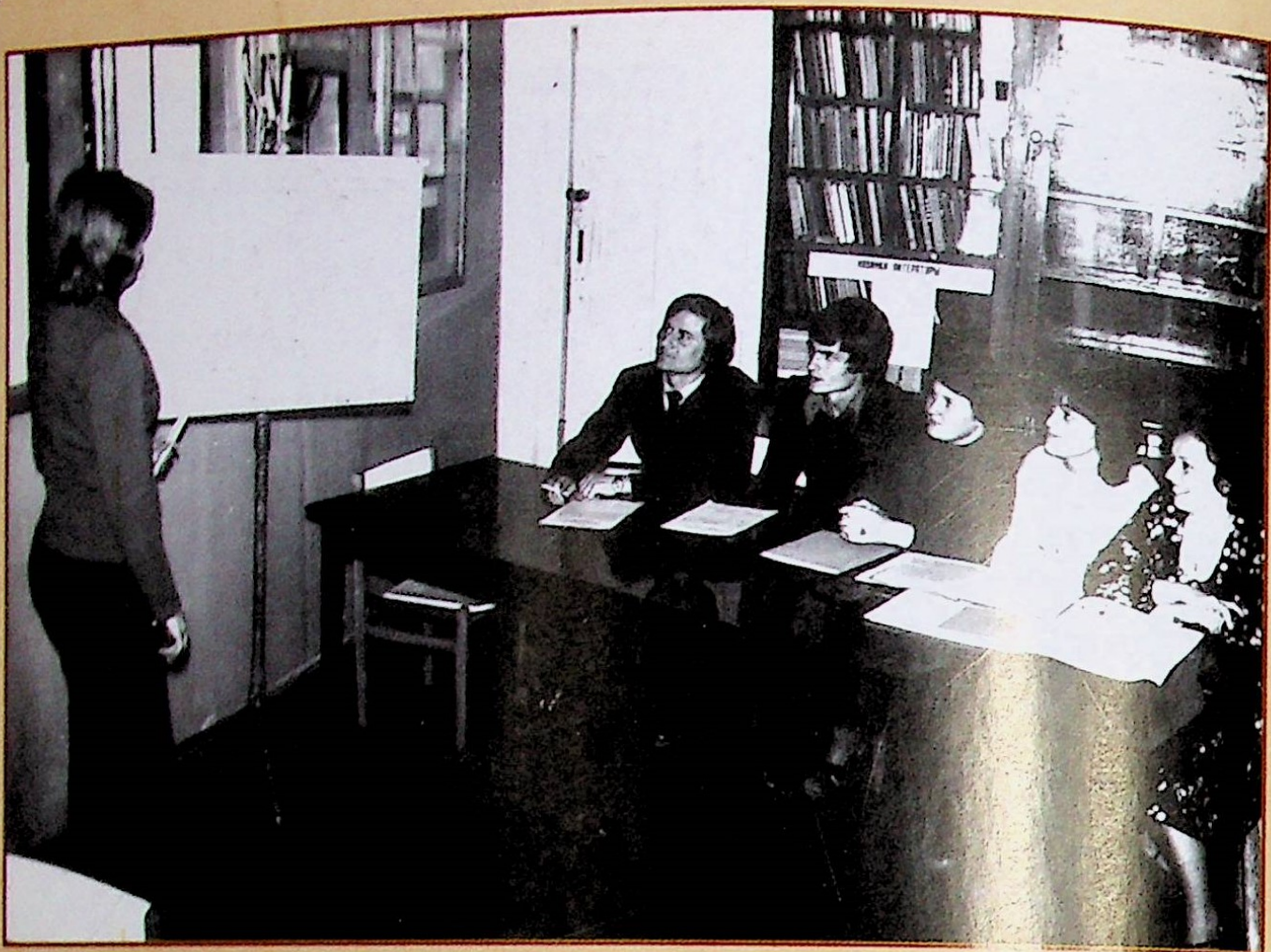
420. Problem of Children's Stress // Swedish National Ass. for Mental Health. Stockholm, 1994.

421. Psychoprophylaxis of Poststress states in Children Suffered from Chernobyl accident // XIV World Congress of Social Psychiatry Hamburg, Germany, 1994. (Chustrak A.).

Наукова доповідь Олексія Чебікіна на методологічному семінарі в Інституті психології АН СРСР з проблеми емоційної стійкості, м. Москва

Зустріч з Олександром Чебикіном студентів факультету філософії

Захист дипломних робіт, підготовлених під керівництвом О. Я. Чебикіна

Організація академіком Олександром Чебикіним процедури спостереження за формульним експериментом у школі-лабораторії кафедри педагогіки і методики початкового навчання

Олексій Чебикін започатковує підготовку перших практичних психологів у Південноукраїнському державному педагогічному університеті ім. К. Д. Ушинського. Одна з перших лекцій із загальної психології

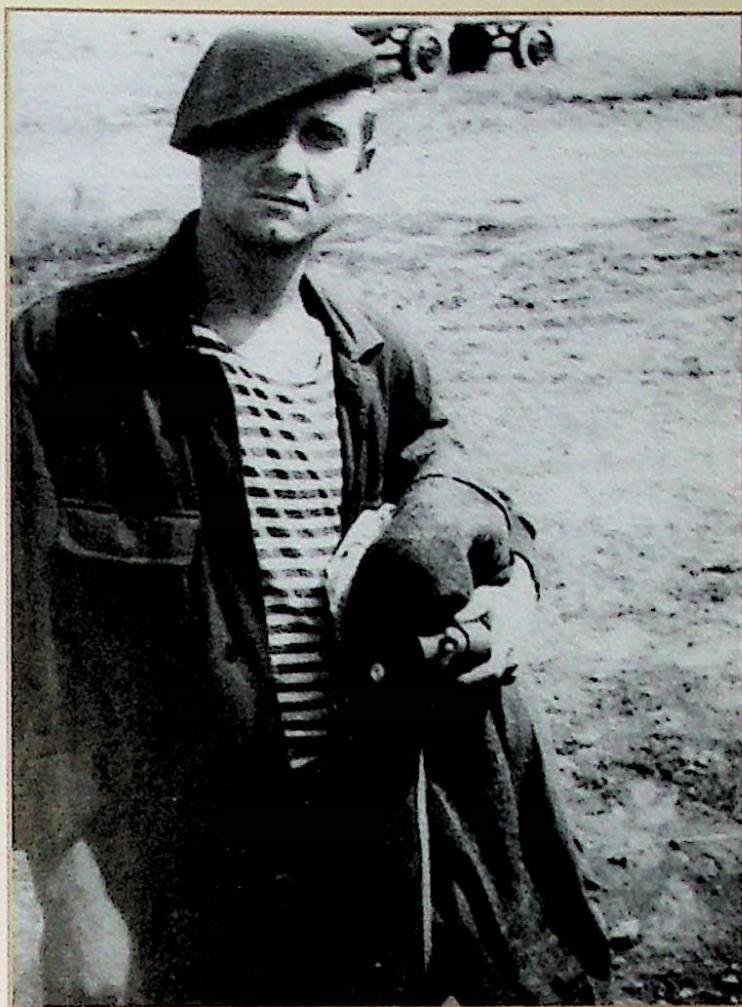
Фрагмент Всесоюзного симпозіуму «Емоційна регуляція навчальної та трудової діяльності», який відбувався за головуванням Олексія Чебікіна, м. Одеса

Фрагмент Всесоюзної конференції «Емоційна регуляція навчальної діяльності»,
організованої Олексієм Чебикіним, м.Одеса

Участь Олексія Чебикіна в VI Всесоюзному з'їзді психологів,
м. Москва

Повернення Олексія Чебікіна
з військової експедиції
території «Х»

Виступ академіка Олексія Чебікіна на Міжнародному конгресі
з проблем психічного здоров'я, м. Токіо

Академік Олексій Чебикін у складі учасників засідання Відділення психології, вікової фізіології та дефектології АПН України

Академік Олексій Чебикін у складі учасників Міжнародного семінару з дослідження можливостей людського мозку, м. Піза

Академік Олексій Чебикін проводить аспірантський семінар у ПНЦ АПН України

Академік Олексій Чебикін у складі делегації на конгресі психологів, м. Афіни

Відкриття академіком Олексієм Чебикіним відконструйованого головного корпусу
Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського

Участь академіка Олексія Чебикіна в нараді президентів університетів США та України

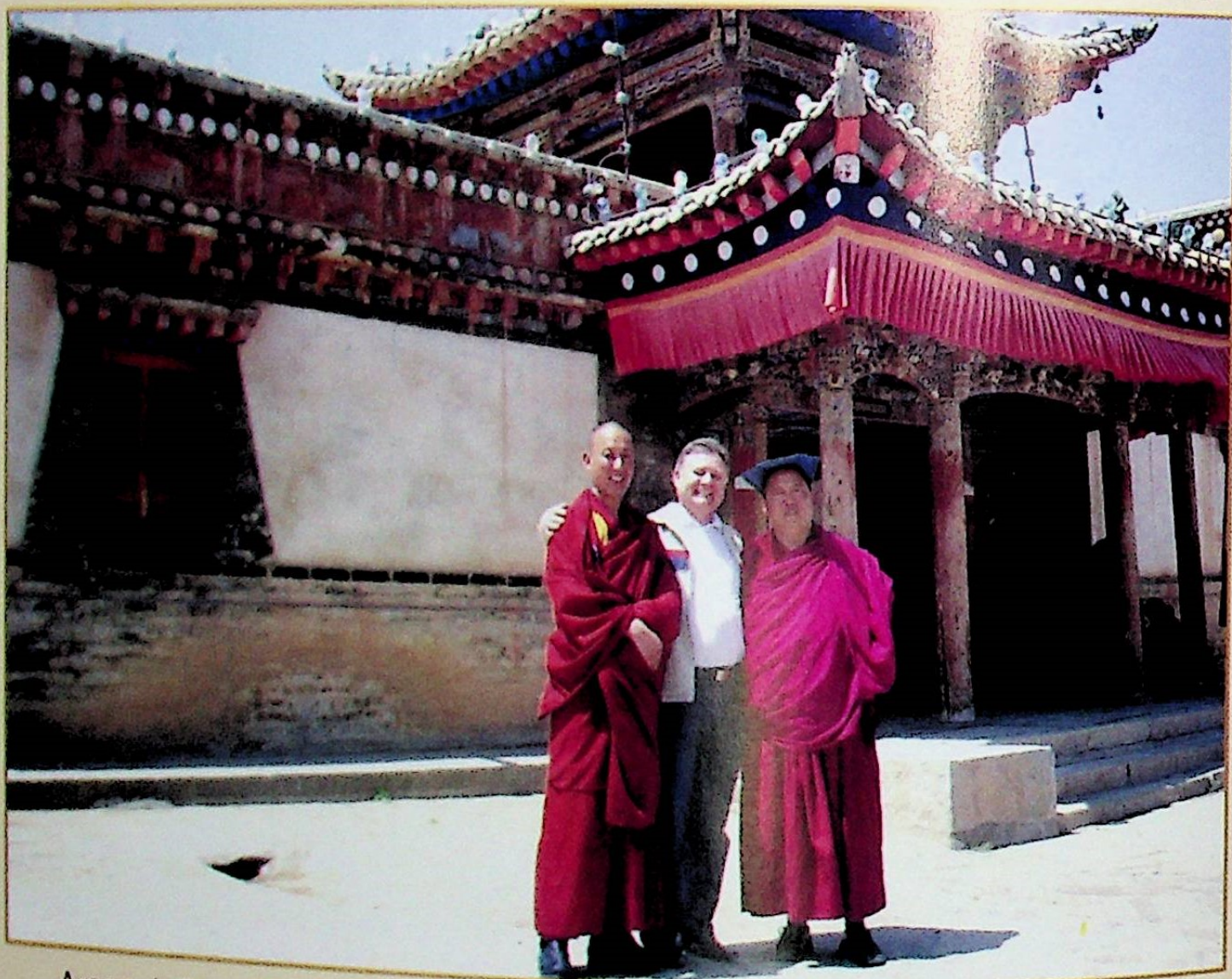
Академік Олексій Чебикін у ролі Діда Мороза вітає студентів Інституту психології з Новим роком

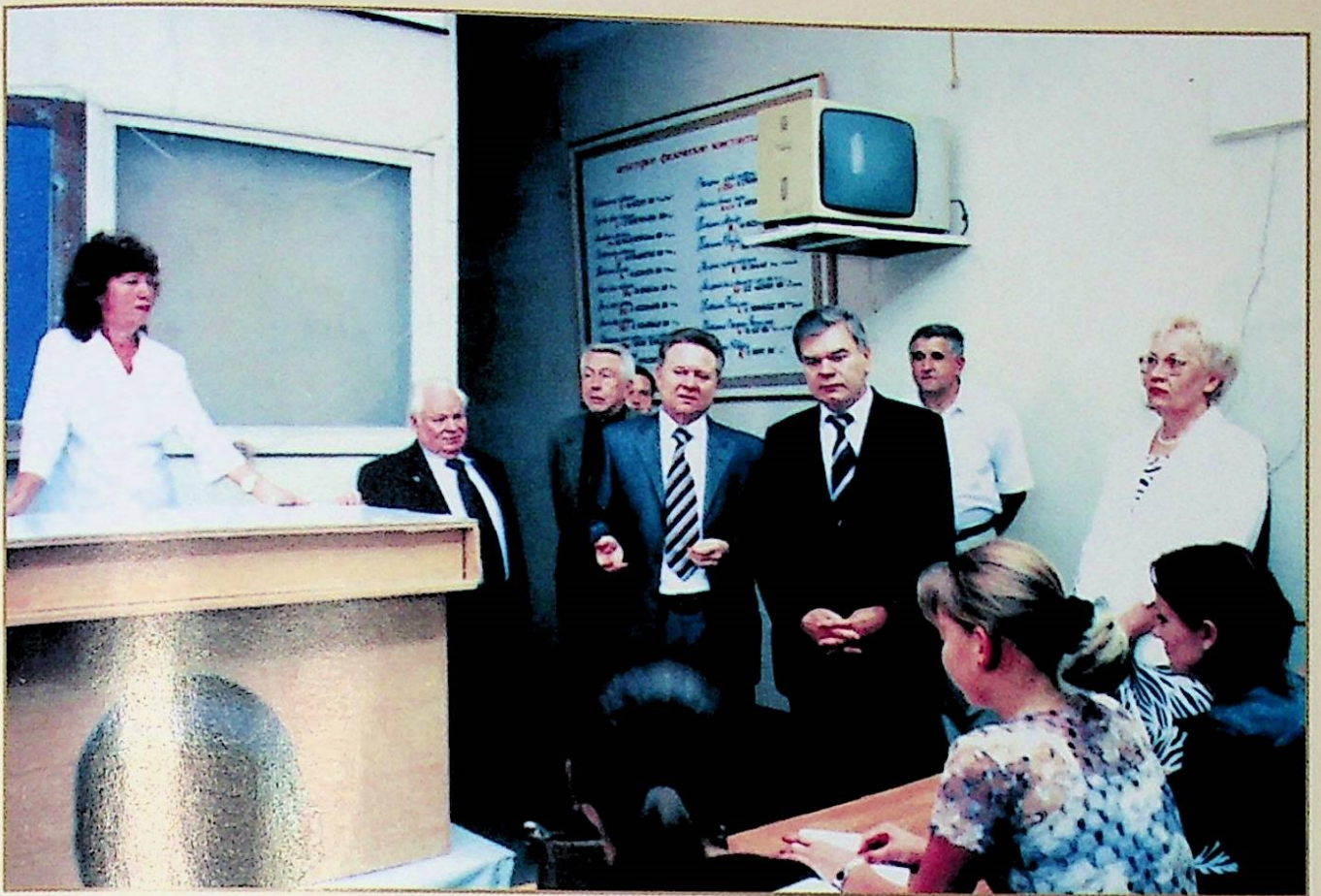
Академік Олексій Чебикін у складі учасників українсько-германського проекту «TEMPUS-TACIS» – «HUREMA», м.Хаген (Німеччина)

Академік Олексій Чебикін із членами кафедри теорії та методики психологічної психології
Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. Д. Ушинського

Академік Олексій Чебикін завершує перебування в Тибетському монастирі

Академік Олексій Чебикін знайомить президента АПН України В. Г. Кременя із системою викладання в університеті

Академік Олексій Чебикін приймає учасників виїзного засідання Президії АПН України в університеті

Академік Олексій Чебикін проводить переговори з представниками
Баварського дому про співробітництво

Психологічний експеримент.
Висновок: Італійські голуби добре розуміють «Одеську» мову

Академік Олексій Чебікін презентує проект «Міжнародний консорціум онлайн»

Стажування академіка Олексія Чебікіна у Вищій школі адміністративного управління, Польща

Академік Олексій Чебикін відкриває урочисте засідання загальних зборів університету

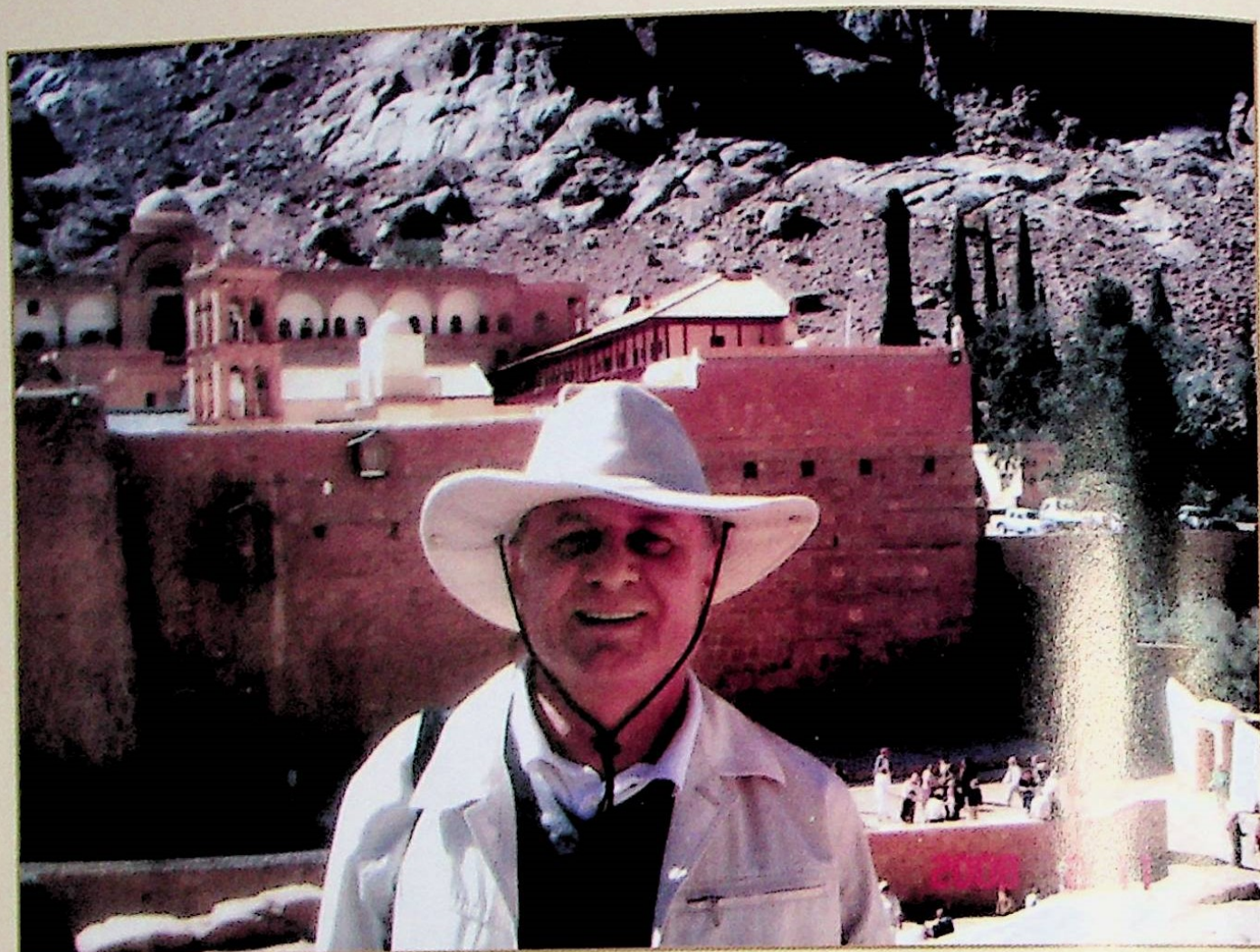
Зустріч академіка Олексія Чебикіна з доктором В. Карловським з питань підготовки спільної книги, м. Ньюарк, США

Академік Олексій Чебикін проводить науковий семінар з аспірантами кафедри теорії та методики практичної психології

Зустріч на Президії
АПН України
академіка
О. Я. Чебікіна й
академіка
С. Д. Максименка
з президентом
Національної
академії наук
Б. Є. Патonom

Участь академіка Олексія Чебикіна в експедиції до Африки

Академік Олексій Чебикін з онуком Олексієм

Гірський екстрім
академіка Олексія Чебикіна
«Старт»

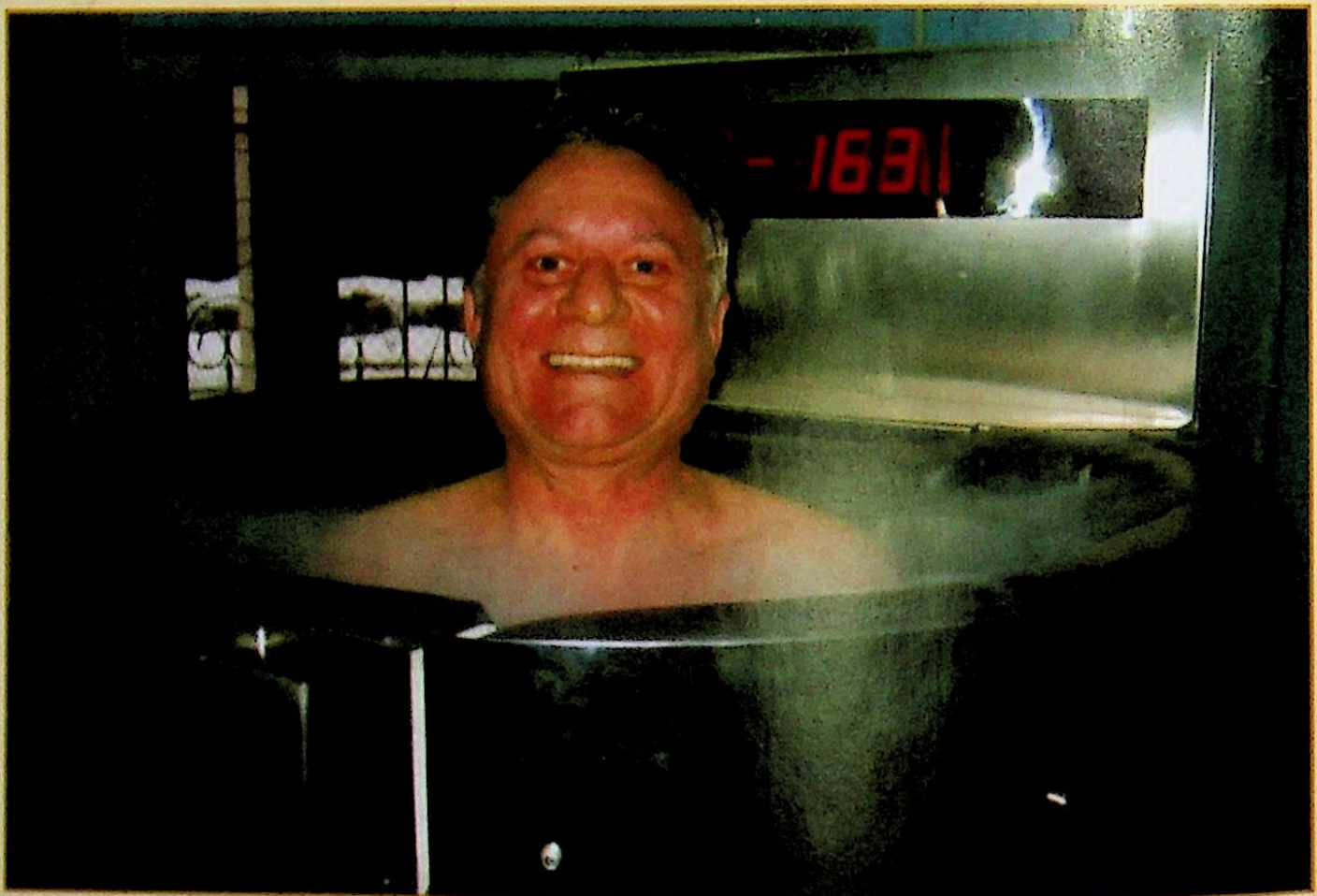

Улюблене місце занять гірськими лижами подружжя Чебикіних

Підготовка до «штурму чергової висоти шістьдесятки»
наукової школи академіком Олексієм Чебикінім:

«Заправка киснем – 30 хв.»

«Загартування криогеном – 30 хв.
Мінус 163 градуси»

Академік Олексій Чебикін у складі української делегації
відвідує департамент освіти США

Стажування академіка Олексія Чебикіна у Вашингтонському університеті, США

Завершення переговорів
академіка Олексія
Чебикіна з президентом
Американської Асоціації
Університетів

Академік Олексій Чебикін проводить переговори про наукове співробітництво з
науковцями університету м. Чикаго

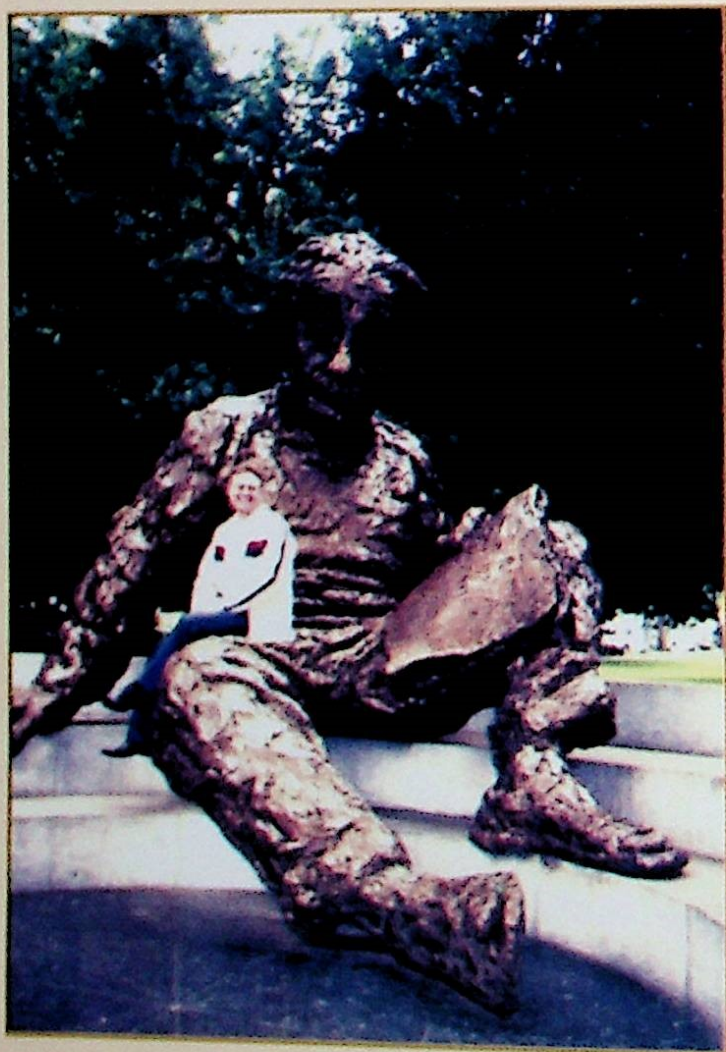
Виступ академіка Олексія Чебікіна на Євразійській платформі "DA"

Академік Олексій Чебікін з робочим візитом
в університеті Сіан, Китай

Академік Олексій Чебикін як керівник проекту
«Адміністративний діалог в університетській освіті»

Академік Олексій Чебикін
засвідчує, що теорії Енштейна –
суто психологічний продукт його
мозку, в якому гностичні емоції є
визначальними

Учасник академіка Олексія Чебікіна в російсько-українській нараді з проблем наукового співробітництва

Відкриття академіком Олексієм Чебікіним турецького центру в університеті

Академік Олексій Чебикін у складі української делегації на міжнародній конференції з проблем корупції в освіті, м. Болонья

Підписання академіком Олексієм Чебикіним угоди про співпрацю з університетом м. Бостона

Проведення наради академіком Олексієм Чебикіним з колегами
з Middlesex Community College, м.Бостон

Зустріч академіків В. П. Андрущенка, В. Г. Кременя, О. Я. Чебикіна з академіком
Російської академії В. В. Рубцовим та обговорення проблем розвитку сучасної
психологічної освіти, м. Москва

Відвідування академіком Олексієм Чебікіним лабораторії Гарвардського університету в межах спільних досліджень

Академік Олексій Чебікін на стажуванні в США

Академік Олексій Чебікін вручає студентський квиток першокурсникам університету

Завершення переговорів академіка Олексія Чебікіна про співробітництво університету з начальником управління освіти м. Стамбула

Доповідь академіка Олексія Чебикіна на спільному круглому столі вчених України і Туреччини

Академік Олексій Чебикін знайомить президента АПН України В. Г. Кременя з експериментом, що проводиться у ПНЦ АПН України

Науковий звіт академіка Олексія Чебікіна на Колегії МОН України з проблем підготовки сучасного вчителя, м. Харків

Академік Олексій Чебікін приймає Високопреосвященного Агафангела, Митрополита Одеського й Ізмаїльського

Академік Олексій Чебікін приймає нагороду університету
Почесну грамоту Кабінету Міністрів

Академік Олексій Чебікін головує на Міжнародному симпозиумі «Революція в
університетській освіті: глобалізація й індивідуалізація – погляд у майбутнє»

Олексій Чебикін проводить засідання спеціалізованої вченої ради університету
із захисту дисертацій із психології

Академік Олексій Чебикін на тусовці з аспірантами

Завершення переговорів з питань співпраці
з ректором Чінхайського університету, Китай

Виступ академіка Олексія Чебикіна на загальних зборах
АПН України

Академік Олександр Чебикін
від університету
підписує міжнародну
конвенцію
Magna Charta

Президент Асоціації університетів Центральної та Східної Європи вітає
академіка О. Я. Чебікіна з обранням його до складу Ради

Аспірантка академіка Олексія Чебикіна Т. Сінельникова презентує на міжнародному форумі власний тренінг

Академік Олексій Чебикін за домашнім робочим місцем

422. Psychological Health of children in the Condition of Social and Econom. Instability // XIV World Congress of Social Psychiatry Hamburg, Germany, 1994.
423. Pproblem of Psychological, Prognosis of Social Staggering Events in Europe // Annual Meeting with Symposium «The role of Psychology in the former blok of East-European Countries and the problem of transition». Lissabona, 1994.
424. Prospective of Contemporary Psychology // Annual Meeting with Symposium «The role of Psychology in the former blok of East-European Countries and the problem of transition». Lissabona, 1994. (Chustrak A.).
425. Post-stress states in Children // 15th International Conference of the Stress and Anxiety Research Society (STAR), Madrid Spain, 1994.
426. Structure of Emotionnalityj in Children who were Exposed to Radioactive Pollution in Chernobyl area // 15th International Conference of the Stress and Anxiety Research Society (STAR), Madrid Spain, 1994. (Chustrak A.).
427. Correction on neuro-physiological disorders of statokinetic stability // XIX-th Collegium International Neuro-Psychopharmacologic um. 1994. Washington. (Chustrak A.).
428. Комфортность занятия как условие присвоения целей обучения // «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков» Материалы международного конгресса. — Одесса, 1994. — С. 198. (В соавторстве с Н. Д. Хмель, В. О. Искрой).
429. Методика подготовки будущего учителя к регуляции эмоциональных состояний // «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков». Материалы международного конгресса. — Одесса, 1994. — С. 68. (В соавторстве с И. Г. Головской, Н. Д. Хмель).
430. Особливості післястресових станів у дітей та підлітків // «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков». Материалы международного конгресса. — Одесса, 1994, — С. 149. (У співавторстві з Т. М. Чебикіною).
431. Некоторые проблемы и перспективы развития психологической науки в Украине // Сучасна психологія у ціннісному вимірі. Матеріали III Костюкоських читань. — Київ, 1994. — Т. I. — С. 123.
432. Children Cognitive Activities emotional regulstion // Fourth Biennial International Conserence. Brighton. England. 1995.
433. Post-stress states of Children who were Exposed to Radioactive Pollution // Fourth Biennial International Conserence. Brighton. England. 1995. (Chustrak A.).
434. Development of contemporaty Psychology // IV European Congress of Psychology, 1995. Athens. Greece. — P. 358-359.
435. Emotional structure of Children who were Exposed to Radioactive Pollution // IV European Congress of Psychology, 1995. Athens. Greece. P. 349-350. (Chustrak A.).
436. Emotional structure of Children // IV European Congress of Psychology, 1995. Athens. Greece. — P. 696-697.

437. Psychological nature of animation as element of computere programmine / / 6-th International Conference on Human-Computer Interaction Pacifico Jokohama Japan, 1995.

438. Motivative stimulation of computere programra // 6-th International Conference on Human-Computer Interaction Pacifico Jokohama Japan, 1995.

439. Emotional state of schoolchildren who were suffered after Chernobyl accident // XXVI International Congress of Psychology, Montreal, QC. Canada, 1996. (Chustrak A.).

440. Learner's emotions and motivations // XXVI International Congress of Psychology, Montreal, QC. Canada, 1996.

441. Impact of stress-factors of technical accident on emotional sphere of children // XXth C.I.N.P. Congress Collegium International Neuro-psycho-profarmachologicum Australia, 1996. (Chustrak A.).

442. Prophylactic of Emotional stress in schoolchildren // XXth C.I.N.P. Congress Collegium International Neuro-psycho-profarmachologicum Australia, 1996.

443. Reculiarties of depressive states in children // XXth C.I.N.P. Congress Collegium International Neuro-psycho-profarmachologicum Australia, 1996.

444. Psychosocial rehabilitation of children who were suffered from Chernobyl accident // Towards Full Citizenship of the Person with Mental Illness through, Psychosocial Rehabilitation Netherlands, 1996.

445. Psychological Structure of Post-stress states in Children // Stress and Anxiety Research Society Star 96.

446. Emotional Characteristics of Post-stress of Children // 17th International Star Conference. Austria, 1996.

447. Study without stress // 18th International Conference of the stress and Anxiety Society, Dusseldorf, Germany, — 1997. — P. 32.

448. Determinants of Post stress states in children who were suffered after Chernobyl accident // 18th International Conference of the stress and Anxiety Society, Dusseldorf, Germany. 1997. — P. 38. (I. Palshkova.)

449. Psychological structure of post stress states in children // 18th International Conference of the stress and Anxiety Society, Dusseldorf, Germany, 1997. — P. 33. (Z. Curlynd.).

450. Psychological and star // 19th international STAR Conference. TURKE-1998.

451. Про використання знань психології в соціально-політичній та економічній діяльності // «Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія». Матеріали методологічного семінару АПН України. — К., 1998. 277-278

452. До питання вдосконалення підготовки фахівців з інформатики // Інформатика та комп'ютерно-орієнтовані технології навчання. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Хмельницьк, 2001. (У співавторстві з Л. Б. Хіхловським, Б. Б. Петкевич).

453. Гендерные различия в эмоционально-коммуникативной сфере // Проблемы психолого-педагогического сопровождения подготовки фахівців у вищій школі.

Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. — Одеса, 22 грудня 2007. — С. 18-21. (В соавторстве с Т. Додинської). *Нот сі в еб*.

454. Відповідальність студентів як основа успішності навчально-професійної діяльності // Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє. Матеріали Міжнародного симпозиуму, присвяченого 190-й річниці Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — Одеса-Стамбул, 25-30 травня 2007. — С. 127-128.

455. Формування основ професійної компетентності у майбутнього вчителя // Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє. Матеріали Міжнародного симпозиуму, присвяченого 190-й річниці Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — Одеса-Стамбул, 25-30 травня 2007. — С. 12-14.

456. Про умови підготовки інтегрованих магістрів в педагогічній освіті // Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє. Матеріали Міжнародного симпозиуму, присвяченого 190-й річниці Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — Одеса-Стамбул, 25-30 травня 2007. — С. 126-127.

457. Емоційно-вольова сфера студентів, які займаються різними видами фізичної культури // Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування. — Київ: Педагогічна думка, 2008. — С. 117. (У співавторстві з В. Г. Тодоровою).

458. Історія становлення психологічних наукових шкіл на півдні України (XIX-XX) // Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування. — Київ: Педагогічна думка, 2008. — С. 117. +

459. Моделі прийняття рішення // Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування. — Київ: Педагогічна думка, 2008. — С. 118. (У співавторстві з О. П. Санніковою, А. І. Санніковим). +

460. Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського // Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування. — Київ: Педагогічна думка, 2008. — С. 119. (У співавторстві з А. М. Богуш). +

461. Загальна психологія: довідник конспект // Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування. — Київ: Педагогічна думка, 2008. — С. 120. +

462. Звернення з нагоди дня знань // Калейдоскоп подій та думок. (КПД) — Одеса, 2008. — №3 (10). — С. 1.

463. Ми за незалежне тестування // Аргументи и Факты. — №52. — Декабрь 2008-январь 2009. — С. 13.

464. Формування особистісних особливостей студентів у системі професійної підготовки // Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування. — Київ: Педагогічна думка. 2009. — С. 130.

ДОПОМОЖНІ ПОКАЖЧИКИ

Алфавітний покажчик вибраних праць

- Актуальні проблеми фахової підготовки психологів **260**
- Альмаматер педагогів **319**
- Без права на ошибку **296**
- Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського (загальна редакція) **169**
- Общая психология: справочник-конспект (загальна редакція) **170**
- Вивчення оцінки професійного самовизначення учнівської молоді **266**
- Вивчення постресових станів у дітей **416**
- Визначення педагогічних наукових шкіл у контексті історії освіти **339**
- Використання положень концепції емоційної регуляції у навчально-професійній діяльності при формуванні творчого потенціалу вчителя **414**
- Використання тренінгових технологій у навчально-професійній підготовці студентів-психологів **328**
- Витоки зародження Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського **322**
- Відповідальність студентів як основа успішності навчально-професійної діяльності **454**
- Візуальне мислення та творчість (загальна редакція) **63**
- Влияние стресса на развитие эмоциональной сферы детей **401**
- Влияние тревожности на проявление мыслительных операций у детей **282**
- Влияние эмоциональной устойчивости на интеллектуальную деятельность человека **356**
- Вместо предисловия **239**
- Возможности повышения эмоциональной устойчивости спортсменов-борцов **351**
- Вплив основних концепцій пам'яті на розвиток теорії навчання іноземної мови **269**
- Вступ **333**
- Выраженность риска у студентов **42**
- Выраженность тревожности у детей, воспитывающихся в разных социальных условиях **283**
- Гендерные различия в эмоционально-коммуникативной сфере **453**
- Генезис эмоциональных особенностей у детей разного пола и возраста **43**
- Головну оцінку поставить життя // Калейдоскоп подій та думок **343**

- Гуманизация процесса обучения как проблема управления сферой чувств учащихся **225**
- Движения эмоций, детерминирующих учебно-познавательную деятельность **372**
- Детерминанты эмоциональной устойчивости учебной деятельности **367**
- Деякі теоретичні міркування щодо вдосконалення системи підготовки фахівців-психологів **235**
- Диагностика и регуляция эмоциональных состояний (введение и общая редакция) **56**
- Диагностика и формирование эмоциональной устойчивости **33**
- Диагностика и формирование эмоциональной устойчивости (на примере учебно-профессиональной деятельности операторов) **2**
- Диагностика социально-психологических особенностей эмоциональной сферы личности **210**
- Диагностика эмоционального состояния с целью его корреляции **368**
- Динаміка змін у показниках емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці **303**
- Диагностика особистісних професійно важливих якостей державних службовців та соціально-психологічне супроводження їхнього кар'єрного становлення (загальна редакція, перший етап) **26**
- Диагностика та корекція затримки психічного розвитку дітей **13, 16, 19**
- Диагностика та корекція мислення в особистості, яка розвивається **40**
- До питання вдосконалення підготовки фахівців з інформатики **288, 452**
- До питання про психологічний відбір спортсменів **190**
- До проблеми впровадження ступеневої системи освіти **244, 257**
- До проблеми психологічного забезпечення процесу модернізації політичної діяльності **295**
- Дорогі абітурієнти **323**
- Дослідження емоційно-мотиваційної готовності дітей до навчання **272**
- Дослідження особистих ставлень підлітків до небезпеки ураження ВІЛ **317**
- Дослідження психологічної готовності до подружніх взаємостосунків старших підлітків та юнацтва **307**
- Емоційна регуляція діяльності як основа гуманізації процесу навчання **261**
- Емоційна регуляція діяльності: деякі підсумки досліджень **268**
- Емоційна сфера дітей та особливості її розвитку **41**
- Емоційна сфера дітей, які виховуються в різних соціальних умовах **285**
- Емоційний розвиток дітей різного віку та статті **305**
- Емоційно-вольова сфера студентів, які займаються різними видами фізичної культури **457**
- Емоційно-вольовий образ «Я» студентів, що займаються різними видами фізичної культури **318**

- Емоційно-мотиваційне забезпечення процесу розв'язання навчальних завдань на уроках математики **273**
- З адміністраторів у проектанті **242**
- За педагогикой — будущее **310**
- Зависимость развития мышления детей от социально-политических условий их воспитания **272**
- Загальна психологія: довідник-конспект **461**
- Задачи по составлению психолого-педагогической характеристики учащегося **146**
- Залежність розвитку емоційної сфери від змін у структурі особистості **270**
- Звернення з нагоди дня знань **463**
- Звернення ректора до абітурієнтів **347**
- Звіт Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського за 2003-2008 рр. **341**
- Изучение влияния аварии ЧАЭС на эмоциональную сферу детей и выявление адекватных подходов к организации их учебной деятельности **7**
- Изучение эмоциональной устойчивости учащихся **189**
- Изучение эмоциональных состояний учебно-познавательной активности и условий их коррегирования **380**
- Исследование некоторых форм управления эмоциональными состояниями спортсменов-борцов **350**
- Исследование постстрессовых состояний у детей **255**
- Исследование сформированности саморегуляции у подростков **293**
- Исследование факта эмоциональности как детерминанты учебно-познавательной активности **377**
- Исследование эмоционально-волевых проявлений учащихся **415**
- Исследование эмоциональной сферы населения, пострадавшего в результате аварии на ЧАЭС **6**
- Исследование эмоциональных проявлений, характеризующих психическое здоровье детей и подростков **240**
- Исследования эмоциональной устойчивости и психологических средств ее формирования **193**
- Ілля Григорович Білявський: віхи життя і творчості **312**
- Індивідуально-орієнтоване навчання в межах системно-розвивальної концепції підготовки вчителя **286**
- Історія становлення психологічних наукових шкіл на півдні України (XIX – XX) **48, 458**
- Інститут психології **332**
- Історія становлення українських психологічних наукових шкіл Одещини **327**
- К вопросу о диагностике эмоциональной устойчивости **364**
- К проблеме тренажеростроения для водителей транспортных средств **362**

- Как определить и развить психологическую готовность ребенка к учению в школе **155**
- Класична педагогіка і філологія у світлі сучасних завдань шкільної і вузівської словесності (редакція) **59**
- Комп'ютерне тестування особистісних професійно важливих якостей магістрів державного управління **301**
- Комплексное исследование особенностей эмоциональной сферы детей, подвергшихся влиянию аварии на ЧАЭС **233**
- Комфортность занятия как условие присвоения целей обучения **428**
- Конкретизация теоретико-методологических направлений в общей системе подготовки учителя нового типа **389**
- Лики выбора: голос избирателя **297**
- Лично-психологические детерминанты явления риска **291**
- Личностные детерминанты устойчивости к стрессу студентов-стоматологов **281**
- Майбутнє України — вчитель, якого ми готуємо сьогодні **308**
- Межвузовские информационные системы в научной и учебно-профессиональной подготовке специалистов **230**
- Методика оценки эмоциональной зрелости психолога **247**
- Методика подготовки будущего учителя к регуляции эмоциональных состояний **429**
- Методические рекомендации к песенно-хоровому репертуару для младших школьников (вступительная статья и общая редакция) **147**
- Методические рекомендации по экспресс-оценке и повышения психофизиологической готовности водителей к профессиональной деятельности **152**
- Ми за незалежне тестування **463**
- Моделі прийняття рішення (навчально-методичний посібник) **167, 329, 459**
- Моделі розвитку. ХГТУСА, ПДПУ ім. К.Д.Ушинського **165**
- Можливості побудови та використання дидактичних тестів у системі фахової підготовки державних службовців **162**
- Мотиваційна спрямованість професійного самовизначення учнів ХХ століття **278**
- Мультипликация как психологическая основа представления дидактического материала в обучающих информационных системах **400**
- Навчальна програма з курсу «Загальна психологія» **181**
- Навчальна програма з курсу «Основи організації психологічних досліджень» **180**
- Навчальна програма з курсу «Основи профорієнтаційної роботи» **182**
- Навчальна програма з курсу «Патопсихологія з основами психотерапії» **185**
- Навчальна програма з курсу «Психологія виховної роботи» **183**
- Навчальна програма з курсу «Психологія» (для середньої школи) **184**

- Навчальний план для спеціальності «Практичний психолог та іноземна мова» **179**
- Навчальний план для спеціальності «Психологія» **177**
- Навчальний план для спеціальності «Соціальний педагог та рідна мова» **178**
- Навчання культури спілкування як необхідна передумова виховання учнів у душі миру **254**
- Наслідки та перспективи розробки фундаментальних психолого-педагогічних проблем **294**
- Наука в Одеському педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського (редакція) **61**
- Наука і освіта (загальна редакція). Журнал Південного наукового центру АПН України **66**
- Наукова школа О. П. Саннікової **336**
- Наукова школа С. М. Симоненко **335**
- Наукова школа Ю. Б. Максименко **337**
- Науковий твір «Методика «Незаконченные предложения» (диагностика показателей жизненных перспектив подростков)» **32**
- Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського **169, 460**
- Некоторые концептуальные подходы к системе психологической подготовки учителя **224**
- Некоторые проблемы и перспективы развития психологической науки в Украине **431**
- Нерубайская гимназия — полигон апробации новых технологий обучения **248**
- Нерубайська сільська гімназія, як полігон апробації шкільного предмета «Психологія» **267**
- Новое лицо элитного педагогического образования **311**
- О внедрении эстетической студии в систему продленного дня начальной школы **379**
- О возможности формирования эмоциональной устойчивости оператора **194**
- О возможностях прогнозирования эмоциональной устойчивости **375**
- О диагностике функциональных состояний на тренажерных установках **360**
- О методиках изучения эмоций учебно-познавательной деятельности **374**
- О механизмах эмоционального подкрепления, детерминирующего творческую активность в учебной деятельности и творческое мышление **371**
- О механизмах эмоциональной регуляции в эстетической деятельности **221**
- О природе эмоциональной устойчивости **201**
- О психологических детерминантах эмоциональной устойчивости высококвалифицированных спортсменов **349**

- О специфических эмоциях, детерминирующих познавательную активность **213**
- О средствах психической саморегуляции в связи с формированием эмоциональной устойчивости человека **355**
- О теории учебной деятельности **262**
- О формировании и коррегировании эмоциональной устойчивости личности **366**
- Об использовании функциональной музыки в регуляции учебно-познавательной деятельности **383**
- Об эмоциональной регуляции учебной деятельности при переподготовке операторов **198**
- Об эмоциональном потенциале психической регуляции учебной деятельности **382**
- Образование в кризисе **252**
- Общая психология. Справочник. Конспект **166, 170**
- Определение психологической готовности детей шестилетнего возраста к обучению **151**
- Определение эмоций человека на основе визуальных наблюдений **232**
- Опыт использования новых подходов в системе обучения **417**
- Опыт исследования критериев психологического отбора борцов **188**
- Организация и пути совершенствования учебно-воспитательной практики студентов **153**
- Одеському державному педагогічному інституту 75 років (загальна редакція) **159**
- Основы емоційної регуляції навчальної діяльності **157**
- Основные положения концепции эмоциональной регуляции учебной деятельности **216**
- Особенности диагностики и формирования эмоциональной устойчивости **191**
- Особенности развития эмоциональной устойчивости у детей разного возраста **280**
- Особенности эмоциональной устойчивости и психологические средства ее формирования **145**
- Особенности эмоциональных характеристик в структуре основных теорий, учений **219**
- Особливості післястресових станів у дітей та підлітків **430**
- Особливості професійного іміджу та умови його формування **340**
- Особливості прояву емоційної зрілості особистості, яка розвивається **325**
- Особливості усвідомлення небезпечної поведінки дітьми **292**
- Памятка для водителей автомобилей междугородних и международных сообщений по повышению психологической готовности к выезду на линию **148**
- Перелік наукових праць (О.Я.Чебикін) **161**

- Перспективна розгорнута програма діяльності кандидата на посаду ректора Південноукраїнського державного педагогічного університету **342**
- Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Історичний поступ, сучасність, майбутнє **168, 309**
- Підготовка вчителів до управління емоціями учнів **23**
- Подготовка учителя и определение эмоций у слабослышащих детей **390**
- Попытка выделения психологических и дидактических условий эмоциональной регуляции учебной деятельности **354**
- Попытка создания модельных психограмм личности, предопределяющих успешность деятельности в эмоциогенных условиях **365**
- Попытка экспериментального исследования образца психических качеств, обеспечивающего достижение цели спортсменов в условиях международных соревнований **187**
- Пособие по освоению курса педагогики **158**
- Постанова конференції **258**
- Построение курса геометрии для первого класса на основе содержательных обобщений **353**
- Презентація. ХГТУСА, ПДПУ ім. К. Д. Ушинського **164**
- Приемы регуляции эмоциональных состояний в учебной деятельности **217**
- Пристрій для вивчення окоміру **31**
- Про використання знань психології в соціально-політичній та економічній діяльності **451**
- Про основні компоненти та механізми прояву емоційної зрілості **338**
- Про умови підготовки інтегрованих магістрів у педагогічній освіті **456**
- Проблема емоційної зрілості в психології **274**
- Проблема підготовки вчителів до діагностики та корекції емоційних станів **17**
- Проблема підготовки вчителів до управління та корекції емоцій учнів **20**
- Проблема підготовки фахівців-психологів **237**
- Проблема психологической устойчивости профессиональной деятельности **204**
- Проблема удосконалення системи підготовки сучасного вчителя **250**
- Проблема эмоциональной регуляции в педагогической деятельности **208**
- Проблема эмоциональной регуляции в учебной деятельности **226**
- Проблема эмоциональной регуляции в учении **222**
- Проблема эмоциональной регуляции учебной деятельности **199**
- Проблема эмоциональной регуляции учебной и трудовой деятельности **386**
- Проблема эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности учащихся **207**
- Проблема эмоциональной устойчивости **38, 215**
- Проблемы эмоционального и рационального в дидактике (общая редакция) **57**
- Провідний осередок української освіти **330**

- Програма педагогічних інститутів по курсу «Основи організації і проведення психологічних досліджень» для спеціальності 2121 «Педагогіка і методика начального навчання» (експериментальний варіант) **172**
- Програма педагогічних інститутів по курсу «Психологія» для спеціальності 2121 «Педагогіка і методика начального навчання» (експериментальний варіант) **171**
- Програма практикума «Діагностика і психолого-педагогічна техніка регуляції пізнавальної активності» для спеціальності 2121 «Педагогіка і методика начального навчання» (експериментальний варіант) **173**
- Програма спецпрактикума «Основи емоціональної регуляції навчальної діяльності» для студентів педагогічних вузів **176**
- Прояв агресивності в дітей, що виховуються в різних соціальних умовах **306**
- Прояв та корекція ризику в студентів **304**
- Психодіагностика творчого потенціалу в емоціональній регуляції навчально-професійної діяльності **393**
- Психодіагностика за модульною системою організації навчання **163**
- Психодіагностика професійно важливих якостей особистості в системі фахової підготовки магістрів державного управління **299**
- Психокорекція затримки психічного розвитку учнів **46**
- Психологічна корекція емоціональної зрілості **276**
- Психологічна допомога горожанам: цивілізовані шляхи її розвитку **251**
- Психологічна сутність реклами як засобу маніпулювання свідомістю **302**
- Психологічна стійкість професійної діяльності (загальна редакція) **52**
- Психологічні аспекти формування емоціональної стійкості в навчальній діяльності **197**
- Психологічний аналіз ситуацій, що призводять до срывів в трудовій діяльності **358**
- Психологічне забезпечення структурних компонентів процесу побудови інформаційних систем навчання **227**
- Психологічне виховання в системі вищої школи України **275**
- Психологія діагностики емоціональних особливостей дітей, що підлягають впливу аварії на ЧАЕС **8**
- Психологічна діагностика емоційних особливостей дітей, що підлягають впливу аварії на ЧАЕС **10**
- Психологічна освіта в системі вищої школи (загальна редакція) **65**
- Психологічна освіта в системі гуманітарної підготовки студентів **265**
- Психологічна підготовка учнів у системі професійного навчання фахівців морського транспорту **289**

- Психологічна підготовка фахівців суднового обслуговуючого персоналу **39**
- Психологічна підготовка як умова підвищення стійкості до стресів у судно-
вого обслуговуючого персоналу **284**
- Психологічне забезпечення підприємницької діяльності **246**
- Психологічне забезпечення розвитку та діяльності особистості **23**
- Психологічне забезпечення системи екологічного виховання **263**
- Психологічні особливості формування основ професійного іміджу **50**
- Психологія на кожний день **243**
- Психологія підприємства (загальна редакція) **62**
- Психологія спілкування. Програма предмета для учнів старших класів
загальноосвітніх шкіл і ПТУ **186, 253**
- Психологія ставлення підлітків до небезпеки ураження ВІЛ **45**
- Психолого-педагогические аспекты диагностики и формирования эмоци-
ональной устойчивости высококвалифицированных спортсменов **352**
- Психолого-педагогические возможности формирования понятий «вели-
чина» **150**
- Психолого-педагогический аспект эмоциональной регуляции творческой
учебной деятельности **369**
- Психолого-педагогічні аспекти перспективних систем та технологій на-
вчання: погляд у майбутнє (загальна редакція) **58**
- Психолого-педагогічні основи особистісного розвитку в навчальній та на-
вчально-професійній діяльності **296**
- Психомоторная регуляция познавательной активности **149**
- Пути совершенствования тренажерного устройства Т-1 для подготовки
операторов **361**
- Развитие идей К. Д. Ушинского о проблеме в концепции эмоциональной
регуляции учебной деятельности **223**
- Развитие идей теории учебной деятельности в рамках концепции эмоци-
ональной регуляции **249**
- Развитие идей Я. А. Коменского о соотношении чувственных и рацио-
нальных компонентов в структуре системных концепций учения **229**
- Развитие эмоционально-волевых качеств человека в системе физического
воспитания **344**
- Развитие эмоциональной устойчивости школьников в процессе физичес-
кого воспитания **359**
- Развитие эмоциональных проявлений у детей в зависимости от экологи-
ческой среды обитания **402**
- Разработка диагностических программ психологической готовности де-
тей к обучению в школе **5**
- Разработка начального курса геометрии на основе положений содержа-
тельных обобщений и условий эмоциональной регуляции познавательной ак-
тивности **I**

- Распознавание педагогами эмоций учащихся **220**
- Расширение понятия Г. С. Костюка о проблемных ситуациях в концепции эмоциональной регуляции учебной деятельности **392**
- Реализация положений теории эмоциональной регуляции в эстетическом воспитании детей **4**
- Реалізація концептуальних положень системно-діяльнісної теорії підготовки вчителя, виходячи з вимог кредитно-модульної системи **314**
- Резолюция **241**
- Развитие личности в різних умовах навчальної діяльності **28**
- Развитие познавательной деятельности майбутніх учителів **228**
- Развитие проблемы эмоциональной регуляции деятельности відповідно до теоретичних обґрунтувань С. Л. Рубінштейна **231**
- Розробка комп'ютерного варіанту методики діагностики емоційної зрілості **22**
- Розробка системи підготовки фахівців-психологів в освітніх закладах України **11, 15, 18**
- Самодостаточность как фактор психологической совместимости автомобильных экипажей **363**
- Система підготовки вчителя як будівника навчального процесу, організатора спільної діяльності та фахівця, який володіє теоретичним типом мислення **236**
- Систематизация методов регуляции эмоций применительно к условиям учебной деятельности **218**
- Системно-діяльнісна концепція підготовки вчителя **29**
- Системно-діяльнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя **47**
- Системно-розвивальна концепція в підготовці вчителя **287**
- Системно-розвивальна концепція підготовки державних службовців як перспективна основа їхнього професійного становлення в аспекті інтеграції України в Європейський Союз **300**
- Совершенствование психологической подготовки учителей к управлению эмоциональным состоянием учащихся **206**
- Совершенствование системы обучения при помощи приемов саморегуляции эмоциональных состояний **348**
- Современные аспекты патогенеза невротических расстройств и актуальность разработки их донологической диагностики по одгетивным психофизиологическим критериям **324**
- Социально-психологические аспекты эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности **376**
- Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков (Общая редакция) **60**
- Соціально-психологічна природа емпатії: проблеми та перспективи досліджень (загальна редакція) **64**
- Сравнительная характеристика развития эмоциональной сферы у детей **403**

- Становлення емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці **313**
- Створення параметричних моделей для аналізу доцільності включення методичного забезпечення до змісту програм підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців та керівників державних підприємств, установ і організацій (загальна редакція, перший етап) **25**
- Стресс как актуальная проблема для современной психологи **279**
- Сформированность основных типов эмоциональной регуляции учебно-профессиональной деятельности у студентов-педагогов **391**
- Сюжетно-ролевой комментарий как средство эмоциональной регуляции учебной деятельности **192, 357**
- Тенденції і закономірності психічного розвитку учнів **24**
- Теоретико-методологические аспекты проблемы эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности **203**
- Теоретико-методологічне та науково-методичне забезпечення самостійної пізнавальної діяльності магістрів державного управління **298**
- Теоретико-методологічні підходи до розуміння неправди в психології **326**
- Теоретические подходы к выделению психологических механизмов, обеспечивающих эмоциональную регуляцию учебной деятельности **200**
- Теорія і методика емоційної регуляції навчальної діяльності (навчальний посібник) **160**
- Типы эмоциогенных ситуаций в операторской деятельности **370**
- У дусі українських педагогічних традицій та інновацій **320**
- Удосконалення процесу вступу до навчальних закладів **256**
- Університетська наука, її здобутки та перспективи розвитку **334**
- Управление эмоциональными состояниями учебно-познавательной деятельности **202**
- Усвідомлення небезпечної поведінки дітьми підліткового віку **46**
- Учебный план и программа дисциплины «Методология и методы психолого-педагогических исследований» **174**
- Учет эмоциональной устойчивости при профотборе и профессиональной подготовке учителя **378**
- Учитель и эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности школьников **214**
- Факторы, детерминирующие эмоциональную устойчивость личности учителя **381**
- Формирование начальных геометрических понятий на основе теории эмоциональной регуляции учебной деятельности **156**
- Формування основ професійної компетентності в майбутнього вчителя **455**
- Формування особистісних особливостей студентів у системі професійної підготовки **464**

- Формування психологічної готовності до подружніх взаємовідносин старших підлітків та юнаків **44**
- Характеристика основных компонентов теории эмоциональной регуляции учебно-познавательной деятельности **205**
- Характеристика эмоциональных изменений в детерминации учебно-познавательной деятельности **209**
- Чернобыльский след. Психологические последствия Чернобыльской катастрофы **37**
- Чи можна удосконалити процес вступу до вищих навчальних закладів **245**
- Школе нужен психолог **196**
- Экспериментальные исследования возможности систематизации средств психической саморегуляции в связи с повышением эмоциональной устойчивости **195**
- Экспериментальный учебный план «Педагогика и методика начального обучения с психологией» (раздел психологической подготовки) **175**
- Эмоциональная работа и эмоциональная регуляция **290**
- Эмоциональная регуляция в структуре учебной деятельности **34**
- Эмоциональная регуляция межсубъектных отношений в учебной деятельности **418**
- Эмоциональная регуляция процесса интериоризации целей **373**
- Эмоциональная регуляция учебно-воспитательного процесса — условие формирования общественно-коллективной активности школьника **384**
- Эмоциональная регуляция учебной деятельности (введение и общая редакция) **54**
- Эмоциональная регуляция учебной деятельности (общая редакция) **55**
- Эмоциональная регуляция учебной деятельности **154**
- Эмоциональная регуляция учебной и трудовой деятельности (предисловие и общая редакция) **53**
- Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности (второе издание) **36**
- Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности **35**
- Эмоционально-волевая сфера студентов, занимающихся различными видами физической культуры **49**
- Эмоционально-мотивационные показатели отношения младших школьников к трудовой деятельности **211, 385**
- Эмоционально-познавательные конфликты **277**
- Эмоциональные состояния детей, проживающих в зоне влияния Чернобыльской катастрофы **238**
- Якісна педагогічна наука та освіта — наше майбутнє **331**
- A Conception of Psychological and Pedagogical Training of Teacher **409**
- Activity Theory: Comparative Analysis of Eastern and Western Approaches **345**
- Animation as a Psychological Base of Didactic Materials Presentation in the Instruction Informatic **406**

- Children Cognitive Activities emotional regulation **432**
- Correction on neuro-physiological disorders of statokinetic stability **427**
- Determinants of Post stress states in children who were suffered after Chernobyl accident **448**
- Development of contemporary Psychology **434**
- Emotional Characteristics of Post-stress of Children **446**
- Emotional Regulation of the Learning Process **346**
- Emotional state of schoolchildren who were suffered after Chernobyl accident **439**
- Emotional structure of Children who were Exposed to Radioactive Pollution **435**
- Emotional structure of Children **436**
- Emotionality as a Prerequisite for Success in Pedagogical Activities **387**
- Engineering Psychology, Health and Computer System Design **315**
- Economics and Psychology Development in Theory and Practice **144**
- Future Teachers! Training for Emotional Regulation of Educational Activities **394**
- Impact of stress-factors of technical accident on emotional sphere of children **441**
- International Bulletin Board **399**
- Kształcenie gotowości nauczycieli do regulacji emocjonalnej działalności Poznawczej uczniów **234, 398**
- Learner's emotions and motivations **440**
- Learning Emotional Motivative Ensuring in Human-Computer Interaction System **407**
- Method of Cognitive Activity Regulation **408**
- Motivative stimulation of computer program **438**
- Motivative stimulation of ensuring in computer programs **264**
- Post-stress states in Children **425**
- Post-stress states of Children who were Exposed to Radioactive Pollution **433**
- Problem of Psychological, Prognosis of Social Staggering Events in Europe **423**
- Preparing Students for Controlling Emotions in Professional-Teaching **395**
- Problem of Children's Stress **420**
- Prophylactic of Emotional stress in schoolchildren **442**
- Prospective of Contemporary Psychology **424**
- Psychological and star **450**
- Psychological Health of children in the Condition of Social and Econom. Instability **422**
- Psychological nature of animation as element of computer programming **437**
- Psychological Stability of Occupational Performance **212, 388**
- Psychological Structure of Post-stress states in Children **445, 449**

- Psychology on the Boundary of the XXI Century **410**
- Psychophysiological Diagnostics of Determinants of Emotional Stability **413**
- Psychoprophylaxis of Poststress states in Children Suffered from Chernobyl accident **421**
- Psychoprophylaxis of unfavourable emotional states **419**
- Psychosocial rehabilitation of children who were suffered from Chernobyl accident **444**
- Radioactive Influence on Emotional State of Children **404**
- Reculiarties of depressive states in children **443**
- Structure of Emotionnalityj in Children who were Exposed to Radioactive Pollution in Chernobyl area **426**
- Study without stress **447**
- The Conception of Emotional Regulation of Cognitive Activity **405**
- The Conception of Regulation of the Emotional Activity **397**
- The Emotiogenic Situations and Statocinetic Stabiliity **396**
- The Mental Development of Children who were Exposed to Radioactive Influence **411**
- The metod of determinating and regulating the learners' Emotions **12**
- The task as a basic object of study in HCI system **316**

Показчик наукових програм, тем та проектів, виконаних під керівництвом академіка Олексія Чебикіна

- Актуальні питання виховання особистості
- Диагностика и формирование эмоциональной устойчивости (на примере учебно-профессиональной деятельности операторов)
- Диагностика особистісних професійно важливих якостей державних службовців та соціально-психологічне супроводження їхнього кар'єрного становлення (загальна редакція, перший етап)
- Диагностика та корекція затримки психічного розвитку дітей /етаповий/
- Диагностика та корекція затримки психічного розвитку дітей
- Діти Чорнобиля / Вивчення емоційної сфери дітей, які постраждали від аварії Чорнобильської АЕС
- Изучение влияния аварии ЧАЭС на эмоциональную сферу, детей и выявление адекватных подходов к организации их учебной деятельности
- Исследование эмоциональной сферы населения, пострадавшего в результате аварии на ЧАЭС
- Міжнародний проект «Професійні міжнародні викладацькі студії»
- Міжнародний проект «Професіонали Професіоналам»
- Міжнародний університетський консорціум онлайн
- Підготовка вчителів до управління емоціями учнів
- Підготовка вчителя до оцінки та корекції емоцій учнів
- Проблема керування навчально-професійною діяльністю
- Проблема підготовки вчителів до діагностики та корекції емоційних станів
- Проблема підготовки вчителів до управління та корекції емоцій учнів
- Проблема емоціональної регуляції учебной и трудовой деятельности
- Проект «Використання тренінгових технологій в подоланні стресу» по лінії фонду «Відродження»
- Проект «Психологічна профілактика ураження СНІД» по лінії фонду «Відродження»
- Проект з інтенсивного вивчення англійської мови по лінії фонду «Відродження»
- Психокорекція затримки психічного розвитку учнів
- Психологія діагностики емоціональних особливостей дітей, подвергшихся влиянию аварии на ЧАЭС
- Психологічна діагностика емоційних особливостей дітей, які підлягали впливу аварії на ЧАЕС
- Психологічне забезпечення розвитку та діяльності особистості
- Психологічні основи чотирирічної початкової освіти на 1987-1991 р.
- Психолого-педагогічні основи особистісного розвитку в навчальній та навчально-професійній діяльності

- Разработка диагностических программ психологической готовности детей к обучению в школе
- Разработка начального курса геометрии на основе положений содержательных обобщений и условий эмоциональной регуляции познавательной активности
- Ракита АН
- Реализация положений теории эмоциональной регуляции в эстетическом воспитании детей
- Розвиток особистості в різних умовах навчальної діяльності
- Розробка комп'ютерного варіанту методики діагностики емоційної зрілості
- Розробка системи корекції затримки психічного розвитку дітей
- Розробка системи підготовки фахівців-психологів в освітніх закладах України
- Рядно АН
- Системно-діяльнісна концепція підготовки вчителя
- Створення параметричних моделей для аналізу доцільності включення методичного забезпечення до змісту програм підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців та керівників державних підприємств, установ і організацій
- Стреси в навчанні
- Тенденції і закономірності психічного розвитку учнів
- Теоретико-методологічні основи психолого-педагогічного супроводу особистості на різних етапах професійного становлення
- Теоретико-методологічні основи становлення особистості психолога в системі фахової підготовки
- Теоретико-методологічні проблеми емоційної регуляції пізнавальної активності
- Трансатлантичний проект «Психологічна наука в США та Україні: здобутки та тенденції розвитку»
- The metod of determinating and regulating the learners' Emotions

Алфавітний покажчик вибраних міжнародних і всеукраїнських з'їздів, конференцій, семінарів, в яких брав участь академік Олексій Чебикін

- Актуальні проблеми психології і сучасність: Міжнародна науково-практична конференція. — Київ, 1992. 402
- Актуальные вопросы культуры и искусства: Республиканская научно-практическая конференция. — Одесса, 1987. 379
- Актуальные проблемы социальной психологии: Всесоюзный симпозиум. — Кострома, 1986. 376
- Воспитание, обучение и психическое развитие: V Всесоюзный съезд психологов СССР. — М., 1977. 350
- Диагностика и регуляция эмоциональных состояний: Всесоюзный симпозиум. — М., 1990. 218
- Республіканська конференція «Соціально-психологічні проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя». — Київ, 1992. 228
- Всесоюзный семинар заведующих кафедрами педагогики и методики начального обучения. — Минск, 1985. 199
- Международная конференция «Новые подходы в обучении и воспитании учащихся: поиски, проблемы, задачи». — Одесса, 1992. 225
- Международная конференция «Проблемы эмпатии в психологи». — Одесса, 1995. 247
- Международная конференция «Университеты и общество. Сотрудничество университетов на рубеже веков». — Москва, 2000. 275
- Республиканская конференция «Новые информационные технологии обучения в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1992. 400
- Республіканська конференція «Психолого-педагогічні та медичні проблеми дітей, що постраждали від Чорнобильської катастрофи». — Ялта, 1993. 416
- Республіканська конференція «Нові інформаційні технології навчання у навчальних закладах України». — Одеса, 1993. 237
- Задачи подготовки к идейно-политическому воспитанию творческой молодежи: Республиканское научно-методическое совещание. — Одесса, 1976. 348
- Міжнародна конференція «Виховання екологічної культури». — Одеса, 1997.
- Всеукраїнська конференція. «Психологічна освіта в системі вищої школи». — Одеса, 1997. 263
- Інформатика та комп'ютерно-орієнтовані технології навчання: Всеукраїнська науково-практична конференція. — Хмельницьк, 2001. 288
- Категории, принципы и методы психологии. Психические процессы: VI Всесоюзный съезд Общества психологов СССР. — М., 1983. 355
- Межвузовская научно-практическая конференция, посвященной вопросам подготовки учителя. — Херсон, 1990. 391

- Международный конгресс «Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков». — Одесса, 1994. **239**
- Международная конференция «Актуальные проблемы психологической службы: теория и практика». — Одесса, 1992. **232**
- Международная конференция «Теория и практика развивающего обучения: итоги и перспективы». — Уфа, 1995. **249**
- Международная конференция «Современное состояние и перспективы развития гуманитарных наук». — Одесса, 1997. **262**
- Международная научно-практическая конференция «Дифференциация и интеграция психолого-педагогического знания в науке, социальной практике и научных исследованиях». — Смоленск, 2001. **291**
- Научно-практический семинар «Психологическая помощь детям и подросткам с трудностями в общении, поведении и эмоциональными нарушениями». — Одесса, 1996. **255**
- Республиканская конференция «Новые информационные технологии в обучении в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1993. **415**
- Республиканская научно-практическая конференция по проблемам художественного и эстетического воспитания. — Одесса, 1990. **221**
- Всеукраїнська конференція: проблеми, досвід місцевої освіти та виховання. — Одеса, 1995. **250**
- IV Всеукраїнська науково-методична конференція «Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України». — Одеса, 1995. **244**
- Всеукраїнська науково-практична конференція «Інформатика та комп'ютерно-орієнтовані технології навчання». — Хмельницьк, 2001. **288**
- Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених. — Одеса, 1999. **269**
- II Міжнародна науково-практична конференція «Динаміка наукових досліджень-2003». — Дніпропетровськ, 2003. **303**
- II Міжнародна науково-практична конференція «Теоретичні і методологічні проблеми підготовки педагога професійної школи до впровадження інноваційних та інформаційних технологій навчання». — Київ, 2001. **287**
- Міжвузівська конференція «Педагогіка миру в навчально-виховному процесі». — Рівне, 1995. **254**
- Міжнародні Костюківські читання. — К., 1993. **235**
- Міжнародний конгрес «Психологія підприємництва». — Одеса, 1995. **246**
- Науково-практична конференція «Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз». — Київ, 2002. **300**
- Міжнародна конференція «Глобальні перспективи та національні розв'язання проблем спеціального навчання». — Відень, 1993. **236**
- Научно-практическая конференция по психотерапии, лабораторным исследованиям и диагностике. — Одесса, 1987. **377**

- Новые информационные технологии обучения в учебных заведениях: Республиканская конференция. — Одесса, 1992. **400**
- Оздоровительная физическая культура и спорт инвалидов: I Всесоюзная конференция. — Одесса, 1989. **390**
- Педагогические и физиолого-гигиенические основы совершенствования физвоспитания общеобразовательных школ: II Всесоюзная конференция по физическому воспитанию. — Одесса, 1983. **359**
- Первые международные научные Ломовские чтения. — М., 1991. **222**
- Проблемы диагностики и управления состоянием человека-оператора: Всесоюзная конференция, 1984. **195**
- Проблемы инженерной психологии: VI Всесоюзная конференция по инженерной психологии, 1984. **194**
- Проблеми психолого-педагогічного супроводу підготовки фахівців у вищій школі: Всеукраїнський науково-практичний семінар. — Одеса, 22 грудня 2007. **453**
- Проблемы диагностики и управления состояниями человека-оператора: Всесоюзная конференция. — М., 1984. **365**
- Проблемы социально-психологической службы в промышленных предприятиях: Всесоюзная конференция. — Курган, 1985. **368**
- Психологическая наука и практика: Всесоюзная конференция. — Новосибирск, 1987. **380**
- Психологическая наука: проблемы и перспективы: Всесоюзная конференция. — Киев, 1991. **224**
- Психологическая устойчивость профессиональной деятельности: Всесоюзный семинар-совещание. — М., 1984. **197**
- Психологические аспекты тренажеростроения: II Всесоюзная конференция. — Ереван, 1984. **360**
- Психологические основы педагогических психологий: Всесоюзная конференция. — Москва-Волгоград, 1990. **219**
- Психологические проблемы обучения: VII съезд Общества психологов СССР. — М., 1989. **216**
- Психологические условия профессионального становления личности в свете реформы общеобразовательной и профессиональной школы: Всесоюзная конференция. — М., 1988. **381**
- Психология обеспечения АСОУ: Всесоюзный семинар-совещание. — Одесса, 1986. **202**
- Психология учебной деятельности школьников: 2-ая Всесоюзная конференция по педагогике и психологии. — М., 1982. **353**
- Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія: методологічний семінар АПН України. — К., 1998. **451**
- Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє. Міжнародний симпозіум, присвячений 190-й річниці Півден-

ноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — Одеса-Стамбул, 25-30 травня 2007. **454**

· Республиканская научно-практическая конференция по вопросам физического воспитания, комплексного лечения. — Одесса, 1985. **367**

· Республіканські Рубінштейнівські читання. — Одесса, 1992. **403**

· Современная система подготовки легкоатлетов высокого класса: Республиканская научно-практическая конференция. — Киев, 1979. **352**

· Современные проблемы прикладной социологии в трудовых коллективах: Всесоюзная конференция. — Ленинград, 1984. **363**

· Социально-психологические и психо-неврологические последствия аварии на ЧАЭС: Международная конференция. — Киев, 1993. **238**

· Социальные аспекты психического здоровья детей и подростков: Международный конгресс. — Одесса, 1994. **240, 241**

· IV Республіканська конференція «Нові інформаційні технології в навчальних закладах України». — Одеса, 1997. **257**

· V Всеукраїнська конференція «Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України». — Одеса, 1997. **264**

· III Республиканская конференция «Новые информационные технологии в учебных заведениях Украины». — Одесса, 1996. **256**

· Сучасна психологія у ціннісному вимірі: III Костюкіські читання. — Київ, 1994. **431**

· Международная конференция «Проблема маевтики в психологии». — Киев, 1993. **418**

· Учебная деятельность и творческое мышление: Всесоюзная конференция. — М., 1985. **369**

· Учебная деятельность и творческое мышление: Всесоюзная конференция. — Уфа, 1986. **371**

· Формирование личности советского учителя: опыт и проблемы: Республиканская конференция. — Измаил, 1989. **389**

· Формування творчої особистості вчителя для оновленої національної школи: Всеукраїнська науково-практична конференція. — Умань, 1993. **414**

· Эмоциональная регуляция учебной деятельности: Всесоюзная конференция. — М., 1988. **208**

· Эмоциональная регуляция учебной и трудовой деятельности: Всесоюзная конференция. — М., 1986. **203**

· Эмоциональная регуляция учебной деятельности: Всесоюзная конференция. — М., 1987. **205**

· Эмоционально-волевая регуляция поведения и деятельности: 2-я Всесоюзная конференция. — М., 1986. **372**

· Эмоционально-волевая регуляция поведения и деятельности: Всесоюзная конференция. — Симферополь, 1983. **354**

- Эмоционально-стрессовая психотерапия: Республиканская научно-практическая конференция. — Одесса, 1985. **366**
- Я.А.Коменский и педагогическая современность: Международная конференция. — Одесса, 1992. **401**
- 15th International Conference of the Stress and Anxiety Research Society (STAR), Madrid Spain, 1994. **425**
- 17th International Star Conference. Austria, 1996. **446**
- 18th International Conference of the stress and Anxiety Society, Dusseldorf, Germany, 1997. **449**
- 19th international STAR Conference. TURKE-1998. **450**
- 25-th International Congress of Psychology. Brussels, 19-24 July, 1992. **396**
- 6-th International Conference on Human-Computer Interaction Pacifico Jokohama Japan, 1995. **437**
- Annual Meeting with Symposium «The role of Psychology in the former block of East-European Countries and the problem of transition». Lissabona, 1994. **423**
- Collegium Internation. Neuropsychopharmacol. Washington, 1993. **413**
- Fourth Biennial International Conference. Brighton. England. 1995. **432**
- HCI 11th International Conference on Human-Computer Interaction. Lawrence erbium Associates, New Jersey. London: Publishes Mahwah, 2005. **327**
- III European Congress of Psychology July 4-9, 1993 Tampere, Finland. **404**
- International Association of Special Education. Third Biennial Conference. Vienna, Austria, July 5-9, 1993. Global Perspectives and Local Solutions. **408**
- International Congress of applied Psychology, Madrid, 1994. **419**
- International Council of Psychologists. Montreal. Canada, August 15-19, 1993. **410**
- IV European Congress of Psychology. Athens. Greece, 1995. **434**
- Psychological Development and Personality Formative Processes: Prague International Conference. Prague, August 26-30, 1991. **395**
- World Congress World Federation for Mental Health. Makuhari, Japan. August 23-27, 1993. **411**
- XIV World Congress of Social Psychiatry Hamburg, Germany, 1994. **421**
- XIX-th Collegium International Neuro-Psychopharmacologic um. 1994. Washington. **427**
- XXth C.I.N.P. Congress Collegium International Neuro-psycho-pharmacologicum Australia, 1996. **441**
- XXVI International Congress of Psychology, Montreal, QC. Canada, 1996. **439**
- HCI International'93 5-th International Conference on Human-Computer Interaction jointly with 9-th Symposium on Human Interface (Japan). Hilton at Walt Disney World Village. Orlando, Florida, USA August, 8-13, 1993. **406**

Алфавітний покажчик вибраних наукових форумів, проведених під керівництвом академіка Олексія Чебикіна

Всесоюзний семінар-нарада «Психічна стійкість у професійній діяльності» (Одеса, 1983)

Всесоюзний симпозиум «Навчальна діяльність і практика» (Одеса, 1984)

Всесоюзна конференція «Емоційна регуляція навчальної та трудової діяльності» (Одеса, 1985)

Всесоюзний симпозиум «Напрями перебудови психолого-педагогічної підготовки вчителів» (Одеса, 1986)

Всесоюзна конференція за участю зарубіжних учених «Емоційна регуляція навчальної діяльності» (Одеса, 1987)

Всесоюзний семінар-нарада «Психолого-педагогічні основи початкового чотирирічного навчання» (Одеса, 1988)

Всесоюзний симпозиум за участю зарубіжних учених «Діагностика та регуляція емоційних станів» (Одеса, 1989)

Всесоюзна конференція за участю зарубіжних учених «Проблеми емоційного і раціонального в дидактиці» (Одеса, 1990)

Міжнародна конференція «Перспективні системи та технології навчання» (Одеса – Відень, 1993)

Міжнародний симпозиум «Психологія підприємства» (Одеса, 1995)

Міжнародний симпозиум «Проблема емпатії у психології» (Одеса, 1995)

Республіканська конференція «Психологічна освіта в системі вищої школи України» (Одеса, 1998)

Міжнародний конгрес «Стреси в повсякденному житті дітей» (Одеса, 2000)

Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців «Психологія сучасності: наука і практика» (Одеса, 2003)

Конференція «Актуальні проблеми психологічної підготовки в системі вищої школи» (Одеса, 2005)

Міжнародний симпозиум «Революція в університетській освіті: глобалізація та індивідуалізація — погляд у майбутнє» (Одеса, 2007).

Міжнародний форум з трьох симпозиумів: «Толерантність як основа соціальної безпеки», «Емоційна регуляція діяльності», «Психологічна освіта в системі вищої освіти» (Одеса, 2009).

Показчик вибраних нагород та відзнак академіка Олексія Чебикіна

Орден «За заслуги» II ступеня.

Орден «За заслуги» III ступеня.

Орден «За розбудову України».

Орден Лицарської звитяги.

Орден Рівноапостольного Князя Володимира II ступеня.

Орден Святого апостола Іоанна Богослова II ступеня.

Нагрудний знак «Петро Могила»

Медаль «60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні».

Медаль АПН України «Ушинський К. Д.»

Почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

*Відзнака «Почесний працівник фізичної культури та спорту
України».*

Почесна відзнака Одеської обласної ради.

Почесна відзнака «За заслуги перед містом».

Почесна відзнака «Кращий науковець року» – 2005.

Почесна відзнака «Кращий керівник року» – 2006.

*Відзнака Голови Одеської облдержадміністрації
«75 років утворення Одеської області».*

Іменний покажчик

У покажчику наведено прізвища всіх осіб, причетних до створення опублікованих праць академіка Олексія Яковича Чебикіна.

- Аболин Л. М. 187, 189, 193
Акімов В. І. 31
Алісова С. В. 31
Ананьєв А. М. 26
Андрієвський А. Н. 6, 383
Андрієнко Г. 350
Барам Д. П. 2, 148, 361, 363, 364, 370
Безотосная Л. М. 151
Бобнева М. Н. 37
Богданова І. М. 24, 47, 266
Богущ А. М. 59, 169, 460
Боделан О. Р. 272
Бодунов М. В. 38
Болдирєв І. А. 168
Булгакова О. Ю. 46, 292
Бутузова Л. П. 45, 317
Василенко М. Д. 25
Ватащук С. В. 362, 365
Вдовіченко О. В. 29, 42, 47, 163, 291, 304, 314
Велитченко Л. К. 166, 170
Виговська Л. П. 64
Висковатов Ю. И. 2, 5, 6, 8, 10, 14, 16, 19, 60, 148, 152, 211, 233, 238, 375, 385, 416
Вігдорчик М. І. 26
Высочанская О. Г. 3
Гайворонський А. М. 324
Головская И. Г. 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 60, 181, 369, 373, 400, 429
Гурцева И. А. 384
Давыдов В. В. 171
Дегтяренко Т. В. 324
Денисенко А. О. 44, 307
Добролюбська Ю. А. 168
Добролюбський А. О. 168
Додинська Т. 453
Долгова О. И. 4, 5
Дрогаєв С. І. 326
Дроздовський В. П. 59

- Ефимова Н. А. 302
 Жукова Л. Л. 171
 Закревський В. Е. 24
 Захарченко І. Г. 61
 Захарченко Н. В. 230
 Зельцер Д. Н. 1, 150, 353
 Ігнатенко І. В. 270, 280
 Іскра В. О. 17, 21, 428
 Казанжи Ф. І. 159
 Католиченко Н. 361
 Кашеварова А. В. 7, 233, 401, 403
 Кириленко С. І. 37
 Коваль С. Н. 281
 Ковальова О. О. 50, 340
 Козіна Т. М. 15, 18, 186, 253, 254
 Койчева Т. І. 169
 Колот С. О. 277, 361
 Кононенко Т. С. 4, 158
 Коробицина М. Б. 377
 Костюхіна Л. В. 383
 Кузнецов В. Г. 147
 Курлянд З. Н. 23, 24, 27, 28, 47
 Леконцева Л. В. 273
 Листопад О. А. 168
 Максименко С. Д. 174, 346
 Максименко Ю. Б. 31
 Маслов Н. Н. 6
 Массанов А. В. 6, 7, 9, 11, 15, 18, 24, 27, 28, 182
 Матис Г. А. 171
 Медведєв В. Л. 177
 Медведєва Е. Э. 369
 Меліхова І. О. 6, 7, 9, 11, 183
 Мельничук І. В. 43, 305
 Миллер Р. 164, 165
 Нагорних Л. А. 153
 Найда В. М. 278
 Орищенко В. Г. 61, 159
 Орлов В. Н. 230
 Орловська К. О. 32
 Павлова І. Г. 24, 274, 276, 303, 313
 Палига В. Д. 190
 Пальшкова І. А. 158
 Петкевич Б. Б. 288, 452

- Пивоварчик І. М. 48, 327, 339
 Пильвинис І. Д. 353
 Полуянов Ю. А. 171
 Попов С. А. 25
 Проценко Т. В. 415
 Радченко М. А. 356, 384
 Романова Е. С. 151
 Санніков А. І. 167, 329, 459
 Саннікова О. П. 57, 164, 165, 167, 329, 459
 Свистунова Т. П. 5, 7, 8, 10, 13, 14, 16, 18, 19, 60, 185, 233, 238, 416
 Сермеев Б. В. 13
 Симоненко С. М. 15, 23, 24, 27, 28, 63, 181
 Ситнік С. В. 39, 284, 289
 Сінельнікова Т. В. 328
 Слободчиков Н. І. 171
 Сопрун І. П. 41, 283, 285, 306
 Тодорова В. Г. 49, 318
 Троицкая А. Я. 417
 Туков В. А. 31
 Федорук М. В. 269
 Хаджирадева С. К. 26, 162
 Хіловський Л. Б. 288, 296, 452
 Хмелюк Р. І. 57, 59, 61
 Хмель Н. Д. 3, 21, 47, 163, 192, 357, 369, 373, 428, 429
 Цибух Л. М. 40, 271, 282
 Чебікіна Т. М. 254, 365, 430
 Чернявська Т. П. 62
 Чустрак А. П. 2, 8, 10, 12, 17, 20, 148, 350, 360, 375
 Швалб Ю. М. 31
 Шевченко Т. А. 1, 150, 353
 Шевчук Н. Н. 293
 Штеренгерц А. Е. 375
 Штихно А. П. 31
 Яблонська Н. В. 29, 47
 Якимов В. П. 361, 363, 364, 370
 Якімова І. Д. 1, 3, 211, 369, 385
 Bedny G. 67, 144, 238, 315, 345
 Chustrak A. 396, 404, 406, 408, 410, 411, 421, 424, 426, 427, 433, 435,
 439, 441
 Curlynd Z. 449
 Karwowski W. 144, 345
 Palshkova I. 448

Показчик учнів та послідовників наукової школи академіка Олексія Чебикіна

Аболін Л. М.
Агузумціян Р. В.
Ананьєв А. М.
Андрієвський О. М.
Андрієнко Г. М.
Балюг
Березовська І. В.
Бех І. Д.
Бедна І. С.
Бедний Г.
Бистрицька О. І.
Богданова О. О.
Боданський Ф. В.
Боделан О. Р.
Болдигіна В. Л.
Булгакова О. Ю.
Бутузова Л. П.
Вдовіченко О. В.
Виговська Л. П.
Гаврічко В. А.
Галчанський П. А.
Гінецинський В. І.
Головешкіна О. А.
Головська І. Г.
Давидов В. В.
Денисенко А. О.
Дрогаєв С. І.
Дуро Л.
Єфімова Н. О.
Жоха С. П.
Жукова Л. Л.
Забродін Ю. М.
Захарченко К. І.
Іншакова О. В.
Калін В. К.
Кантос
Кареліна А. А.
Карловський В.

Каськова Н. Ф.
Кашеварова А. В.
Киричук О. В.
Кияшко Л. О.
Кін Т. В.
Кічук А. В.
Клімова Н. В.
Коваль С. М.
Ковальова О. О.
Колабушкіна Ю.
Коломійчук К. Б.
Колот С. О.
Концибовська М. В.
Коробіцина М. Б.
Крягжде С. П.
Куровська О. М.
Леконцева О. В.
Макас І. А.
Максименко С. Д.
Максimeць С. М.
Максимов Л. І.
Массанов А. В.
Мауер А.
Мельничук І. В.
Моїсєєва Н. Л.
Моргун В. Ф.
Ногаямі
Носатов В. П.
Олександрова Е. І.
Орловська К. О.
Павлова І. Г.
Пахомова Т. І.
Пашкова Т. П.
Пивоварчик І. М.
Поляков А. М.
Поплавська Є. В.
Поспелова І. Д.
Прохоров О. О.

Проценко Т. В.
Рахімов А. З.
Реуцька Л. М.
Рєпнова Т. П.
Ромен А. С.
Ромон Ж.
Сидоренко Н. І.
Симоненко С. М.
Ситнік С. В.
Сізоненко А. М.
Сінельникова Т. В.
Скрипченко А. В.
Снігур Л. А.
Сопрун І. П.
Тарасенко І. П.
Терехова В. В.
Ткачук Л. В.
Тодорова В. Г.
Федорчук М. В.
Фетіскін М. Ф.
Форе А.
Хмель Н. Д.
Цибух Л. М.
Чебан О. М.
Чернявська Т. П.
Чибіч'ян О. К.
Чимезі
Шапошников Н. П.
Шевчук М. М.
Щепетова І. І.
Ямницький В. М.

ЗМІСТ

СЛОВО ВІД УПОРЯДНИКА.....	3
ЗА ПОКЛИКОМ ДУШІ.....	4
ЖИТТЄВІ ПРІОРИТЕТИ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА.....	11
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА.....	13
ВІХИ ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА.....	19
НАУКОВА ШКОЛА АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА.....	20
Наукова діяльність ученого.....	20
Науково-організаційна діяльність.....	26
Науково-педагогічна діяльність: учні й послідовники.....	31
Керівництво міжнародними науковими проектами. Суспільна та громадська робота.....	34
ПУБЛІКАЦІЇ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА.....	36
НАУКОВИЙ ДОРОБОК АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА.....	38
Хронологічний показчик вибраних праць.....	38
Допоміжні показчики.....	68
Алфавітний показчик вибраних праць.....	68
Показчик наукових програм, тем та проектів, виконаних під керівництвом академіка Олексія Чебикіна.....	82
Алфавітний показчик вибраних міжнародних і всеукраїнських з'їздів, конференцій, семінарів, в яких брав участь академік Олексій Чебикін.....	84
Алфавітний показчик вибраних наукових форумів, проведених під керівництвом академіка Олексія Чебикіна.....	89
Показчик вибраних нагород та відзнак академіка Олексія Чебикіна	90
Іменний показчик.....	91
Показчик учнів та послідовників наукової школи академіка Олексія Чебикіна.....	94
ФОТОГАЛЕРЕЯ ВИБРАНИХ МОМЕНТІВ З ЖИТТЯ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ЧЕБИКІНА	

Відповідальний редактор Яцій О. М.

Упорядник І. М. Пивоварчик

Науковий редактор О. А. Копусь

Техн. редактор Сітніков С. Є.

Здано до набору 14.03.2009 р. Підписано до друку 26.03.2009 р.

Формат 60x84/8

Папір офсетний. Тираж 200 пр. Друк офсетний.

Замовлення 312

Віддруковано у ВПП «Друкарський дім»

(Свідоцтво ДК № 1732) Одеса, Італійський бульвар, 1

Тел.: (0482) 32-82-04

